

**POSTAVENIE PRVÉHO A DRUHÉHO CUDZIEHO JAZYKA
V ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH**

NIVAM

**POSTAVENIE PRVÉHO A DRUHÉHO CUDZIEHO JAZYKA
V ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH**

Arnaud Segretain

Tomáš Miklošovič

Katarína Bockaničová

Zuzana Lichá

Anna Krnáčová

Január 2026

PaedDr. Arnaud Segretain, PhD. a kolektív

Autorský kolektív: PaedDr. Katarína Bockaničová, PhD., Mgr. Anna Krnáčová,
Mgr. Zuzana Lichá, Mgr. Tomáš Miklošovič, PhD., PaedDr. Arnaud Segretain, PhD.

Recenzia: prof. PhDr. Gabriela Lojová, PhD., PhDr. Denisa Ďuranová

Jazyková revízia: Mgr. Anna Passiová

Vydal: NIVaM – Národný inštitút pre vzdelávanie a mládeže
Ševčenkova 11
851 01 Bratislava

Bratislava, 2026.

ISBN: 978-80-565-1685-0

Obsah

Úvod.....	4
I. Kontext.....	5
II. Výskumný problém	8
III. Hypotézy výskumu.....	8
IV. Výskumný súbor.....	9
V. Výskumná metóda a výskumný nástroj.....	10
VI. Reprezentatívnosť vzhľadom na kraj	11
VII. Vyhodnotenie dotazníka.....	13
1) Charakteristika respondentov výskumu.....	15
a) Všeobecné charakteristiky	15
b) Charakteristika respondentov podľa vyučovaných cudzích jazykov	21
2) Učebný plán	28
3) Učebné osnovy.....	56
4) Učebnice.....	60
5) Profesijný rozvoj.....	82
6) Zapojenie sa do kurikularnej reformy pre základné vzdelávanie	86
VIII. Vyhodnotenie výskumných hypotéz	88
1) Vyhodnotenie hypotézy 1	88
2) Vyhodnotenie hypotézy 2	90
Záver	92
Literatúra.....	96
Prílohy.....	98

Úvod

Táto správa je výstupom riešenia úlohy „Výskumná sonda do vyučovania cudzích jazykov na základných školách“ realizovanej v rámci Plánu hlavných úloh Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (ďalej i NIVaM) v rokoch 2024 a 2025. Hlavným zámerom správy je poskytnúť relevantný náhľad o aktuálnom postavení prvého a druhého cudzieho jazyka vo vzdelávacom procese vo vybraných základných školách s vyučovacím jazykom slovenským. Výskumný projekt bol koncipovaný s cieľom zmapovať reálny stav, identifikovať trendy a zistiť možné výzvy v oblasti výučby cudzích jazykov v školách respondentov ¹, pričom dôraz bol kladený na reprezentatívnosť vzorky podľa jednotlivých krajov Slovenska.

Realizácia výskumu prebiehala v priebehu dvoch kalendárnych rokov podľa vopred stanoveného nižšie uvedeného harmonogramu, ktorý zahŕňal tvorbu a pilotné overenie výskumného nástroja, distribúciu dotazníkov do škôl a následný zber a analýzu údajov.

Tvorba výskumných nástrojov – dotazník a databáza základných škôl	január – marec 2024
Pripomienkovanie výskumného nástroja – dotazníka	apríl 2024
Interné pilotné overenie elektronického dotazníka a úprava na základe pripomienok z pilotného overenia	máj – jún 2024
Tvorba sprievodného listu a osobitných kódov pre školy so žiadosťou o vyplnenie dotazníka	september 2024
Zaslanie oslovovacieho listu a kódov školám z pripravenej databázy	október 2024
Zber údajov – vyplňanie dotazníka	november 2024 – január / február 2025
Spracovanie získaných dát do tabuliek a grafov	marec 2025 – apríl 2025
Analýza získaných dát z dotazníka	máj – jún 2025
Tvorba záverečnej správy – písanie, recenzia, jazyková revízia, vydanie	júl 2025 – december 2025

Vzhľadom na potrebu zabezpečiť dostatočnú reprezentatívnosť dát bola fáza zberu údajov predĺžená až do konca februára 2025. Ostatné etapy harmonogramu sa podarilo dodržať v prevažnej miere v plánovaných termínoch. Výsledky a zistenia prezentované v tejto správe poskytujú zaujímavý podklad pre ďalšie diskusie v oblasti jazykového vzdelávania na Slovensku, pričom reflektujú aktuálne potreby a výzvy škôl respondentov v školskom roku 2024/2025 vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia – podoblasť cudzie jazyky.

¹ V správe je používané generické maskulínium, t. j. označenie osôb v zástupnom mužskom rode. Výrazy nie sú prechýľované do ženského rodu, aby nedošlo k zníženiu zrozumiteľnosti textu.

I. Kontext

Cieľom tejto časti je načrtnúť legislatívny, spoločenský a pedagogický kontext, v ktorom sa uskutočňoval výskum so zameraním na zmeny vo výučbe cudzích jazykov na základných školách v poslednom období, najmä po roku 2019.

Zmena v rámcovom učebnom pláne (ďalej len „RUP“), ktorá nadobudla účinnosť 4. apríla 2019, predstavovala významný medzník vo výučbe cudzích jazykov na základných školách na Slovensku. Na základe Dodatku č. 3 k štátnemu vzdelávaciemu programu – Rámcový učebný plán pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským (Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, 2019) sa po viacerých rokoch povinného anglického jazyka ako prvého cudzieho jazyka znovu otvorila možnosť voľby prvého cudzieho jazyka na prvom stupni základných škôl. Cieľom zmeny bolo umožniť školám, aby mohli vyučovať nemecký, francúzsky, ruský, španielsky alebo taliansky jazyk ako prvý cudzí jazyk.

Z pedagogického hľadiska táto zmena priniesla možnosť rozvoja viacjazyčnosti, čo je v súlade s cieľmi Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky (Štátny pedagogický ústav, 2017). Na druhej strane, z praktického hľadiska vyvolala výzvy v oblasti personálneho zabezpečenia a kontinuity výučby, keďže nie všetky školy disponujú kvalifikovanými učiteľmi menej vyučovaných cudzích jazykov. Dlhodobu možnosť očakávať, že táto zmena v RUP prispeje k dynamickejšiemu a inkluzívnejšiemu jazykovému vzdelávaniu, ktoré lepšie reflektuje potreby žiakov a regionálne špecifiká a zároveň podporí rozvoj jazykovej diverzity v slovenskom školstve.

Zmena v RUP z 4. apríla 2019, ktorá opätovne otvorila možnosť výberu prvého cudzieho jazyka na základných školách, bola nielen pedagogickým, ale aj spoločenským a symbolickým krokom. Táto úprava reflektovala širší kultúrno-politický kontext a medzinárodné súvislosti. Rozhodnutie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR reagovalo na dlhodobé podnety a úsilia zahraničných veľvyslanectiev, kultúrnych inštitútov pôsobiach na Slovensku a niektorých asociácií, ktoré presadzovali princíp viacjazyčnosti a slobodného výberu prvého cudzieho jazyka v duchu európskej jazykovej politiky a plurality. Tento prístup zároveň reagoval na proces, ktorý reflektoval odporúčania strategického dokumentu Milénium z roku 2002, ktorý poukazoval na vtedajšiu výraznú nejednotnosť a heterogénnosť v zavádzaní cudzieho jazyka na základných školách. Milénium ako národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov označil vtedy tento stav za systémové oneskorenie v oblasti jazykového vzdelávania a odporúčal „rozvinúť systém vyučovania cudzích jazykov – najneskôr od tretieho ročníka základnej školy započat' s výučbou aspoň jedného povinného cudzieho jazyka“ (Rosa et al., 2002), hoci bez explicitného určenia angličtiny ako povinného prvého cudzieho jazyka. Toto odporúčanie sa čiastočne reflektovalo v prvých zneniach Zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) č. 245/2008, v ktorom bolo explicitné znenie o tom, že jeden z cieľov výchovy a vzdelávania bolo „ovládať aspoň dva cudzie jazyky a vedieť ich používať“. K zásadnej zmene došlo až v roku 2011 v dôsledku novely Zákona o výchove a vzdelávaní (školský

zákon) č. 245/2008 Z. z. zákonom č. 37/2011, ktorá bola po prezidentskom vetovaní² opätovne Národnou radou SR schválená vo februári 2011 a posilnila postavenie angličtiny v systéme povinného vzdelávania. Na túto legislatívnu úpravu následne nadviazala aj zmena RUP účinná od 1. septembra 2011, v ktorej bol anglický jazyk určený ako prvý cudzí jazyk a školy ho mali postupne zaradiť od 3. ročníka základnej školy. Lojová & Straková (2012) vysvetlili, že „v rámci úprav sa zaviedol anglický jazyk ako povinný prvý cudzí jazyk, teda prestalo sa počítat' s inými jazykmi, ktorých výučba by bola zavádzaná ako prvý cudzí jazyk od 3. ročníka.“ (s. 19).

Ako Segretain (2023) uviedol, „nenašli sme však zmienku v zákone alebo v súvisiacich vyhláškach, že anglický [jazyk musel] byť prvý cudzí jazyk. Štátne vzdelávacie programy, resp. nové Rámcové učebné plány pre základné školy s účinnosťou od 1. 9. 2011, však anglický jazyk ukotvili ako prvý cudzí jazyk od 3. triedy a 2. cudzí jazyk povinný na 2. stupni. V septembri 2015 podľa inovovaného ŠVP s účinnosťou od 1. 9. 2015 [...] prestáva byť podľa iŠVP [a RUP] 2. cudzí jazyk povinným pre žiakov 6. ročníka a základná škola poskytne 2. cudzí jazyk v 7. až 9. ročníku vo forme voliteľného predmetu z voliteľných (disponibilných) hodín v prípade záujmu zo strany žiakov/rodičov“ (s. 38–39). Tieto kroky spoločne vytvorili základ pre systematické posilnenie angličtiny v nižších ročníkoch základného vzdelávania.

Treba však pripomenúť, že aktuálne znenie školského zákona č. 245/2008 Z. z. v § 4 písm. d) stanovuje, že žiak musí počas povinnej školskej dochádzky absolvovať vyučovanie dvoch cudzích jazykov, z ktorých jedným je povinne anglický jazyk. Tomuto rámcu zodpovedá aj poznámka č. 5 spomínaného dodatku (MŠVVaŠ SR, 2019), ktorá ustanovuje, že ak si žiak nevybral anglický jazyk ako prvý cudzí jazyk, musí si ho v 7. – 9. ročníku vybrať ako druhý cudzí jazyk, a to v rozsahu najmenej dvoch hodín týždenne, ktoré mu škola zabezpečí z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Táto formulácia predstavovala kompromis medzi slobodou výberu a štátnou jazykovou politikou, čím sa vytvoril vyvážený model umožňujúci diverzifikáciu jazykového vzdelávania pri zachovaní strategického postavenia angličtiny v slovenskom školskom systéme.

Výskumný nástroj – dotazník, ktorý bol vytvorený v rámci predmetnej úlohy zahŕňal aj otázku o zapájanie škôl respondentov do kurikulárnej reformy z roku 2023, t. j. do pilotného overovania implementácie nového Štátneho vzdelávacieho programu pre základné vzdelávanie. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie (ďalej i „ŠVP 2023“) (Národný inštitút vzdelávania a mládeže, 2023) zásadne nemenil rámcový učebný plán pre cudzie jazyky v porovnaní so spomenutým dodatkom z roku 2019. Štruktúra RUP zostáva podobná. V ŠVP 2023 je

² Gašparovičovi prekáža povinná angličtina, školský zákon vrátil

(<https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/168901-gasparovicovi-prekaza-povinna-anglictina-skolsky-zakon-vratil/>)

Povinná angličtina u prezidenta opäť neprešla

<https://hnonline.sk/slovensko/309833-povinna-anglictina-u-prezidenta-opat-nepresla>

Gašparovič povinnú angličtinu nepodpísal ani druhýkrát

<https://www.sme.sk/domov/c/gasparovic-povinnu-anglictinu-nepodpisal-ani-druhykrat>

English becomes a must at schools

<https://spectator.sme.sk/politics-and-society/c/english-becomes-a-must-at-schools>

rámcový učebný plán (ďalej i „RUP“) členený podľa cyklov (1. až 3.), kým Dodatok č. 3 z roku 2019 podľa stupňov (1. a 2.). Obsahové ustanovenia týkajúce sa cudzích jazykov sú však prakticky totožné – v oboch dokumentoch je cudzí jazyk zaradený do vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia ako povinný predmet v celom základnom vzdelávaní. Rozsah časovej dotácie je porovnateľný: v oboch RUP sa uvádza (prvý) cudzí jazyk v 1. cykle (3 hodiny), 2. cykle (6 hodín) a 3. cykle (12 hodín). Uvedená týždenná hodinová dotácia sa vzťahuje na celý cyklus a nemusí byť rovnomerne rozdelená do jednotlivých ročníkov, čo školám umožňuje rôzne modely organizácie výučby. Druhý cudzí jazyk sa v oboch verziách spomína vo väzbe na voliteľné (disponibilné) hodiny, pričom v roku 2019 bol druhý cudzí jazyk explicitne uvedený ako predmet, ktorý musela škola povinne ponúknuť v 7. – 9. ročníku ZŠ. Rovnaký princíp je zachovaný aj v ŠVP 2023: školy sú povinné ponúknuť druhý cudzí jazyk v rámci voliteľných (disponibilných) hodín (najmenej 6 hodín týždenne v 3. cykle). K zachovaniu povinnosti angličtiny v oboch RUP platí, že ak si žiak nezvolil angličtinu ako prvý cudzí jazyk, musí si ju zvoliť ako druhý.

Pre lepšie pochopenie súčasného stavu výučby cudzích jazykov a kontinuity medzi reformami z rokov 2019 a 2023 je potrebné nadviazať aj na výsledky predchádzajúcej správy realizovanej Štátnym pedagogickým ústavom. V roku 2018 vydal Štátny pedagogický ústav výskumnú správu s názvom *Stav implementácie inovovaných štátnych vzdelávacích programov v oblasti cudzích jazykov do pedagogickej praxe v základných školách*, (Bockaničová et al., 2018) (ďalej len „predchádzajúca správa“), ktorá analyzovala v školskom roku 2017/2018 proces zavádzania inovovaného štátneho vzdelávacieho programu (ďalej len „iŠVP“) do školského prostredia, pričom sa osobitne sústreďovala na oblasť cudzích jazykov na prvom a druhom stupni základných škôl s vyučovacím jazykom slovenským. Cieľom výskumu bolo komplexne opísať, ako školy aplikujú rámcový učebný plán a vzdelávacie štandardy v praxi, a zároveň zistiť odbornú kvalifikovanosť učiteľov, používané učebnice, spôsob tvorby učebných osnov a frekvenciu kontinuálneho vzdelávania učiteľov cudzích jazykov.

Zistenia výskumu, ktorého sa zúčastnilo 917 učiteľov zo 409 základných škôl, poukazovali na viaceré disproporcie medzi štátnymi požiadavkami a reálnou implementáciou na úrovni škôl. Výskum ukázal, že až 74 % škôl respondentov zavádzalo vtedy anglický jazyk ako povinný predmet už od 1. alebo 2. ročníka, teda skôr, ako to odporúča iŠVP, čím využívali väčšinu voliteľných (disponibilných) hodín na úkor iných predmetov. Naopak, v oblasti druhého cudzieho jazyka bolo zistené, že 34 % škôl respondentov neplnilo minimálnu požiadavku šiestich vyučovacích hodín za druhý stupeň ZŠ, pričom až 16 % škôl respondentov druhý cudzí jazyk vôbec nevyučovalo. Ďalším závažným zistením bol nedostatok kvalifikovaných učiteľov pre druhý cudzí jazyk, ako aj nerovnomerné rozloženie ponuky výberu cudzích jazykov. Výskum potvrdil, že angličtina si udržala dominantné postavenie, zatiaľ čo francúzština, nemčina, ruština, španielčina či taliančina boli zastúpené minimálne. Autori preto zdôrazňovali potrebu zvýšiť kvalifikovanosť učiteľov, posilniť podporu viacjazyčnosti a zlepšiť systém kontinuálneho vzdelávania.

Hore uvedené fakty a zistenia tvoria východisko pre súčasnú správu, ktorá prináša aktuálne údaje zozbierané v školskom roku 2024/2025 o ponuke a implementácii výučby cudzích jazykov na základných školách respondentov.

II. Výskumný problém

Na základe vyššie uvedených skutočností bolo vhodné zmapovať aktuálny stav vyučovania cudzích jazykov na základných školách a porovnať tieto výsledky s výsledkami z predchádzajúcej správy z roku 2018. Keďže vzorky respondentov v oboch výskumoch neboli úplne totožné, čo obmedzuje možnosti priameho porovnávania, je potrebné výsledky interpretovať opatrne. Aj napriek tomu je možné konštatovať rozdiely a podobnosti v odpovediach na podobné otázky po sedemročnom období. Hlavným cieľom výskumu bolo získať relevantné údaje o vývoji v oblasti vyučovania cudzích jazykov na základných školách s vyučovacím jazykom slovenským, osobitne o postavení prvého a druhého cudzieho jazyka v školskom učebnom pláne a zároveň identifikovať faktory, ktoré školy zohľadňujú pri ponuke, výbere a organizácii vyučovania cudzích jazykov. Ďalšie ciele boli zamerané na zisťovanie, aké typy učebníc a iných zdrojov používajú učitelia cudzích jazykov na základných školách.

Pri tvorbe dotazníka sme dbali na jeho obsahovú validitu a zvolili sme takú štruktúru, ktorá umožňuje zachytiť všetky relevantné oblasti výučby cudzieho jazyka na základnej škole, najmä vyučované cudzie jazyky, učebný plán, učebné osnovy, používané učebnice a profesijný rozvoj.

III. Hypotézy výskumu

V nadväznosti na výskumné zistenia o stave implementácie iŠVP v oblasti cudzích jazykov z roku 2018 bolo cieľom tohto výskumu zmapovať súčasnú situáciu na základných školách v školskom roku 2024/2025. Analýza sa zameriava na rozsah ponuky cudzích jazykov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní a na využitie voliteľných (disponibilných) hodín v rámci školských vzdelávacích programov. Na základe toho zamerania boli formulované dve výskumné hypotézy:

Hypotéza 1: Podiel škôl, ktoré na prvom stupni vyučujú aj iný cudzí jazyk ako angličtinu, je vyšší ako 20 %.

Hypotéza 2: Podiel škôl, ktoré na druhom stupni nezaraďujú druhý cudzí jazyk z voliteľných (disponibilných) hodín, je vyšší ako 20 %.

S cieľom overiť uvedené hypotézy a získať reprezentatívny obraz o aktuálnom stave jazykovej ponuky bolo potrebné definovať a presne vymedziť výskumný súbor.

IV. Výskumný súbor

Výskumný súbor predstavoval základné školy s vyučovacím jazykom slovenským. Náhodným, stratifikovaným výberom sme zo základného súboru vytvorili reprezentatívny súbor, t. j. databázu základných škôl v počte 923, ktoré sme oslovili pri zbere výskumných údajov. Každá oslovená základná škola mala pridelený jedinečný kód školy. Oslovenie základných škôl sa uskutočnilo oficiálnym listom Generálnej riaditeľky NIVaM, ktorý bol adresovaný riaditeľom a riaditeľkám základných škôl. Oslovenie obsahovalo základné informácie o cieľoch výskumu, charakteristiku výskumného nástroja a termíny jeho vyplnenia. Spoločne s oslovením bol na školy zaslaný aj špecifický kód školy. Každý učiteľ cudzieho jazyka v oslovenej škole mal vyplniť dotazník. Pre nedostatočný počet vyplnených dotazníkov sme museli výzvu opakovať dvakrát. Prvá pripomienka (s rezervným súborom) bola zaslaná v decembri 2024, druhá vo februári 2025. Celkovo na dotazník reagovalo 1 033 respondentov z 411 škôl.

Tabuľka 1: Analýza počtu učiteľov vyučujúcich cudzí jazyk vo výskumnom súbore

Vedľajší CJ Hlavný CJ	anglický jazyk	nemecký jazyk	ruský jazyk	francúzsky jazyk	španielsky jazyk	talianky jazyk	nevyučujem žiadny vedľajší cudzí jazyk.	Spolu
anglický jazyk	8	46	26	1	6	1	743	831
nemecký jazyk	9	23	2		1		113	148
ruský jazyk			15				32	47
francúzsky jazyk				2			2	4
španielsky jazyk	1						2	3
talianky jazyk								
Spolu	18	69	43	3	7	1	892	1033

Zdroj: Výpočty autorov

Tabuľka č. 1 zobrazuje rozdelenie učiteľov podľa kombinácie hlavného a vedľajšieho cudzieho jazyka, ktorý vyučujú. Hlavným cudzím jazykom sa rozumie ten, ktorý učiteľ vyučuje viac hodín týždenne a vedľajší cudzí jazyk je ten, ktorý vyučuje menej hodín týždenne. Hlavné cudzie jazyky sú uvedené v riadkoch, vedľajšie v stĺpcoch. V poslednom stĺpci je uvedený celkový počet učiteľov pre daný hlavný jazyk; v poslednom riadku je uvedený súčet podľa vedľajších jazykov.

Najčastejšou kombináciou je vyučovanie angličtiny ako hlavného jazyka bez vedľajšieho cudzieho jazyka – túto možnosť uviedlo 743 učiteľov. Celkovo učí angličtinu ako hlavný jazyk až 831 učiteľov, pričom 88 z nich zároveň vyučuje ďalší cudzí jazyk – najčastejšie nemecký (46), ruský (26) alebo španielsky (6). Naopak, medzi učiteľmi nemeckého jazyka (spolu 148) až 35 uviedlo, že učí aj ďalší cudzí jazyk, prevažne angličtinu (9) alebo iný (23 – nemecký ako vedľajší jazyk v kombinácii s iným hlavným jazykom). Najvyšší bol počet respondentov, ktorí nevyučovali žiadne vedľajší cudzí jazyk – ide o 892 prípadov z celkového počtu 1033, čo predstavuje približne 86 %. Viacero učiteľov

uviedlo, že učia ten istý jazyk ako hlavný, tak aj vedľajší (napr. 15 učiteľov v prípade ruského jazyka). Nakoľko nie je možné v tomto prípade jednoznačné zaradenie, či daný učiteľ vyučuje cudzí jazyk ako hlavný alebo vedľajší, v tabuľke uvedenej vyššie sú identifikovaní samostatne (počty sa nachádzajú v diagonále).

V. Výskumná metóda a výskumný nástroj

Vzhľadom na hlavný cieľ výskumu, ako aj na ďalšie čiastkové ciele zamerané na mapovanie výučby cudzích jazykov na základných školách, vrátane postavenia prvého a druhého cudzieho jazyka v školskom učebnom pláne, identifikácie faktorov ovplyvňujúcich ich ponuku a organizáciu, ako aj používaných učebníc a výučbových zdrojov, bol dotazník zvolený ako najvhodnejší výskumný nástroj.

V rámci didaktiky cudzích jazykov sa online dotazník ukazuje ako mimoriadne vhodný a spoľahlivý výskumný nástroj, pretože spĺňa požiadavky, ktoré sú pre túto oblasť kľúčové – efektivitu, dostupnosť, reprezentatívnosť a kvalitu dát. Ako uvádzajú Gingras & Belleau (2015), online dotazníkové prieskumy majú mnohé prevádzkové výhody. Ich náklady na použitie sú nízke a umožňujú rýchle zhromažďovanie údajov (s. 6). Pre výskumníkov v oblasti didaktiky jazykov, ktorí často pracujú s rôznorodými skupinami respondentov (žiaci, učitelia, rodičia, študenti univerzít), je táto rýchlosť a nízka finančná náročnosť rozhodujúcou výhodou. Rovnako dôležitá je aj flexibilita respondentov, keďže „online dotazníkové prieskumy majú tú výhodu, že účastníci môžu začať vyplňať dotazník v čase a na mieste, ktoré im vyhovuje“: (Gingras & Belleau, 2015, s. 6). V kontexte jazykového vzdelávania, kde sú respondenti často rozptýlení v rôznych regiónoch, táto vlastnosť umožňuje výskumníkom osloviť široké spektrum účastníkov a získavať dáta z rozličných kontextov výučby.

Ďalším významným prínosom pre didaktický výskum je vyššia kvalita odpovedí a nižšie sociálne skreslenie: odpovede, ktoré vykazujú skreslenie spôsobené spoločenskými očakávaniami, sa v online dotazníkoch vyskytujú menej často vďaka anonymnému charakteru tejto metódy (Gingras & Belleau, 2015, s. 9). V didaktike cudzích jazykov, kde výskum často skúma postoje, motiváciu či obavy učiacich sa, je anonymita a autenticita odpovedí zásadná pre spoľahlivé výsledky. Online dotazníky umožňujú zhromažďovať rozsiahle bohaté údaje o procesoch učenia a vyučovania cudzích jazykov.

Samozrejme najvhodnejšie by bolo, ako to vysvetľuje Pokrivčáková (2023), kombinovať: „Pre lepšie pochopenie situácie môže učiteľ použiť aj kombináciu viacerých metód zberu dát“ (s. 32). Nevylučujeme možnosť na základe záverov tejto výskumnej správy skúmať ďalej niektoré aspekty postavenia cudzích jazykov v základných školách na Slovensku.

Online dotazník vytvorený pre potreby tohto výskumu obsahoval spolu 100 otázok, ktoré boli rozdelené do tematických celkov. Prvá časť sa venovala základným charakteristikám respondentov. Druhá časť zisťovala informácie o vyučovaných cudzích jazykoch. Nasledujúca sekcia sa zameriavala na učebný plán školy, štvrtá časť mapovala

učebné osnovy. V piatej časti sa skúmali používané učebnice v závislosti od vyučovaného cudzieho jazyka. Posledná tematická oblasť sa týkala profesijného rozvoja učiteľov. Posledná samostatná otázka bola venovaná zapojeniu sa škôl respondentov do reformy základného vzdelávania na Slovensku z roku 2023, t. j. implementácie ŠVP 2023 na ich škole. Otázky dotazníka boli koncipované tak, aby pokryli rôzne situácie, v ktorých sa učitelia cudzích jazykov v školách nachádzajú. Respondenti preto odpovedali len na tie položky, ktoré sa týkali ich aprobácie a pôsobenia v danej škole. V závislosti od toho, či vyučovali jeden alebo dva cudzie jazyky, jednotlivo odpovedali na minimálne 35 a maximálne 50 otázok³.

VI. Reprezentatívnosť vzhľadom na kraj

Pri posudzovaní reprezentatívnosti vzorky vzhľadom na jednotlivé kraje sme porovnávali očakávaný počet zapojených škôl (vypočítaný na základe podielu škôl v danom kraji) so skutočným počtom škôl, z ktorých sme získali dotazníky. Čím boli tieto hodnoty bližšie, tým väčšiu mieru reprezentatívnosti bolo možné predpokladať; výraznejšie rozdiely naznačovali nadreprezentovanie alebo podreprezentovanie niektorých krajov.

Na základe tabuľky č. 2 sme následne overovali, či rozdiely medzi očakávaným a skutočným rozložením odpovedí možno pripísať náhodnej variácii, alebo či boli štatisticky významné. Na tento účel sme formulovali nulovú a alternatívnu hypotézu a overovali ich pomocou chí-kvadrát testu nezávislosti:

H0: Výberový súbor je reprezentatívny vzhľadom na kraj, t. j. rozdelenie jednotiek podľa krajov vo výbere sa štatisticky významne nelíši od rozdelenia podľa krajov v základnej populácii.

Inými slovami, vyzbierané dotazníky odrážajú rozloženie respondentov podľa jednotlivých krajov, tak, že odpovede získané v jednom kraji sú porovnateľné s odpoveďami v ostatných krajoch a neprejavujú sa medzi nimi systematické rozdiely.

H1: Rozdelenie jednotiek podľa krajov vo výbere sa štatisticky významne líši od rozdelenia v základnej populácii (výber nie je reprezentatívny). Vyzbierané dotazníky nie sú reprezentatívne podľa charakteristiky – kraj.

Inými slovami, vyzbierané dotazníky nevystihujú rozloženie respondentov podľa krajov, keďže medzi nimi vznikajú rozdiely v odpovediach – ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

³ Pre dotazník pozri Príloha č. 1

Tabuľka 2: Počet škôl zapojených do prieskumu

	Celkový počet potenciálnych škôl	Celkový počet oslovených škôl	Počet zapojených škôl	Počet dotazníkov	Návratnosť dotazníka	Očakávané početnosti
BA	143	90	44	122	49 %	40
TT	121	76	31	96	41 %	34
TN	151	94	41	104	44 %	42
NR	179	113	39	93	34 %	50
ZA	231	146	70	167	48 %	65
BB	172	108	54	149	50 %	48
KE	201	127	54	123	42 %	56
PO	268	169	78	179	46 %	75
Celkový súčet	1466	923	411	1033	45 %	410

Zdroj: Výpočty autorov

Tabuľka č. 2 obsahuje údaje o počte škôl v jednotlivých regiónoch a ich účasti vo výskume. Do celkového počtu škôl sme nezaradili všetky základné školy na Slovensku, ale len tie, ktoré spĺňali vopred stanovené kritériá (napr. mali vyučovací jazyk slovenský) dôležité pri zisťovaní informácií o vyučovaní cudzích jazykov. Celkový počet potenciálnych škôl bol 1466, z toho sme oslovili 923. Do výskumu sa zapojilo 411 škôl a celkový počet získaných dotazníkov dosiahol 1033. Priemerná návratnosť dotazníka bola 45 %. Najviac škôl sa nachádzalo v Prešovskom kraji (268), nasledoval Žilinský kraj (231) a Košický kraj (201). Najmenej škôl bolo v Trnavskom kraji (121). Oslovené školy tvorili približne 63 % z celkového počtu, pričom najviac ich bolo oslovených v Prešovskom (169), Žilinskom (146) a Košickom kraji (127). Najviac zapojených škôl bolo v Prešovskom kraji (78), Žilinskom kraji (70) a Banskobystrickom kraji (54); najmenej v Nitrianskom kraji (39). Počet získaných dotazníkov bol najvyšší v Prešovskom kraji (179), Žilinskom kraji (167) a Banskobystrickom kraji (149), pričom najmenej dotazníkov sme získali v Nitrianskom kraji (90). Návratnosť dotazníkov sa pohybovala medzi 34 % (Nitriansky kraj) a 50 % (Banskobystrický kraj). Očakávané početnosti sa pohybovali od 34 (Trnavský kraj) po 75 (Prešovský kraj), pričom celkový očakávaný počet bol 410.

Následne vypočítané testovacie kritérium chí-kvadrátu má hodnotu 4,43. Hraničná hodnota chí-kvadrátu na 5 % hladine signifikantnosti pre 7 stupňov voľnosti je 14,07. Keďže testovacie kritérium chí-kvadrátu je menšie ako hraničná hodnota, zamietame alternatívnu hypotézu a prijímame nulovú hypotézu. Záver z tejto výskumnej otázky je fakt, že vyzbierané dotazníky zo škôl respondentov sú reprezentatívne podľa charakteristiky – kraj.

Ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke analýza počtu odpovedí na jednu školu v jednotlivých krajoch ukazuje, že medzi kraji existujú rozdiely v distribúcii odpovedí.

Tabuľka 3: Sumárny počet odpovedí za školu

Počet odpovedí za školu Kraj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Spolu
Banskobystrický	19	40	3	16	10	12	21	8		20		149
Bratislavský	12	24	27	12	15	18	14					122
Košický	26	22	18	12	25	12		8				123
Nitriansky	20	10	24		15		14			10		93
Prešovský	34	34	33	28	35	6			9			179
Trenčiansky	15	24	21	8		18			18			104
Trnavský	11	16	15	4	5		7	8	9	10	11	96
Žilinský	29	34	27	32	15	12		8		10		167
Spolu	166	204	168	112	120	78	56	32	36	50	11	1033

Zdroj: Výpočty autorov

Tabuľka č. 3 ukazuje, že najvyšší počet odpovedí na jednu školu (11) bol zaznamenaný v Trnavskom kraji. Desať odpovedí na jednu školu bolo zaznamenaných v Banskobystrickom, Žilinskom, Nitrianskom a Trnavskom kraji. Najčastejšie odpovede na školu sú v rozsahu 1 až 5 odpovedí, pričom najvyšší počet (204) pripadá na 2 odpovede na školu. Tento model je rozložený relatívne rovnomerne medzi kraje, pričom najvyšší počet škôl s jednou odpoveďou je v Prešovskom kraji (34), zatiaľ čo najviac škôl s dvoma odpoveďami sa nachádza v Banskobystrickom kraji (40). Kraje s vyšším počtom dotazníkov, ako Prešovský a Žilinský kraj, majú viac škôl s väčším počtom odpovedí, čo môže naznačovať ich vyššiu aktivitu v prieskume. Naopak, Nitriansky kraj vykazuje relatívne nízky počet odpovedí na školu, pričom najčastejšie sa vyskytujú 1 až 3 odpovede. Celkový počet odpovedí na školu v jednotlivých krajoch odráža rôzne úrovne participácie škôl na prieskume, pričom kraje s vyšším počtom škôl vykazujú širšie rozloženie odpovedí. Tento faktor môže ovplyvniť reprezentatívnosť odpovedí v rámci jednotlivých regiónov. V prípade, že za školu odpovedalo viacero učiteľov cudzích jazykov, do úvahy sa brala prvá odpoveď za danú školu. Znamená to, že ak sme za školu identifikovali viacero vrátených dotazníkov (pochádzajúcich od rôznych učiteľov cudzích jazykov tej istej školy), pri základných odpovediach (napr. veľkosť školy) sme brali ako relevantnú prvú odpoveď, ktorá pochádza z danej školy. Súčet odpovedí na otázky smerované školám je vždy 411, pri otázkach pre učiteľov je to 1033. Nižší počet respondentov pri špecifických otázkach (napr. školy len s druhým cudzím jazykom) je v správe vysvetlený poznámkou.

VII. Vyhodnotenie dotazníka

V rámci úlohy s názvom *Výskumná sonda do vyučovania cudzích jazykov na základných školách na Slovensku* sme na základe dotazníka z výskumu z roku 2018 vytvorili dotazník zameraný na získanie informácií o výučbe cudzích jazykov a učiteľov cudzích jazykov na základných školách. Znenie celého dotazníka, ktorý bol v rámci uvedenej úlohy vytvorený a rozposlaný na jednotlivé základné školy, je v Prílohe č. 1.

V nasledujúcej časti uvedieme štatistické vyhodnotenia dotazníka, pričom medzi hlavné štatistické metódy v rámci vypracovania dotazníka k tejto aktivite sme využili test chí-kvadrátu dobrej zhody, binomický test a základnú deskriptívnu štatistiku (Rimarčík, 2007). Dotazník pozostával zo 100 otázok, pričom obsahoval uzavreté štruktúrované otázky s rôznymi typmi alternatív odpovedí, otvorené otázky a otázky s poradovou hierarchiou. V rámci štatistického zisťovania bola otestovaná aj reliabilita testu. Keďže samotný dotazník neobsahoval kontrolné otázky, reliabilitu sme sa snažili otestovať pomocou merania zhody odpovedí u respondentov, ktorí pôsobia na tej istej škole. Pre testovanie reliability sme náhodne vybrali nie viac ako desať škôl podľa početnosti odpovedí z jednotlivých škôl. Napr. zo súboru škôl, odkiaľ sme zaznamenali práve 5 odpovedí, sme náhodne vybrali desať škôl tak, aby regionálne rozloženie vybraných škôl bolo rovnomerné. Zo súboru škôl, v ktorých sme zaznamenali sedem a viac odpovedí, sme do testovacieho výberu zahrnuli všetky odpovede. Takto sme spolu do testovacieho výberu zahrnuli 72 škôl. Regionálne rozdelenie škôl sa nachádza v tabuľke č. 4.

Tabuľka 4: Počet škôl za účelom testovania reliability dotazníka

Kraj \ Počet odpovedí na školu	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Spolu
Banskobystrický	1	1				3	1	1	2		9
Bratislavský	2		2		3	2					9
Košický	2		2	1	2		1	1			9
Nitriansky	1	2		3		2			1		9
Prešovský	1	1	3	4							9
Trenčiansky	1	3	2		3						9
Trnavský	1	2		1		1	1	1	1	1	9
Žilinský	1	1	1	1	2		1	1	1		9
Spolu	10	10	10	10	10	8	4	4	5	1	72

Zdroj: Výpočty autorov

Testovanie reliability sme vykonali pomocou všeobecných otázok, ktoré sa týkajú celej školy a učitelia cudzích jazykov by ich mali zodpovedať rovnako. Z pomedzi dotazníkových otázok sme vytypovali šesť: č. 2, č. 3, č. 23, č. 29, č. 30 a č. 100. Percentuálne súlad odpovedí je zaznačený v tabuľke č. 5.

Tabuľka 5: Percentuálna zhoda odpovedí v rámci vybratých otázok

Počet odpovedí Číslo otázky	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Priemer
2	100	93	98	94	92	96	88	94	96	100	95
3	90	93	100	92	85	96	100	94	100	100	95
23	85	87	95	82	82	71	63	75	82	82	80
29	85	80	75	74	87	77	88	83	84	91	82
30	85	97	100	98	100	89	100	86	98	100	95
100	80	93	88	92	83	73	84	81	76	100	85
Priemer	88	91	93	89	88	84	87	86	89	95	89

Zdroj: Výpočty autorov

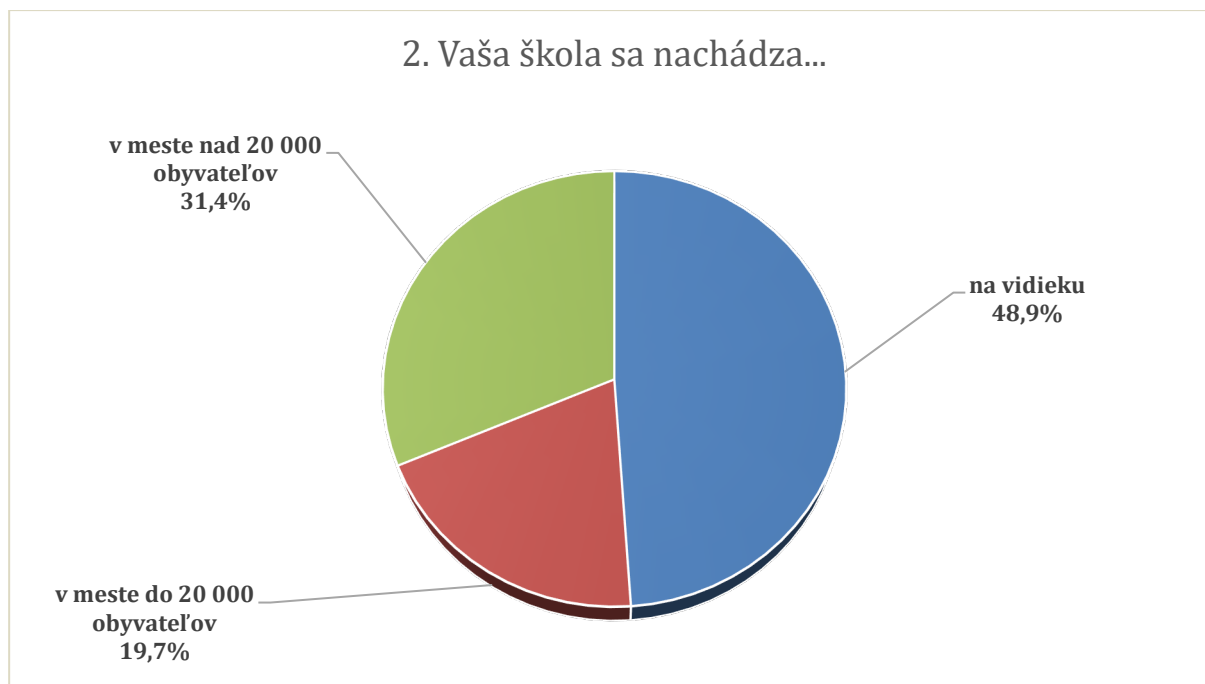
Celková miera zhody odpovedí na vyššie uvedené otázky predstavuje 89 %, čo značí, že respondenti pôsobiaci na tých istých školách odpovedali zhodne.

1) Charakteristika respondentov výskumu

a) Všeobecné charakteristiky

V tejto časti predstavujeme základné demografické a inštitucionálne charakteristiky respondentov, ktoré tvoria východiskový rámec pre interpretáciu získaných údajov. Zahnuté sú položky týkajúce sa umiestnenia škôl respondentov, ich veľkosti z hľadiska počtu žiakov, personálneho zabezpečenia výučby cudzích jazykov, ako aj vekovej štruktúry a dĺžky pedagogickej praxe respondentov. Tieto všeobecné ukazovatele nám umožňujú vytvoriť ucelený profil účastníkov výskumu a poskytujú kontext pre následnú analýzu výsledkov dotazníka.

V prvej otázke, resp. v druhej, keďže prvá otázka v dotazníku slúžila na doplnenie ID kódu školy, sme sa pýtali na umiestnenie zapojených škôl.

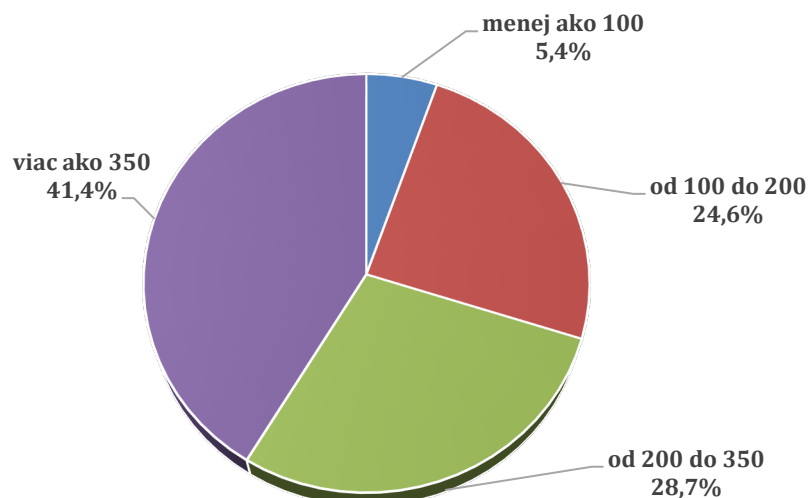

Graf 1: Umiestnenie škôl respondentov

Rozloženie škôl podľa ich umiestnenia poukazuje na to, že takmer polovica respondentov (48,9 %) pôsobí vo vidieckych oblastiach, čo svedčí o silnom zastúpení týchto škôl v prieskume. Približne tretina škôl (31,4 %) je v mestách s viac ako 20 000 obyvateľmi, menšie mestá do 20 000 obyvateľov tvoria 19,7 % zúčastnených škôl. Celkovo sa zapojilo 411 škôl. Takéto výsledky ukazujú pestrú regionálnu štruktúru a umožňujú porovnávať potreby a špecifiká škôl v rôznych typoch lokalít, od malých obcí až po väčšie mestá. V porovnaní s výsledkami z predchádzajúcej správy (2018, 10) možno konštatovať, že rozloženie škôl podľa ich umiestnenia je podobné. Aj v predchádzajúcej správe takmer polovica škôl respondentov pôsobila na vidieku (50,1 %), pričom zastúpenie škôl v mestách nad 20 000 obyvateľov (31,5 %) a v menších mestách (18,4 %) je na podobnej úrovni. Tieto údaje potvrdzujú stabilnú regionálnu štruktúru zapojených škôl do týchto dvoch výskumov, čím sa zvyšuje dôveryhodnosť porovnania výsledkov naprieč touto výskumnou správou.

V tretej otázke sme sa zameriavali na počet žiakov navštevujúcich školy respondentov.

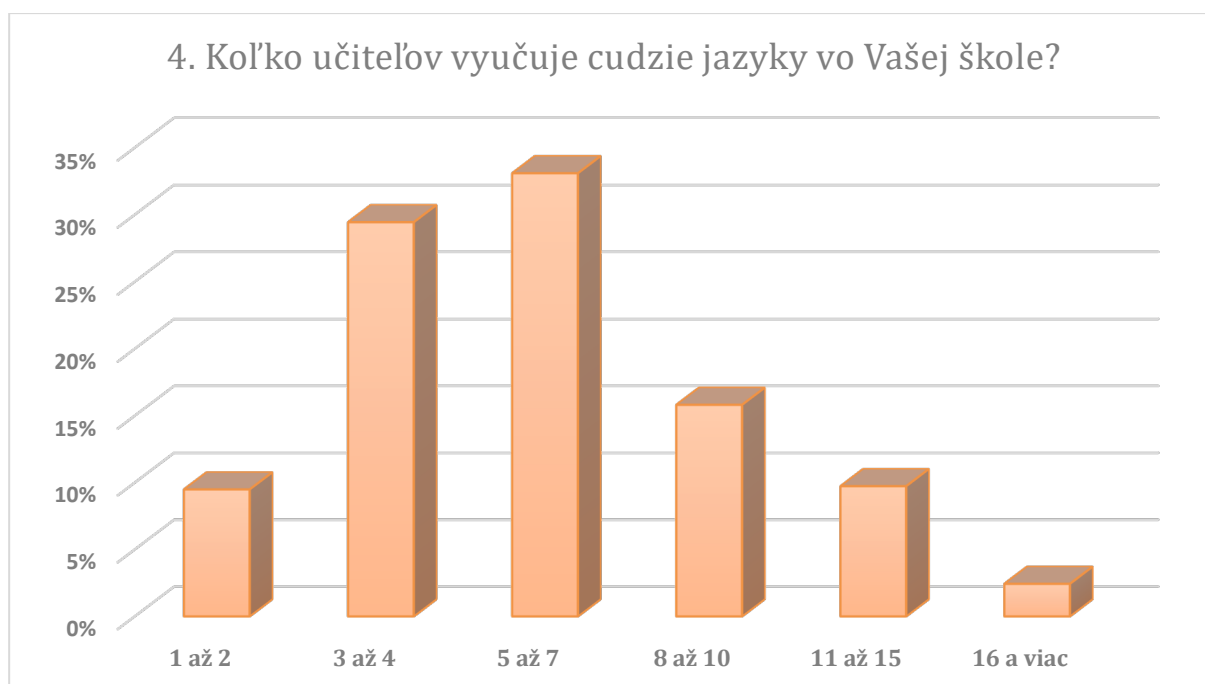
3. Koľko žiakov navštevuje Vašu školu v školskom roku 2024/2025?

Graf 2: Počet žiakov v školách respondentov

Údaje o počte žiakov v školách respondentov za školský rok 2024/2025 poukazujú na rozmanité rozdelenie škôl podľa veľkosti. Najviac zastúpené sú školy s viac ako 350 žiakmi (41,4 %), čo znamená, že v tomto prieskume dominujú väčšie školy. Školy so stredným počtom žiakov – od 200 do 350 – tvoria 28,7 % a ďalších 24,6 % pripadá na kategóriu od 100 do 200 žiakov. Najmenšie školy, do 100 žiakov, tvoria len 5,4 % zo všetkých oslovených. Tieto údaje budú v ďalšom priebehu výskumu slúžiť ako východiskový rámec pre následné analýzy a interpretácie, najmä pri ich kombinovaní s výsledkami ďalších otázok dotazníka.

Vo štvrtej otázke sme sa sústredili na počet učiteľov vyučujúcich cudzie jazyky v školách respondentov.

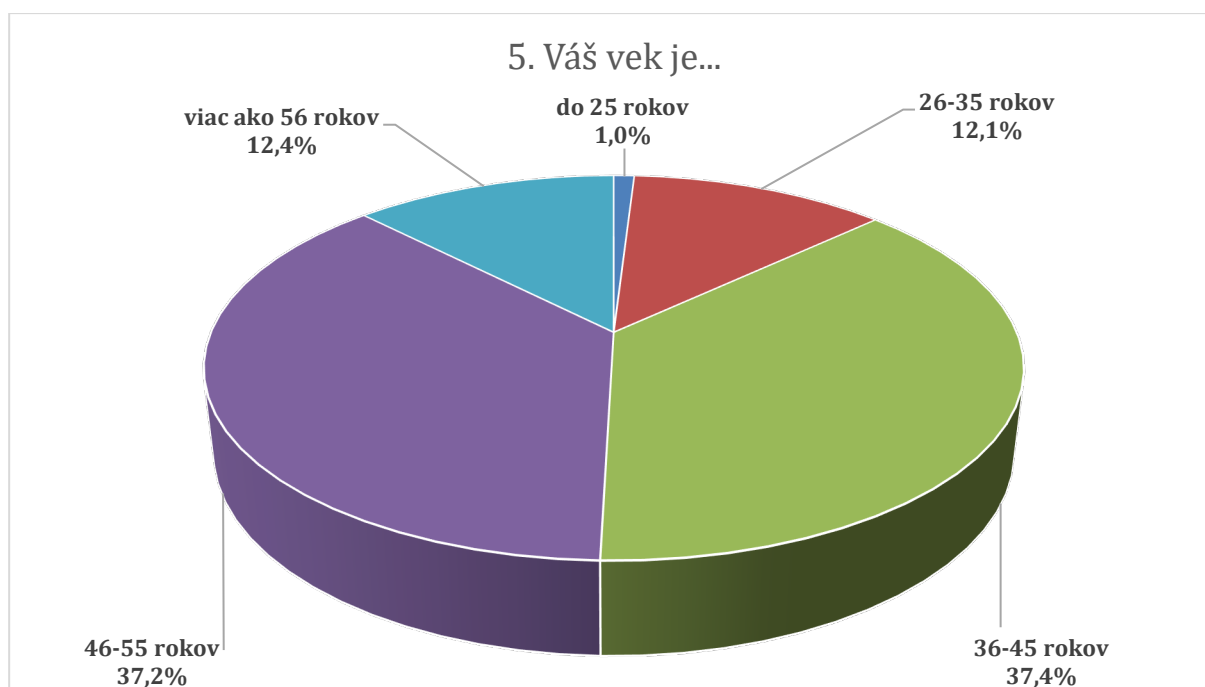

Graf 3: Počet učiteľov cudzích jazykov v školách respondentov

Údaje o počte učiteľov cudzích jazykov v školách respondentov poukazujú na pestré rozloženie. Najväčší podiel škôl (33,1 %) zamestnáva 5 až 7 učiteľov cudzích jazykov, čo môže súvisieť so skutočnosťou, že v našej vzorke majú najväčšie zastúpenie väčšie školy. Takmer tretina škôl (29,4 %) má 3 až 4 učiteľov cudzích jazykov a 15,8 % škôl uvádza 8 až 10. Iba 2,4 % škôl ich má 16 a viac a 9,5 % má len 1 až 2 takých pedagógov. V porovnaní s výsledkami z predchádzajúcej správy (2018, 11) je možné pozorovať výraznejší počet škôl, ktoré zamestnávajú viac učiteľov cudzích jazykov. Kým vo vzorke predchádzajúcej správy dominovali školy s tromi až štyrmi učiteľmi cudzích jazykov, v súčasnej vzorke prevažujú školy s piatimi až siedmimi učiteľmi cudzích jazykov.

Záver vyplývajúce z porovnania s predchádzajúcou správou nemožno plne zovšeobecňovať, aj keď sa môžu na prvý pohľad javiť ako jednoznačné alebo keď viaceré zhodné ukazovatele naznačujú ich relevanciu. Napr. v tomto prípade uvedené porovnanie má svoje obmedzenia, keďže v predchádzajúcej správe neboli k dispozícii údaje o veľkosti škôl zaradených do vzorky, čo znemožňuje spoľahlivejšiu interpretáciu rozdielov v počte učiteľov cudzích jazykov medzi oboma súbormi. Napriek tomu môžu byť v niektorých prípadoch tieto komparatívne zistenia zaujímavé a hodné pozornosti, pretože môžu naznačiť nové smerovanie výskumu a prispieť k formulovaniu ďalších výskumných hypotéz v danej oblasti do budúcnosti.

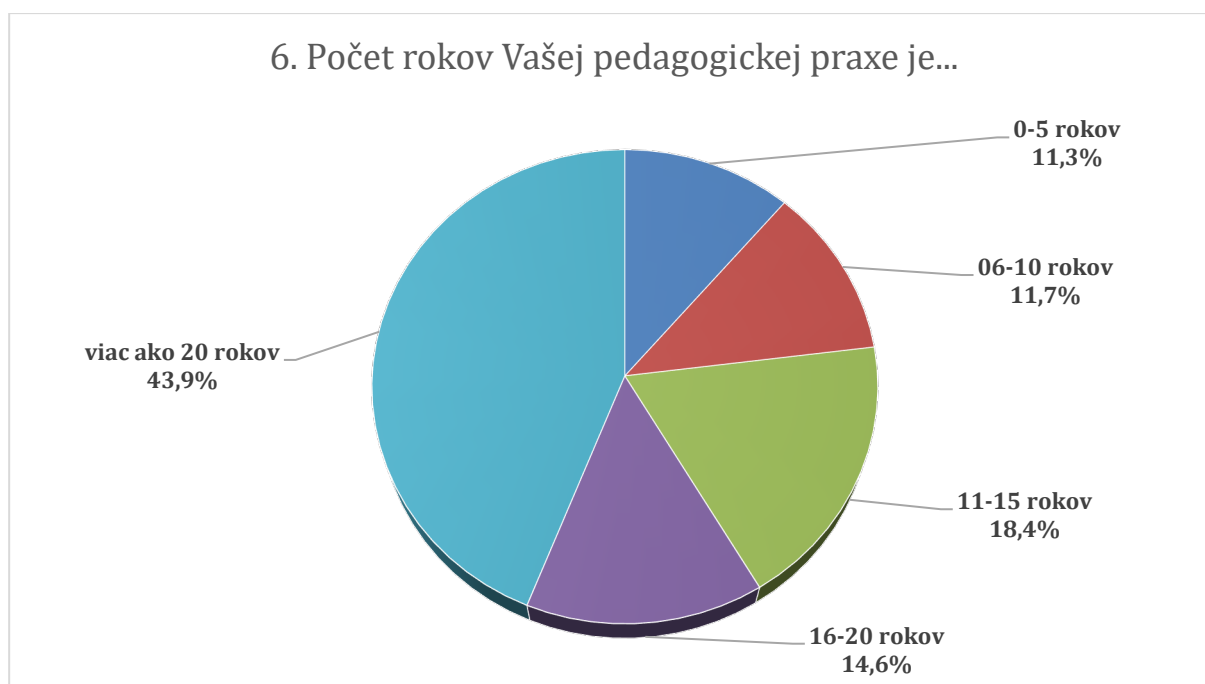
V piatej otázke sme zisťovali vekovú štruktúru respondentov.

Graf 4: Vek respondentov

Vekové zloženie respondentov ukazuje, že najväčšia skupina patrí do kategórií 36–45 rokov (37,4 %) a 46–55 rokov (37,2 %). Viac ako tri štvrtiny respondentov sú v strednom veku, čo môže naznačovať stabilizovanú a skúsenú pedagogickú základňu. Mladších učiteľov do 25 rokov je len 1 %, od 26 do 35 rokov 12,1 %, čo poukazuje na slabšiu obnovu učiteľských síl v školách respondentov. Naopak, učitelia nad 56 rokov tvoria 12,4 % a od 46 do 55 rokov 37,2 %, čo signalizuje aj významnú skupinu starších učiteľov cudzích jazykov. Porovnanie vekovej štruktúry respondentov súčasného výskumu s výsledkami z predchádzajúcej správy (2018, 12) ukazuje, že najpočetnejšou skupinou sú učitelia vo veku 36–55 rokov. V aktuálnom výskume tvoria tieto vekové kategórie spolu viac ako 74 % respondentov, zatiaľ čo v predchádzajúcej správe predstavovali 65 %. Zároveň je podiel učiteľov nad 56 rokov vyšší, v súčasnom výskume tvoria 12,4 %, oproti roku 2017/2018, kde ich bolo viac ako 8 %. Naopak, podiel mladších učiteľov v roku 2017/2018 bol 2 %, čo môže poukazovať na postupný nárast priemerného veku učiteľov jazykov. Tento trend môže naznačovať starnutie pedagogickej populácie a zdôrazňovať potrebu motivovať mladých ľudí k vstupu do učiteľskej profesie, aby sa zabezpečila generačná obnova a kontinuita kvalitného vyučovania.

S cieľom overiť, či vek respondentov súvisí aj s dĺžkou ich pedagogickej praxe, sme sa v šiestej otázke zamerali na počet rokov ich odbornej pedagogickej činnosti.

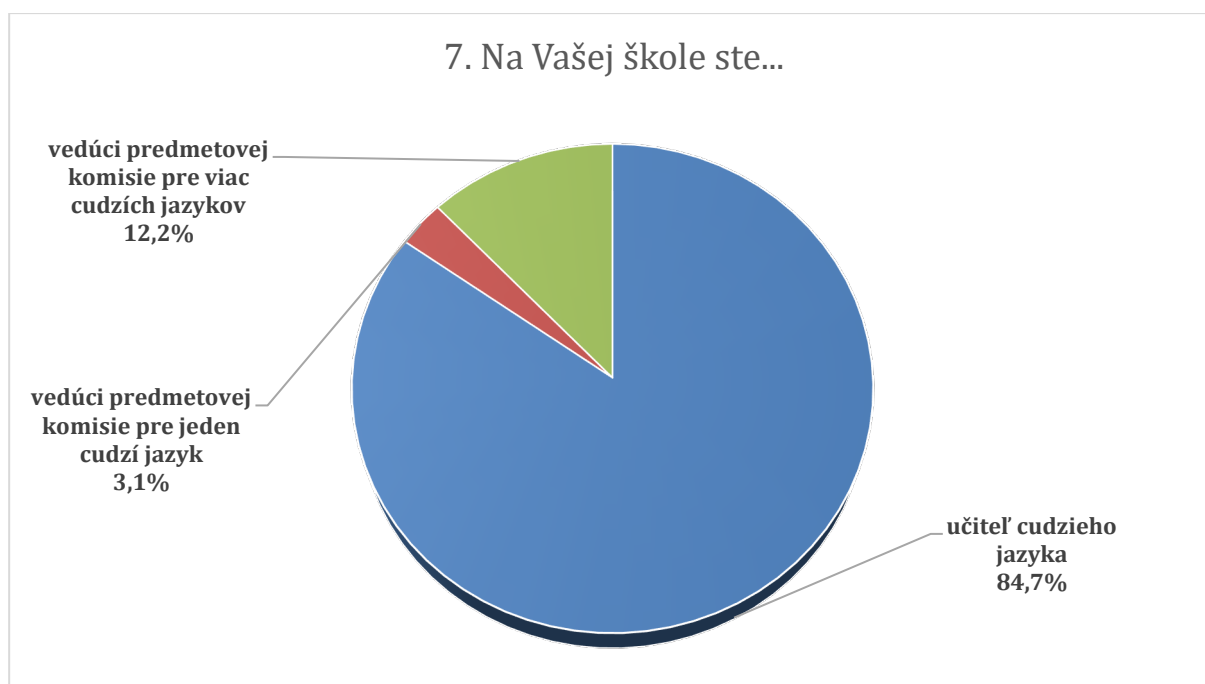
Graf 5: Počet rokov praxe respondentov

Analýza počtu rokov pedagogickej praxe respondentov ukazuje, že najväčšiu skupinu tvoria skúsení učitelia s viac ako 20 rokmi praxe (43,9 %). Nasleduje skupina s 11–15 rokmi praxe (18,4 %) a učitelia s 16–20 rokmi praxe (14,6 %). Menej skúsených pedagógov, s praxou do 5 rokov, je len 11,3 % a s praxou 6–10 rokov 11,7 %.

Výsledky naznačujú, že medzi vekom respondentov a dĺžkou ich pedagogickej praxe existuje zreteľná súvislosť. Prevažná väčšina skúsených pedagógov s viac ako 20 rokmi praxe patrí zároveň do vekových kategórií 46–55 a nad 56 rokov, čo potvrdzuje, že vyšší vek prirodzene korešponduje s dlhšou profesijnou dráhou. Dĺžka pedagogickej praxe nemusí nevyhnutne korešpondovať s vekom, keďže je možné, že niektorí učitelia vstupujú do školstva až po kariérnej zmene alebo prerušení profesionálnej dráhy. Naopak, nízky podiel mladších učiteľov do 35 rokov sa odráža aj v obmedzenom zastúpení respondentov s kratšou pedagogickou praxou.

Celkovo možno konštatovať, že v oboch výskumoch tvorili najpočetnejšiu skupinu učitelia cudzích jazykov s dlhoročnou praxou, zatiaľ čo najmladší učitelia patrili k najmenej zastúpeným kategóriám. V aktuálnom výskume je tento rozdiel ešte výraznejší, keďže podiel učiteľov s viac ako 20 rokmi praxe je vyšší a podiel pedagógov s praxou do 5 rokov je naopak nižší.

V rámci siedmej otázky sme chceli identifikovať pozíciu jednotlivých učiteľov cudzích jazykov v skúmanej vzorke škôl.

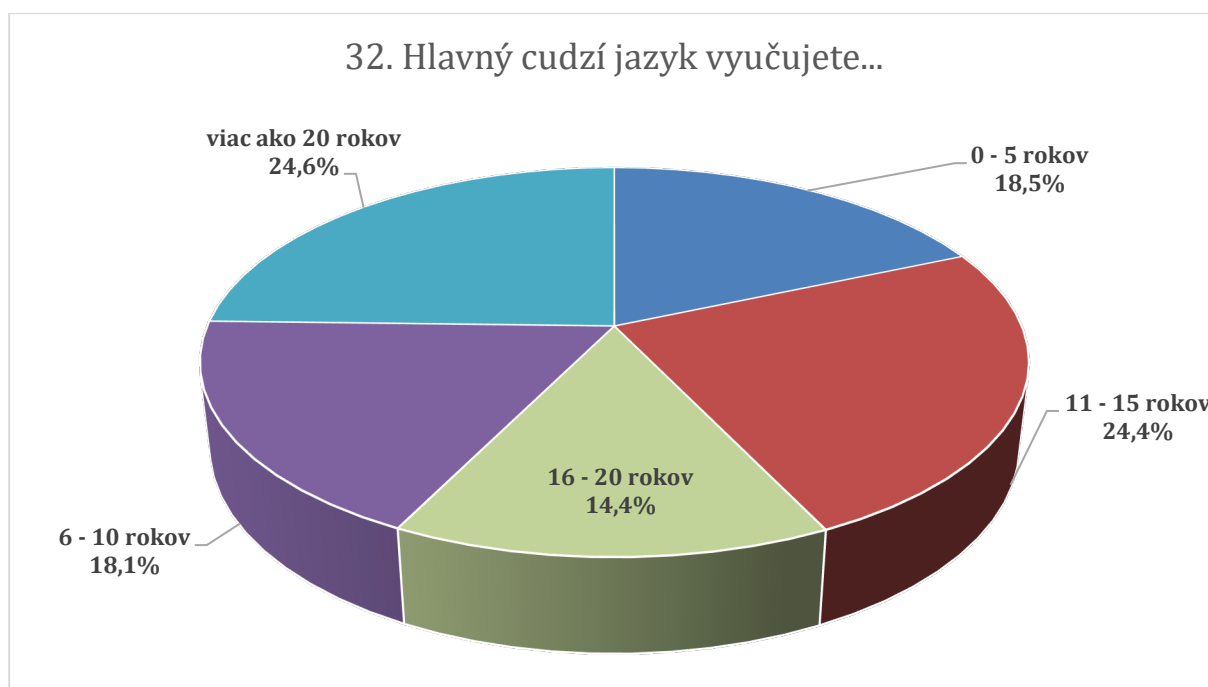
Graf 6: Pozícia učiteľov cudzích jazykov v školách respondentov

Údaje v grafe č. 6 znázorňujú rozdelenie pozícií učiteľov cudzích jazykov na školách respondentov. Prevažná väčšina, až 84,7 %, pôsobí ako učelia cudzích jazykov bez vedúcej funkcie. Vedúcich predmetových komisií pre jeden cudzí jazyk je 3,1 % a pre viac cudzích jazykov 12,2 %.

Takéto rozloženie možno považovať za úplne prirodzené, keďže približne na päť až šesť učiteľov pripadá jeden vedúci predmetovej komisie, čo zodpovedá bežnej organizačnej praxi v školách. Zároveň je bežnejšie, že predmetové komisie združujú viaceré cudzie jazyky naraz, a nie sú vytvárané pre každý jazyk osobitne, čo umožňuje efektívnejšiu koordináciu a spoločné metodické plánovanie.

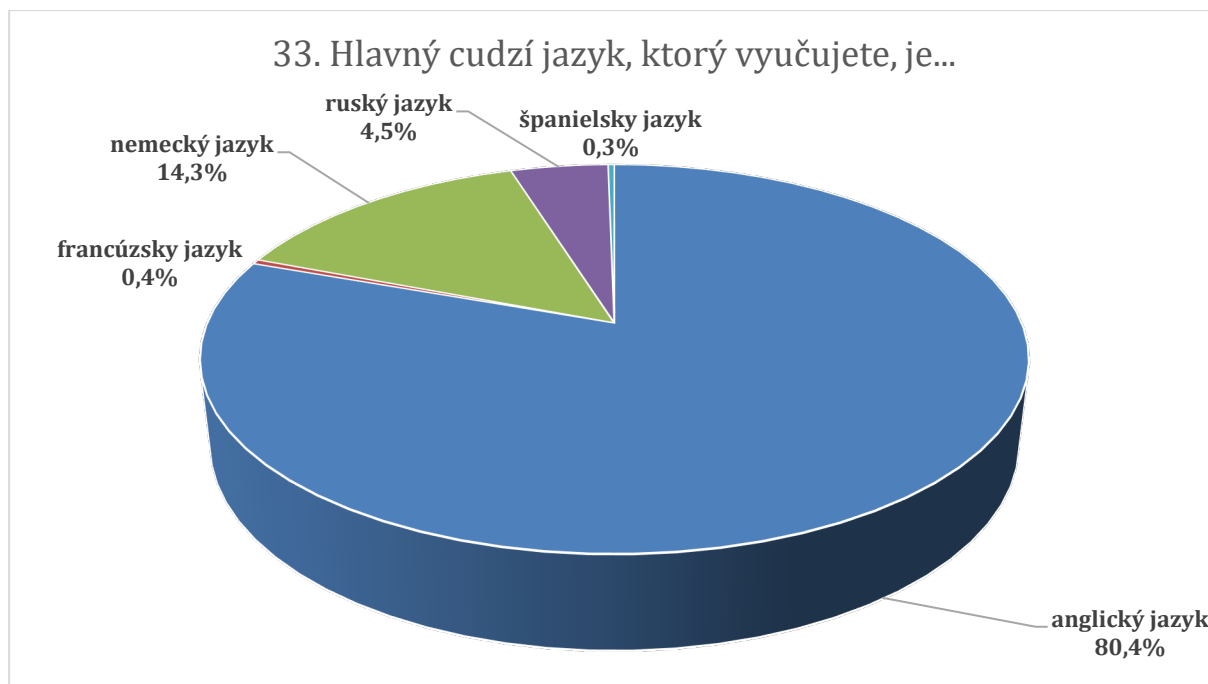
b) Charakteristika respondentov podľa vyučovaných cudzích jazykov

V tejto časti predstavujeme štruktúru respondentov z hľadiska vyučovaných cudzích jazykov. Výsledky zahŕňajú údaje o hlavnom aj vedľajšom vyučovanom cudzom jazyku a ich zaradení v školskom vzdelávacom programe ako prvého alebo druhého cudzieho jazyka. V texte dotazníka sme respondentom vysvetlili, že pojem hlavný cudzí jazyk označuje cudzí jazyk, ktorý vyučujú viac hodín týždenne a vedľajší cudzí jazyk je ten, ktorý vyučujú menej hodín týždenne. Získané údaje poskytujú kontext pre interpretáciu ďalších výsledkov v rámci správy.

Graf 7: Počet rokov pedagogickej praxe respondentov – hlavný cudzí jazyk

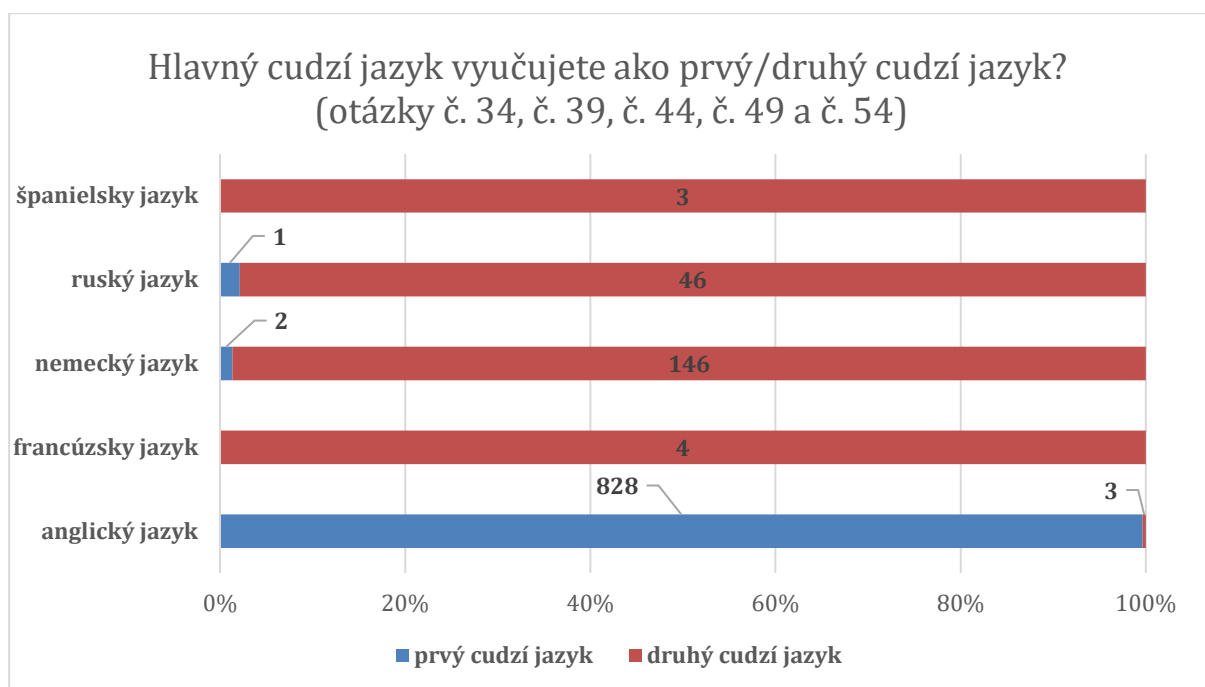
Graf č. 7 ukazuje že, dĺžka pedagogickej praxe vo výučbe hlavného cudzieho jazyka sa rozložila medzi respondentov pomerne rovnomerne, pričom najpočetnejšie boli dve skupiny: učitelia s praxou viac ako 20 rokov (24,6 %) a učitelia s praxou 11 – 15 rokov (24,4 %). Nasledovala skupina pedagógov s 0 – 5 rokmi praxe (18,5 %) a skupina so 6 – 10 rokmi praxe (18,1 %). Najmenej zastúpení boli učitelia s praxou 16 – 20 rokov (14,4 %). Tieto údaje o počte rokov výučby hlavného cudzieho jazyka v plnej miere korešpondovali s rozložením dĺžky celkovej pedagogickej praxe respondentov. Pri porovnaní týchto údajov s výsledkami predchádzajúcej správy (2018, 16) bolo možné konštatovať, že v nej dominovala skupina respondentov so 6 – 10 rokmi praxe (viac ako 30 %) a druhou najpočetnejšou bola skupina s 0 – 5 rokmi praxe (25 %). Naopak, skupiny s dlhšou praxou 11 – 15 rokov, 16 – 20 rokov či viac ako 20 rokov – boli v predchádzajúcej správe zastúpené nižšími podielmi, hoci v absolútnych číslach išlo stále o významné počty respondentov. Porovnanie tak poukázalo na odlišné rozloženie dĺžky praxe v oboch súboroch, pričom v aktuálnej vzorke boli výraznejšie zastúpené skupiny s dlhšou pedagogickou praxou.

Graf 8: Hlavný cudzí jazyk, ktorý respondenti vyučujú

Väčšina respondentov uviedla, že ako hlavný cudzí jazyk vyučuje anglický jazyk, ktorý predstavoval 80,4 % všetkých odpovedí. Nasledoval nemecký jazyk so zastúpením 14,3 % a ruský jazyk so 4,5 %. Francúzsky jazyk vyučovali ako hlavný cudzí jazyk štyria učitelia (0,4 %) a španielsky jazyk traja učitelia (0,3 %). Porovnanie týchto údajov s výsledkami predchádzajúcej správy (2018, 15) ukázalo, že aj v nej dominoval anglický jazyk, ktorý vyučovalo 751 respondentov, teda 78 % vtedajšej vzorky. Druhou najpočetnejšou skupinou boli učitelia nemeckého jazyka (približne 13 %), nasledovaní učiteľmi ruského jazyka (necelých 5 %). Francúzsky jazyk bol v predchádzajúcej vzorke zastúpený piatimi učiteľmi a španielsky dvoma učiteľmi. Údaje z oboch správ tak poukazovali na podobné poradie jednotlivých jazykov podľa početnosti zastúpenia v odpovediach respondentov. Hoci veľkosť a charakter vzoriek sa medzi výskumami líšili, bolo možné však konštatovať, že celkové poradie najčastejšie vyučovaných jazykov bolo v oboch výskumoch podobné.

Prehľad o rozložení hlavných cudzích jazykov medzi respondentmi sme získali spojením údajov z otázok č. 34, č. 39, č. 44, č. 49 a č. 54.

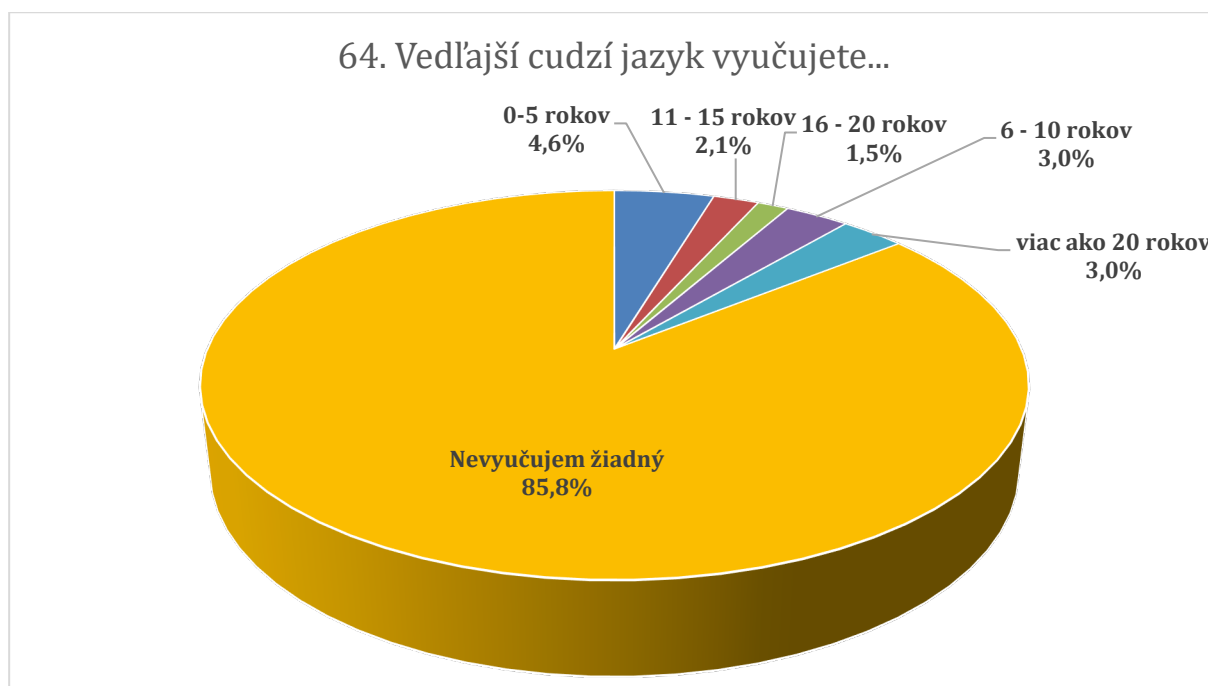

Graf 9: Zaradenie hlavného cudzieho jazyka ako 1. alebo 2. CJ respondenta

Väčšina respondentov, ktorí uviedli anglický jazyk ako svoj hlavný vyučovaný cudzí jazyk, deklarovala, že ho vyučuje ako prvý cudzí jazyk v súlade s učebným plánom školy. Túto možnosť označilo 828 učiteľov, čo predstavuje 99,6 % všetkých pedagógov zaradených do tejto kategórie. Iba traja respondenti (0,4 %) uviedli, že anglický jazyk vyučujú ako druhý cudzí jazyk. Z celkového počtu 1033 účastníkov výskumu odpovedalo 202 učiteľov (19,6 %), že ako hlavný cudzí jazyk nevyučujú anglický jazyk. Kým takmer všetci učitelia, ktorí uvádzajú anglický jazyk ako svoj hlavný cudzí jazyk, ho vyučujú ako prvý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy, naopak, štyria respondenti, ktorí označili francúzsky jazyk ako svoj hlavný vyučovaný jazyk, uviedli, že ho vyučujú výlučne ako druhý cudzí jazyk. Spomedzi respondentov, ktorí uviedli nemecký jazyk ako svoj hlavný vyučovaný cudzí jazyk, väčšina (98,6 %) deklarovala, že ho vyučuje ako druhý cudzí jazyk v súlade s učebným plánom školy. Iba dvaja respondenti (1,4 %) označili, že nemecký jazyk vyučujú ako prvý cudzí jazyk. Celkovo 148 učiteľov z 1033 uviedlo, že nemecký jazyk predstavuje ich hlavný vyučovaný cudzí jazyk. A spomedzi respondentov, ktorí označili ruský jazyk ako svoj hlavný vyučovaný cudzí jazyk, tiež väčšina (97,9 %) uviedla, že ho vyučuje ako druhý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy. Iba jeden respondent (2,1 %) deklaroval, že ruský jazyk vyučuje ako prvý cudzí jazyk. Celkovo 47 učiteľov (4,5 %) potvrdilo, že ruský jazyk predstavuje ich hlavný vyučovaný cudzí jazyk. V prípade španielskeho jazyka všetci traja respondenti, ktorí uviedli, že ho vyučujú ako svoj hlavný cudzí jazyk, zároveň deklarovali jeho vyučovanie ako druhého cudzieho jazyka v zmysle učebného plánu školy.

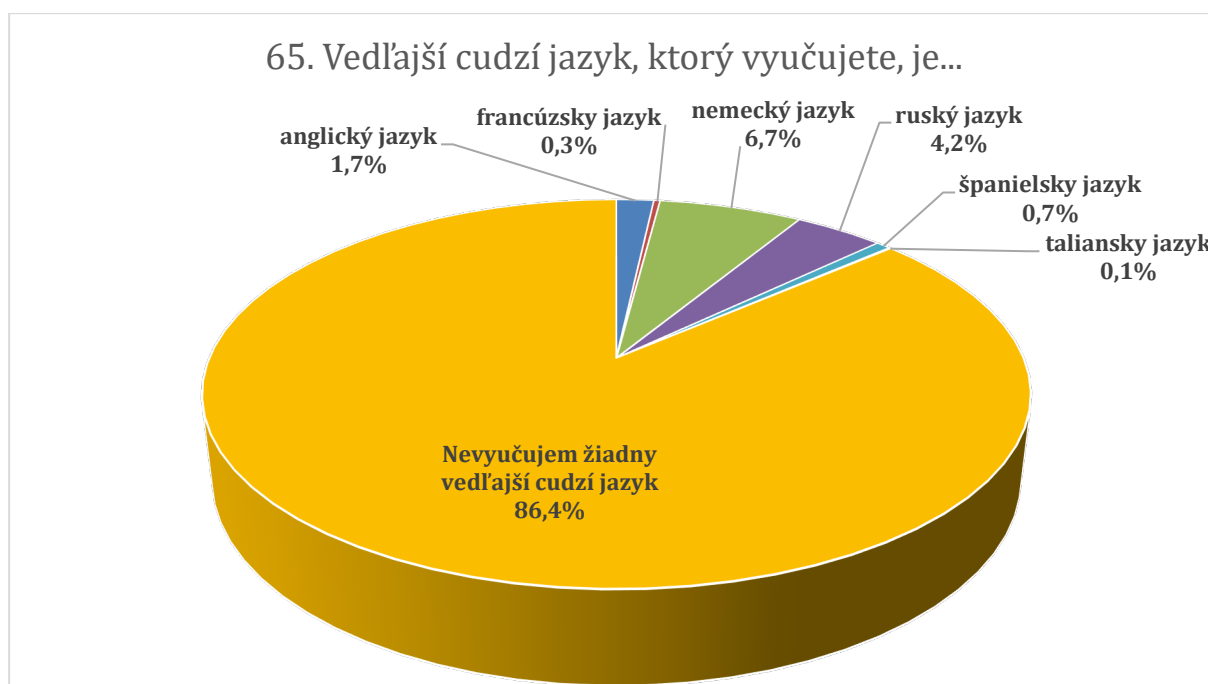
Z údajov vyplýva, že žiaden učiteľ z našich respondentov neučil taliansky jazyk ako svoj hlavný cudzí jazyk.

Ďalej sme pokračovali v deskriptívnej časti našej vzorky s vedľajším cudzím jazykom respondentov.

Graf 10: Počet rokov pedagogickej praxe respondentov – vedľajší cudzí jazyk

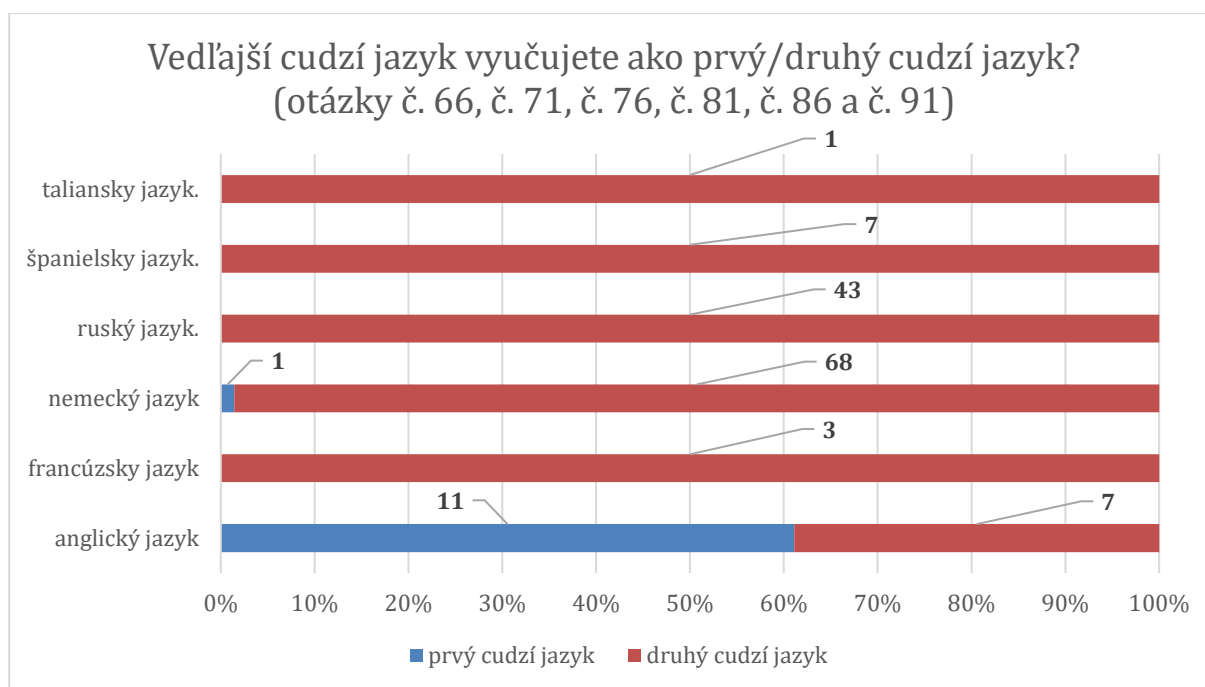
Z údajov vyplýva, že až 85,8 % respondentov (886 učiteľov z 1033) uviedlo, že nevyučujú žiadny vedľajší cudzí jazyk, čo predstavuje dominantnú časť vzorky. Medzi tými, ktorí vedľajší jazyk vyučujú, je najpočetnejšou skupinou kategória s praxou 0 – 5 rokov (4,6 %), čo môže naznačovať, že vyučovanie vedľajšieho cudzieho jazyka je často spojené s kratšou alebo novšou profesionálnou skúsenosťou v tejto oblasti. V predchádzajúcej správe (2018, 17) mala vzorka učiteľov vedľajšieho cudzieho jazyka veľmi podobnú štruktúru.

Graf 11: Vedľajší cudzí jazyk, ktorý vyučujú respondenti

Väčšina respondentov (86,4 %) uviedla, že nevyučuje žiadny vedľajší cudzí jazyk. Malý počet respondentov (0,5 %) neodpovedali konzistentne vzhľadom na svoje predchádzajúce odpovede. Medzi učiteľmi, ktorí vedľajší jazyk vyučujú, je najpočetnejšie zastúpený nemecký jazyk (6,7 %; 69 respondentov), ktorý tak predstavuje najčastejšie vyučovaný vedľajší cudzí jazyk. Nasleduje ruský jazyk (4,2 %; 43 učiteľov), zatiaľ čo anglický jazyk ako vedľajší uviedlo 18 respondentov (1,7 %). Ostatné jazyky sa vyskytujú len okrajovo: španielsky jazyk vyučuje 7 učiteľov (0,7 %), francúzsky jazyk 3 učiteľia (0,3 %) a taliansky jazyk 1 učiteľ (0,1 %). Pri porovnaní s predchádzajúcou správou (2018, 16) možno konštatovať, že v nej bol menší podiel respondentov (78,5 %), ktorý vyučoval iba jeden cudzí jazyk. Ale vtedajšia vzorka mala rozloženie cudzích jazykov v prípade respondentov s dvoma cudzími jazykmi štruktúrované veľmi podobne.

Rovnako ako pre hlavný cudzí jazyk sme pre vedľajší cudzí jazyk spojili údaje z otázok č. 66, č. 71, č. 76, č. 81, č. 86 a č. 91, aby sme mali prehľad o rozložení vedľajších cudzích jazykov medzi respondentmi.

Graf 12: Zaradenie vedľajšieho cudzieho jazyka ako 1. alebo 2. CJ respondenta

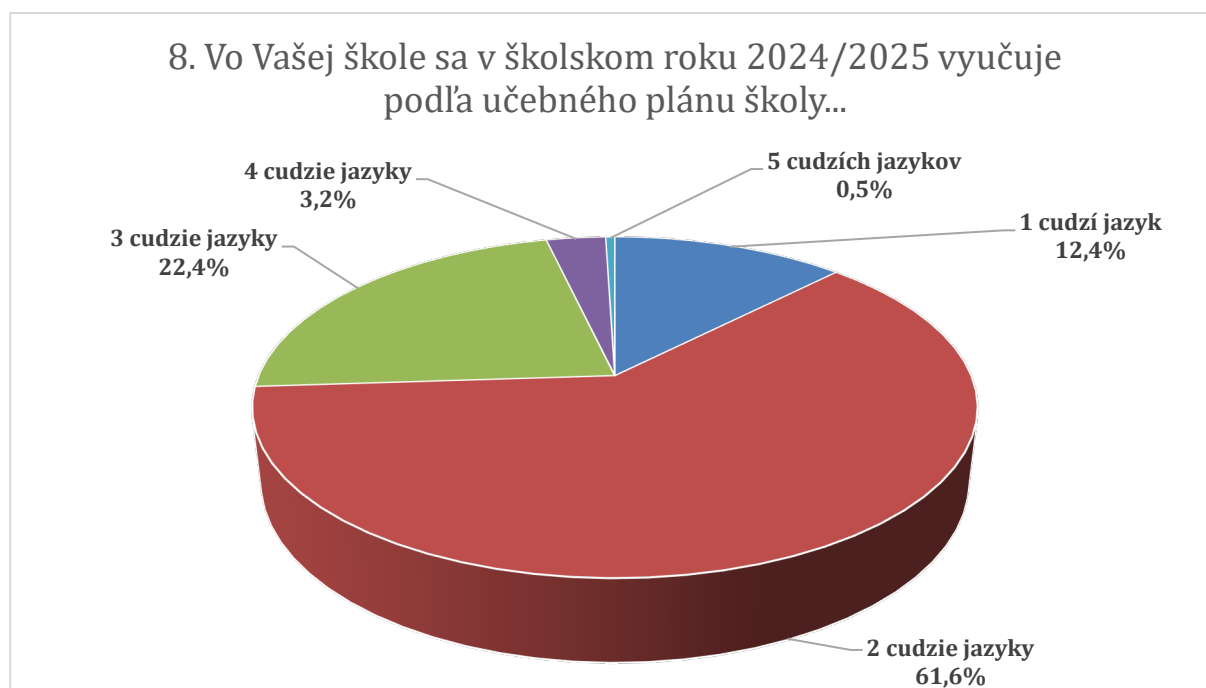
Vyhodnotenie vyzbieraných dát ukázalo, že 18 učiteľov z našich respondentov (1,7 %) vyučuje anglický jazyk ako vedľajší cudzí jazyk. Medzi nimi prevláda skupina učiteľov, ktorí anglický jazyk vyučujú ako prvý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy (61,1 %). Menšiu časť tvorí skupina siedmich učiteľov (38,9 %), ktorí deklarovali, že anglický jazyk vyučujú ako druhý cudzí jazyk. Uvedené údaje naznačujú, že anglický jazyk sa v pozícii vedľajšieho jazyka uplatňuje v našej vzorke len v obmedzenom rozsahu. To znamená, že anglický jazyk ako vedľajší cudzí jazyk predstavuje relatívne marginálnu časť vyučovacej praxe respondentov v porovnaní s jeho dominantným postavením v úlohe hlavného cudzieho jazyka. Traja učelia z našich respondentov (0,3 %) uviedli, že francúzsky jazyk vyučujú ako vedľajší cudzí jazyk. Všetci traja zároveň deklarovali, že tento jazyk vyučujú výlučne ako druhý cudzí jazyk v súlade s učebným plánom školy. Ide o veľmi malú a homogénnu skupinu, ktorá poukazuje na obmedzené zastúpenie francúzskeho jazyka v pozícii vedľajšieho cudzieho jazyka vo vyučovaní respondentov. 69 učiteľov z našich respondentov (6,7 %) uviedlo, že nemecký jazyk vyučujú ako vedľajší cudzí jazyk, čo z neho robí najčastejšie zastúpený vedľajší jazyk v skúmanej vzorke. Prevažná väčšina týchto učiteľov (68 respondentov; 98,6 %) deklarovala, že nemecký jazyk vyučuje ako druhý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy, zatiaľ čo iba jeden respondent (1,4 %) uviedol jeho vyučovanie ako prvého cudzieho jazyka. Uvedené výsledky poukazujú na silné postavenie nemeckého jazyka v pozícii vedľajšieho cudzieho jazyka, ktoré je dominantné v porovnaní s ostatnými jazykmi v tejto kategórii. Druhým najčastejšie uvádzaným vedľajším cudzím jazykom je ruský jazyk. 43 respondentov (4,2 %) uviedlo, že ruský jazyk vyučujú ako vedľajší cudzí jazyk. Všetci títo učelia zároveň deklarovali, že ruský jazyk vyučujú výlučne ako druhý cudzí jazyk v súlade s učebným plánom školy. Inými slovami ak respondent vyučuje vedľajší cudzí jazyk, ide najčastejšie o nemecký alebo ruský jazyk, zatiaľ čo ostatné cudzie jazyky sa vo vzorke vyskytujú len ojedinele. Sedem respondentov (0,7 %) uviedlo, že španielsky

jazyk vyučujú ako vedľajší cudzí jazyk. Všetci títo učitelia zároveň jednoznačne deklarovali jeho vyučovanie ako druhého cudzieho jazyka v súlade s učebným plánom školy. Jeden respondent (0,1 %) uviedol, že taliansky jazyk vyučuje ako vedľajší cudzí jazyk. Tento jediný učiteľ zároveň deklaroval, že taliansky jazyk vyučuje výlučne ako druhý cudzí jazyk v súlade s učebným plánom školy. Vzhľadom na minimálnu veľkosť tejto skupiny ide o marginálne zastúpenie, ktoré však poskytuje základnú informáciu o prítomnosti talianskeho jazyka v ponuke vedľajších cudzích jazykov vo vyučovaní respondentov.

2) Učebný plán

Druhá časť dotazníka obsahovala otázky o zaradení vyučovaných cudzích jazykov – prvého a druhého cudzieho jazyka v učebnom pláne školy a alokovanej časovej dotácii na tieto vyučovacie predmety.

Otázka č. 8 zisťovala celkový počet cudzích jazykov vyučovaných v školách respondentov.

Graf 13: Počet vyučených cudzích jazykov v školách respondentov

Z vyzbieraných údajov vyplýva, že v 253 školách vyučovali dva cudzie jazyky, čo predstavuje 61,6 % škôl. V tomto prípade možno údaje interpretovať tak, že tieto školy ponúkajú žiakom jeden prvý cudzí jazyk a jeden druhý cudzí jazyk, bez možnosti výberu z viacerých cudzích jazykov. Takýto počet jazykov je presne v súlade s požiadavkou v rámcových učebných plánoch v ŠVP, pričom školy nejdú nad rámec minimálnych požiadaviek stanovených v ŠVP. Pozitívnym signálom je fakt, že medzi respondentmi výskumu sa nachádzali aj školy, ktoré ponúkali viac ako dva cudzie jazyky. V 92 školách,

teda v 22,4 % vyučovali tri cudzie jazyky. V 13 školách – 3,2 % vyučovali 4 cudzie jazyky a 2 školy – 0,5 % vyučovali až 5 cudzích jazykov. Tento údaj však neznamena to, že na danej škole si žiaci v jednom ročníku vyberali z 5 cudzích jazykov a aj sa ich začali učiť. Skôr ho možno chápať tak, že ponuka pre cudzie jazyky je síce širšia, ale v rôznych ročníkoch sa žiaci učia viaceré kombinácie dvoch cudzích jazykov ako druhý cudzí jazyk, prípadne škola ponúka na výber aj z dvoch prvých jazykov.

Pri vyhodnocovaní výskumných údajov nás zaujímala aj otázka, či má umiestnenie školy vplyv na počet vyučovaných cudzích jazykov v škole.

Tabuľka 6: Vplyv lokality školy na počet vyučovaných cudzích jazykov

Otázka 2/Otázka 8	jeden cudzí jazyk	dva cudzie jazyky	tri cudzie jazyky	štyri cudzie jazyky	päť cudzích jazykov	Spolu
Na vidieku	40	133	28			201
V meste do 20 000 tisíc obyvateľov	5	40	31	5		81
V meste nad 20 000 tisíc obyvateľov	6	80	33	8	2	129
Spolu	51	253	92	13	2	411

Na jej zodpovedanie sme spracovali kombináciu otázok č. 2 a č. 8. Pričom sme si stanovili tieto hypotézy:

H0: Lokalita školy nemá vplyv na počet vyučovaných cudzích jazykov.

Inými slovami, počet cudzích jazykov vyučovaných na škole je nezávislý od toho, či sa škola nachádza na vidieku, v meste do 20 000 obyvateľov alebo v meste nad 20 000 obyvateľov.

H1: Lokalita školy má vplyv na počet vyučovaných cudzích jazykov.

Teda existuje štatisticky významný vzťah medzi umiestnením školy a počtom cudzích jazykov, ktoré sa na nej vyučujú.

Výsledky chí-kvadrátového testu jasne ukazujú, že **lokalita školy má vplyv na počet vyučovaných cudzích jazykov**. Testovacie kritérium chí-kvadrátu dosiahlo hodnotu 53,5, pričom hraničná hodnota na 5 % hladine významnosti a 8 stupňoch voľnosti je 15,51. Keďže vypočítaná hodnota je oveľa vyššia než kritická, nulová hypotéza bola zamietnutá v prospech alternatívnej. To znamená, že počet jazykov, ktoré sa v školách respondentov vyučujú, závisí od toho, či sa škola nachádza na vidieku, v menšom meste alebo vo väčšom meste.

Rovnako nás zaujímalo prepojenie medzi počtom cudzích jazykov a veľkosťou školy.

Tabuľka 7: Vplyv veľkosti školy na počet vyučovaných cudzích jazykov

Otázka 3/Otázka 8	jeden cudzí jazyk	dva cudzie jazyky	tri cudzie jazyky	štyri cudzie jazyky	päť cudzích jazykov	Spolu
Menej ako 100	6	14	2			22
Od 100 do 200	17	70	11	3		101
Od 200 do 350	13	77	27	1		118
Viac ako 350	15	92	52	9	2	170
Spolu	51	253	92	13	2	411

Naše hypotézy zneli:

H0: Počet vyučovaných cudzích jazykov je nezávislý od počtu žiakov školy.

Inými slovami, veľkosť školy (podľa počtu žiakov) nemá vplyv na to, koľko cudzích jazykov sa vyučuje.

H1: Počet vyučovaných cudzích jazykov závisí od počtu žiakov školy.

Teda školy s rôznym počtom žiakov majú štatisticky rozdielne počty vyučovaných cudzích jazykov.

Analýza údajov prezentovaných v tabuľke č. 7 ukazuje **jasný vzťah medzi veľkosťou školy a počtom vyučovaných cudzích jazykov**. Výsledky podporujú alternatívnu hypotézu, že **počet vyučovaných jazykov závisí od veľkosti školy**. Menšie školy, teda tie s menej ako 100 žiakmi, ponúkajú prevažne len jeden alebo dva cudzie jazyky, pričom len ojedinele sa v nich vyučuje viac jazykov. Naopak, väčšie školy s viac ako 350 žiakmi majú omnoho pestrejšiu jazykovú ponuku.

Skutočnosť, že veľkosť školy a umiestnenie školy majú vplyv na počet vyučovaných jazykov nie je prekvapujúca. Je zrejmé, že v mestských školách s vyšším počtom žiakov sa dá lepšie zabezpečiť delenie žiakov na skupiny cudzích jazykov aj ľahšie naplniť úväzky pre viac učiteľov cudzích jazykov.

Nasledujúca otázka č. 9 zisťovala od ktorého ročníka oslovené školy vyučujú prvý cudzí jazyk. Podľa Rámcového učebného plánu pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským zo dňa 4. 4. 2019 sa prvý cudzí jazyk má vyučovať najneskôr od 3. ročníka primárneho vzdelávania.

Graf 14: Ročník začatia výučby 1. cudzieho jazyka v školách respondentov

Odpovede od škôl zúčastnených vo výskume ukázali, že prvý cudzí jazyk vyučujú od 3. ročníka iba v prípade 73 škôl, t. j. v 17,8 % z nich. Ide o pomerne nízke percento. Ešte menej škôl vyučovalo cudzí jazyk od 2. ročníka, bolo ich 32, teda 7,8%. Jednoznačne najvyššie percento škôl v našom výskume vyučovalo cudzí jazyk od 1. ročníka. Bolo ich 74,5 %, teda 306 škôl. Znamená to, že viac ako 80 % škôl zavádza prvý cudzí jazyk skôr, ako stanovuje ŠVP. Tento trend kopíruje záujem rodičov žiakov o skoré zavedenie cudzieho jazyka a častokrát aj snahu o udržanie kontinuity v učení sa cudzieho jazyka, ktorý sa ponúka už v predprimárnom vzdelávaní. Možno predpokladať, že ide o snahu ponúknuť nadštandard vo vyučovaní cudzích jazykov a motivovať žiakov k výberu danej školy.

Keď porovnáme výsledky z predchádzajúcej správy (2018, 20), nájdeme veľmi podobný údaj. V roku 2018 sa taktiež výskum konal v ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským a zapojilo sa do neho 409 škôl. Vzorka bola reprezentatívna vzhľadom na kraje Slovenska. Aj v tomto výskume sa ukázalo, že školy najčastejšie zavádzali prvý cudzí jazyk od 1. ročníka. Bolo to v prípade 68% škôl. Možno konštatovať, že trend raného vyučovania cudzieho jazyka u nás pretrváva a školy naďalej preferujú ponuku cudzieho jazyka už od 1. ročníka.

Vzhľadom na vyššie uvedené zistenie nás zaujímalo aj to, či má umiestnenie a veľkosť školy vplyv na ročník, v ktorom sa začína vyučovať prvý cudzí jazyk.

Tabuľka 8: Vplyv umiestnenia školy na ročník, v ktorom začína vyučovanie prvého cudzieho jazyka

Otázka 2/Otázka 9	prvého ročníka	druhého ročníka	tretieho ročníka	Spolu
Na vidieku	119	23	59	201
V meste do 20 000 obyvateľov	69	5	7	81
V meste nad 20 000 obyvateľov	118	4	7	129
Spolu	306	32	73	411

Stanovili sme si tieto 2 hypotézy:

H0: Ročník začiatku výučby 1. cudzieho jazyka je nezávislý od lokality školy.

Teda nezáleží na tom, či sa škola nachádza na vidieku alebo v meste – začiatok výučby cudzieho jazyka je rovnaký.

H1: Ročník, v ktorom sa začína vyučovať prvý cudzí jazyk, závisí od toho, kde sa škola nachádza.

Inými slovami, začiatok výučby cudzieho jazyka nie je rovnaký na vidieku a v meste, ale mení sa podľa toho, kde sa škola nachádza.

Analýza údajov v tabuľke č. 8 ukazuje rozdiely medzi lokalitou školy a ročníkom začatia výučby prvého cudzieho jazyka v školách respondentov. Školy na vidieku aj vo väčších mestách začínajú s výučbou cudzieho jazyka najčastejšie už v prvom ročníku (vidiek 119, mesto nad 20 000 – 118), zatiaľ čo v menších mestách je tento počet nižší (69). Zároveň je podiel škôl, kde sa s cudzím jazykom začína až v treťom ročníku, na vidieku výrazne vyšší (59) než v mestách (spolu len 14). Výsledok chí-kvadrát testu ($50,0 > 9,488$) prevažuje kritickú hodnotu pre daný počet stupňov voľnosti na hladine významnosti 5 %. To znamená, že rozdiely v začiatku výučby prvého cudzieho jazyka závisia od lokality školy, sú štatisticky významné. Inými slovami, **umiestnenie školy ovplyvňuje ročník, v ktorom sa začína vyučovať prvý cudzí jazyk**. V mestách je tendencia začínať s výučbou prvého cudzieho jazyka skôr, zatiaľ čo na vidieku je častejšie posunutý začiatok do vyšších ročníkov.

Kombinácia otázok č. 3 a 9 zisťovala, či má veľkosť školy vplyv na ročník, v ktorom sa začína vyučovať 1. cudzí jazyk.

Tabuľka 9: Vplyv veľkosti školy na ročník, v ktorom začína vyučovanie prvého cudzieho jazyka

Otázka 3/Otázka 9	prvého ročníka	druhého ročníka	tretieho ročníka	Spolu
Menej ako 100	14	2	6	22
Od 100 do 200	70	8	23	101
Od 200 do 350	87	13	18	118
Viac ako 350	135	9	26	170
Spolu	306	32	73	411

Naše hypotézy zneli:

H0: Ročník, v ktorom sa začína vyučovať prvý cudzí jazyk, je nezávislý od počtu žiakov školy.

To znamená, že výber ročníka, kedy sa začína vyučovať prvý cudzí jazyk, nie je ovplyvnený počtom žiakov na škole.

H1: Ročník, v ktorom sa začína vyučovať prvý cudzí jazyk, závisí od počtu žiakov školy.

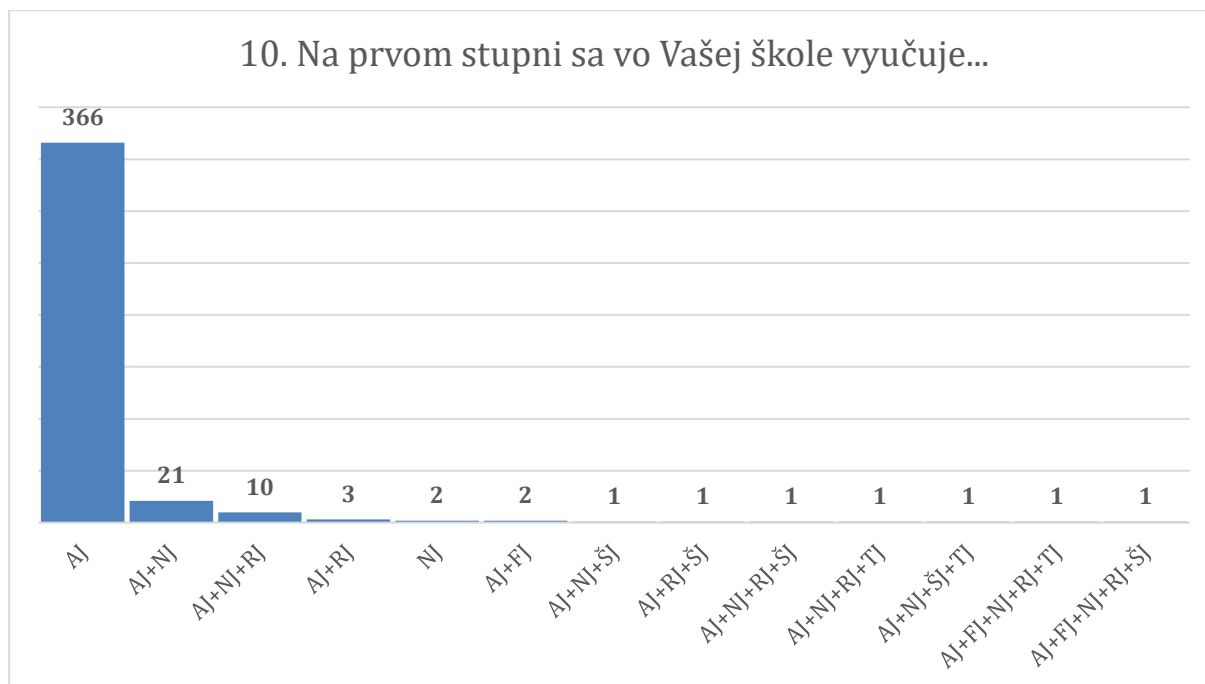
Inými slovami počet žiakov na škole má vplyv na to, v ktorom ročníku sa začína vyučovanie prvého cudzieho jazyka.

Analýza údajov v tabuľke č. 9 odhaľuje rozdiely medzi veľkosťou školy a ročníkom začiatku výučby prvého cudzieho jazyka v školách respondentov. Vo veľkých školách sa s výučbou cudzieho jazyka začína najčastejšie už v prvom ročníku (135 prípadov), zatiaľ čo v najmenších školách je tento počet výrazne nižší (14 prípadov). Podobne aj v školách so strednou veľkosťou prevažuje začiatok v prvom ročníku. Zároveň je podiel škôl, kde sa s prvým cudzím jazykom začína až v treťom ročníku, vyšší v menších školách, zatiaľ čo vo veľkých školách je tento počet nižší (26 prípadov pri viac ako 350 žiakoch). Výsledok chí-kvadrát testu (7,8) je nižší ako kritická hodnota (12,59) pre daný počet stupňov voľnosti (6) na hladine významnosti 5 %. To znamená, že rozdiely v začiatku výučby prvého cudzieho jazyka podľa veľkosti školy nie sú štatisticky významné. Inými slovami, **veľkosť školy nemá významný vplyv na to, v ktorom ročníku sa začína vyučovať prvý cudzí jazyk.**

Ďalšie otázky v dotazníku boli zamerané na vyučované cudzie jazyky a ich časovú dotáciu v učebnom pláne. Od roku 2019, keď bol schválený Dodatok č. 3 k ŠVP pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským, si školy môžu vybrať, ktorý prvý cudzí jazyk budú vyučovať. Platí však zásada, že ak si žiak nevybral anglický jazyk ako prvý cudzí jazyk, musí si ho v 7. – 9. ročníku vybrať ako druhý cudzí jazyk, a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne, ktoré mu je škola povinná z rámca voliteľných (disponibilných) hodín zabezpečiť.

Od roku 2019 neboli publikované dáta z reprezentatívnej vzorky škôl, ktoré by mapovali koľko škôl sa rozhodlo zaviesť aj iný cudzí jazyk ako angličtinu v primárnom vzdelávaní.

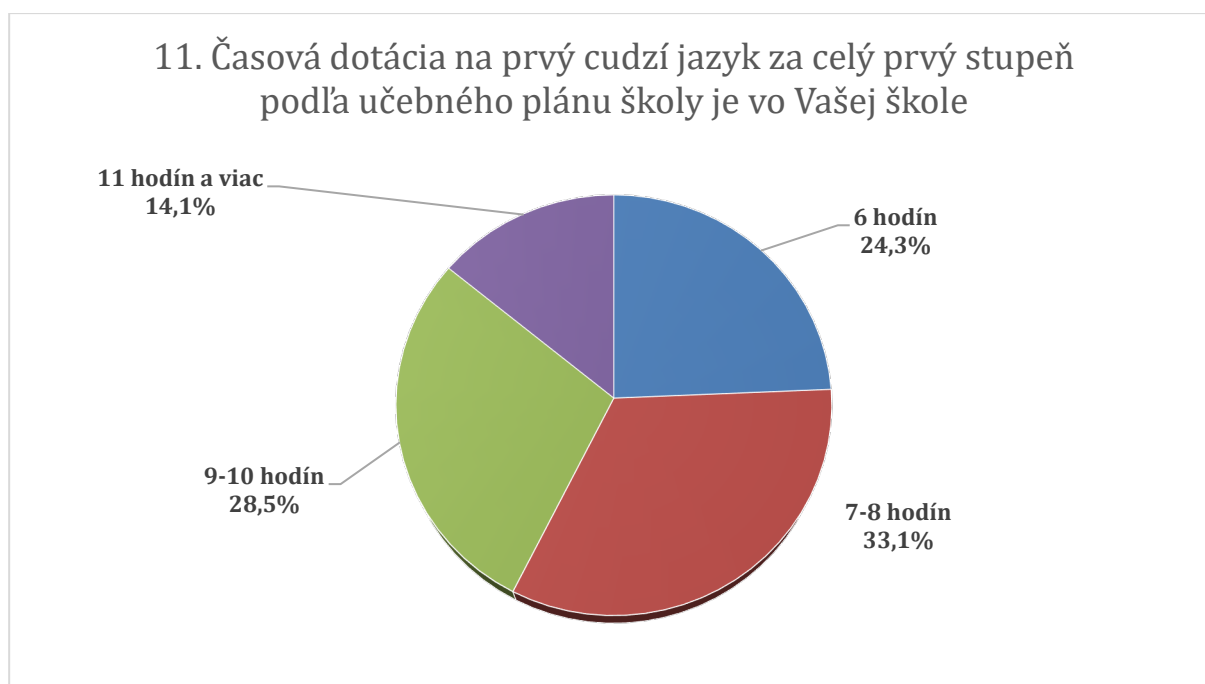
Otázka č. 10 zisťovala, ktoré cudzie jazyky sa vyučujú na prvom stupni.

Graf 15: Cudzie jazyky vyučované na prvom stupni v školách respondentov

Napriek možnosti vyučovať iný prvý cudzí jazyk ako anglický, školy túto ponuku reálne využívajú iba ojedinele. Až 366 škôl zúčastnených vo výskume odpovedalo, že vyučujú anglický jazyk, predstavuje to 89,1 %. 21, teda 5,1 % škôl odpovedalo, že vyučujú angličtinu a nemčinu. 10 škôl, to jest 2,4 % uviedlo, že vyučujú okrem angličtiny aj nemčinu a ruštinu, 3 školy, teda 0,7 % napísalo, že vyučujú okrem angličtiny aj ruštinu. 2 školy, teda 0,5 %, uviedli kombináciu angličtiny a francúzštiny. Iba 2 školy, t. j. 0,5 % z celkového počtu 411 deklarovalo nemčinu ako jediný cudzí jazyk v primárnom vzdelávaní. V týchto školách je nemčina v pozícii prvého cudzieho jazyka. Ide o necelé jedno percento zúčastnených škôl. Tento údaj poukazuje na fakt, že školy v podstate nevyužívajú možnosť mať iný prvý cudzí jazyk ako anglický. Otvorenie tejto možnosti v roku 2019 neprinieslo očakávaný efekt, že sa bude viac žiakov učiť iný prvý cudzí jazyk ako anglický. Dôvodom môže byť skutočnosť, že pre školy je jednoduchšie zabezpečiť kvalifikovaného angličtinára pre primárne vzdelávanie v porovnaní s inými cudzími jazykmi. Rovnako dôvodom môže byť tlak rodičov detí, ktorí sa nazdávajú, že ich deti nebudú konkurencieschopné, ak nezačnú s angličtinou už na prvom stupni.

Otázka č. 11 v dotazníku bola zameraná na celkový počet vyučovacích hodín prvého cudzieho jazyka v primárnom vzdelávaní.

Graf 16: Časová dotácia prvého cudzieho jazyka za 1. stupeň

Hodinovú dotáciu na úrovni RUP teda 6 vyučovacích hodín deklarovalo iba 24,3 % škôl, teda 100 škôl. Všetky ostatné školy hodinovú dotáciu navyšovali z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Mierne navýšenie v celkom počte hodín 7 - 8 sme zaznamenali v 136 školách (33,1 %). Navýšenie prvého cudzieho jazyka v rozsahu 9 - 10 hodín bolo na 117 školách, t. j. 28,5 %. Masívne navýšenie hodín, ktoré reprezentovalo až 11 a viac hodín za prvý stupeň uviedlo 58 škôl, teda 14,1 %. V celkovom hodnotení možno konštatovať, že až 75 % škôl zúčastnených v našom výskume malo vyšší počet hodín prvého cudzieho jazyka ako stanovuje rámcový učebný plán v ŠVP.

Pre lepšie pochopenie mechanizmu navyšovania voliteľných (disponibilných) hodín sme skúmali aj otázku, či má umiestnenie školy vplyv na časovú dotáciu (kombinácia otázok 2 a 11) a či má veľkosť školy vplyv na časovú dotáciu pre 1. cudzí jazyk (kombinácia otázok 3 a 11).

Tabuľka 10: Vplyv umiestnenie školy respondentov na časovú dotáciu 1. CJ na 1. stupni

Otázka 2/Otázka 11	6 hodín	7 - 8 hodín	9 - 10 hodín	11 hodín a viac.	Spolu
Na vidieku	69	73	42	17	201
V meste do 20 000 obyvateľov	13	27	32	9	81
V meste nad 20 000 obyvateľov	18	36	43	32	129
Spolu	100	136	117	58	411

Naše hypotézy boli:

H0: Časová dotácia na výučbu 1. cudzieho jazyka je nezávislá od lokality školy.

Teda lokalita školy nemá vplyv na počet hodín venovaných cudziemu jazyku.

H1: Časová dotácia na výučbu 1. cudzieho jazyka závisí od toho, kde sa škola nachádza.

Teda lokalita školy má vplyv na počet hodín venovaných cudziemu jazyku.

Analýza údajov v tabuľke č. 10 ukazuje rozdiely v časovej dotácii na prvý cudzí jazyk v závislosti od umiestnenia školy. Vidiecke školy najčastejšie poskytujú iba 6 alebo 7 – 8 hodín, pričom len zriedka ponúkajú nadštandardných 11 a viac hodín. Menšie mestá (do 20 000 obyvateľov) majú podobnú štruktúru, no viac škôl tu poskytuje 9 – 10 hodín. Vo väčších mestách (nad 20 000 obyvateľov) je najvyšší podiel škôl s vyššou časovou dotáciou (9 – 10 a 11+ hodín), čo naznačuje lepšie podmienky pre jazykové vzdelávanie. Výsledok chí-kvadrát testu ($42,0 > 12,59$) potvrdzuje, že rozdiely medzi lokalitou školy a rozsahom časovej dotácie sú štatisticky významné. Teda **lokalita školy reálne ovplyvňuje, koľko hodín žiaci venujú prvému cudziemu jazyku.**

Nasledujúca otázka skúmala vplyv veľkosti školy na časovú dotáciu pre prvý cudzí jazyk na prvom stupni.

Tabuľka 11: Vplyv veľkosti školy respondentov na časovú dotáciu 1. CJ na 1. stupni

Otázka 3/Otázka 11	6 hodín	7 – 8 hodín	9 – 10 hodín	11 hodín a viac.	Spolu
Menej ako 100	9	8	4	1	22
Od 100 do 200	30	37	22	12	101
Od 200 do 350	23	48	36	11	118
Viac ako 350	38	43	55	34	170
Spolu	100	136	117	58	411

Hypotézy zneli:

H0: Časová dotácia na výučbu 1. cudzieho jazyka je nezávislá od počtu žiakov školy.

To znamená, že počet hodín vyučovania prvého cudzieho jazyka na 1. stupni základnej školy nie je ovplyvnený počtom žiakov v škole.

H1: Časová dotácia na výučbu 1. cudzieho jazyka závisí od počtu žiakov školy.

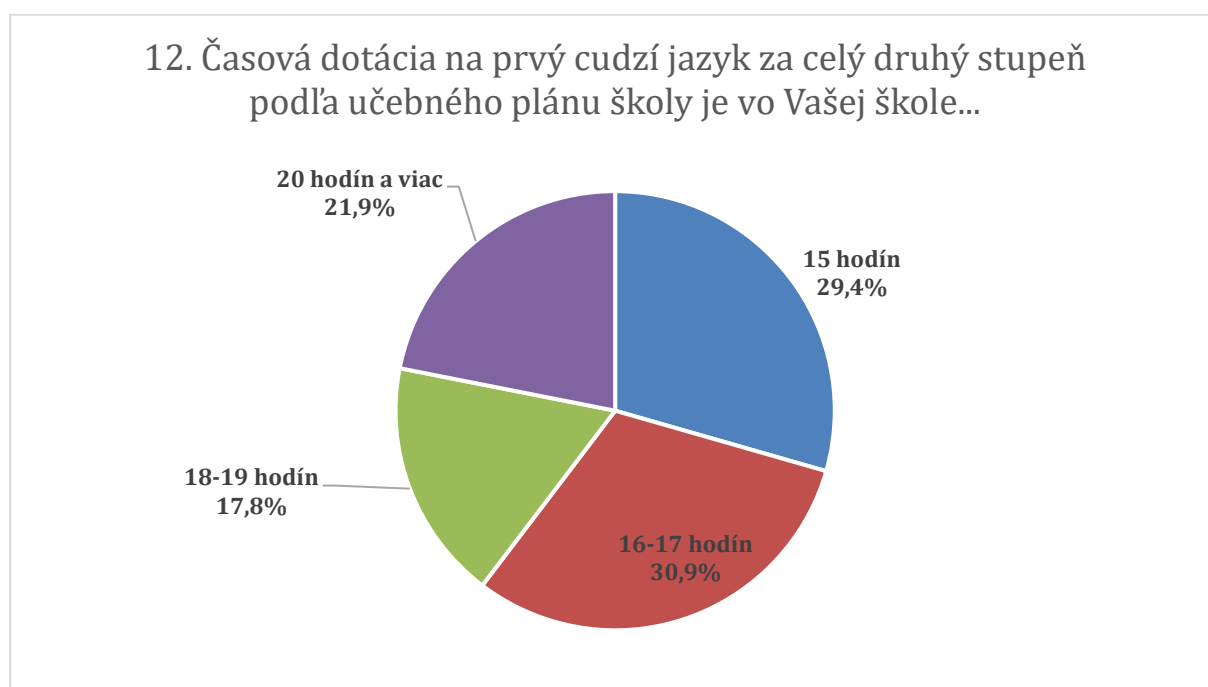
To znamená, že počet hodín vyučovania prvého cudzieho jazyka na 1. stupni základnej školy závisí od počtu žiakov v škole.

Analýza údajov v tabuľke č. 11 ukazuje rozdiely v časovej dotácii na prvý cudzí jazyk na prvom stupni základnej školy v závislosti od veľkosti školy. Najmenšie školy (do 100 žiakov) poskytujú prevažne nižší počet vyučovacích hodín – až 77,3 % z nich ponúka len 6 alebo 7 – 8 hodín týždenne, pričom iba v jednej škole tejto kategórie je zabezpečených 11 a viac hodín. V skupine škôl s počtom žiakov od 100 do 200 je situácia podobná, hoci zastúpenie vyšších časových dotácií mierne narastá – 21,7 % škôl poskytuje 9 – 10 hodín a 11,9 % poskytuje 11 a viac hodín týždenne. Výsledok chí-kvadrát testu ($22,1 > 16,92$) preyšuje kritickú hodnotu pre daný počet stupňov voľnosti na hladine významnosti 5 %. Tento výsledok potvrdzuje, že rozdiely, v časovej dotácii medzi jednotlivými kategóriami veľkosti škôl sú štatisticky významné. Zamietame nulovú hypotézu a prijímame alternatívnu, že časová dotácia na výučbu

prvého cudzieho jazyka na prvom stupni základných škôl respondentov závisí od počtu žiakov v škole. Inými slovami **väčšie školy respondentov zabezpečia väčší rozsah vyučovania cudzieho jazyka pre svojich žiakov na prvom stupni základnej školy.**

Vyhodnotenie vyššie uvedených kombinácií otázok preukázalo to, že vo väčších mestách bola vyššia dotácia hodín prvého cudzieho jazyka. Rovnako tomu bolo v prípade väčších škôl, t. j. nad 350 žiakov.

Otázka č. 12 v dotazníku skúmala počet hodín prvého cudzieho jazyka na druhom stupni.

Graf 17: Časová dotácia prvého cudzieho jazyka na 2. stupni

Odpovede zo 411 škôl odhalili, že 121, teda 29,4 % škôl malo časovú dotáciu 15 vyučovacích hodín. Je to presne v súlade s rámcovým učebným plánom v ŠVP. Ostatných 290 škôl časovú dotáciu pre prvý cudzí jazyk na druhom stupni zvyšovalo. 127 škôl, teda 30,9 % učilo prvý cudzí jazyk s dotáciou 16 -17 hodín, ďalších 73 škôl, teda 17,8 % malo 18-19 hodín prvého cudzieho jazyka. Veľké navýšenie hodín až na 20 a viac malo 90 škôl, t. j. 21,9 %. Tieto výsledky sú veľmi podobné s výsledkami z predchádzajúcej správy (2018, 26), keďže presne 30 % škôl malo rovnakú dotáciu, akú stanovoval RUP, zatiaľ čo až 70 % škôl časovú dotáciu pre prvý cudzí jazyk navyšovalo.

Podobne ako v prípade prvého stupňa, aj na druhom stupni sme skúmali vplyv umiestnenia školy na časovú dotáciu pre prvý cudzí jazyk (kombinácia otázok 2 a 12) a tiež vplyv veľkosti školy na časovú dotáciu (kombinácia otázok 3 a 12).

Tabuľka 12: Vplyv umiestnenia školy na časovú dotáciu 1. CJ na druhom stupni

Otázka 2/Otázka 12	15 hodín	16 – 17 hodín	18 – 19 hodín	20 a viac hodín	Spolu
Na vidieku	64	63	34	40	201
V meste do 20 000 obyvateľov.	23	22	21	15	81
V meste nad 20 000 obyvateľov.	34	42	18	35	129
Spolu	121	127	73	90	411

Naše hypotézy boli:

H0: Časová dotácia na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni je nezávislá od lokality školy.

Teda poloha školy nemá vplyv na časovú dotáciu na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni škôl respondentov.

H1: Časová dotácia na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni závisí od lokality školy.

Teda poloha školy má vplyv na časovú dotáciu na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni škôl respondentov.

Analýza údajov v tabuľke č. 12 poukazuje na rozdiely v časovej dotácii na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni základných škôl v závislosti od umiestnenia školy. Vidiecke školy najčastejšie poskytujú nižší počet hodín – až 63,2 % z nich zabezpečuje len 15 alebo 16 – 17 hodín týždenne, pričom vyššia časová dotácia je na vidieku zastúpená len v 19,9 % prípadov. V menších mestách je rozdelenie medzi jednotlivými kategóriami rovnomernejšie, avšak najvyššia časová dotácia je prítomná len v 18,5 % škôl. Naopak, vo väčších mestách je podiel škôl s vyššou časovou dotáciou výrazne vyšší – spolu až 41,1 % škôl v tejto kategórii poskytuje nadštandardné množstvo hodín cudzieho jazyka.

Výsledok chí-kvadrát testu bol vypočítaný na hodnotu 18,7, čo prevyšuje kritickú hodnotu pre príslušný počet stupňov voľnosti na hladine významnosti 5 % (12,59). Táto hodnota potvrdzuje, že rozdiely medzi lokalitou školy a rozsahom časovej dotácie na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni sú štatisticky významné. Teda zamietame nulovú hypotézu a prijímame alternatívu, že **časová dotácia na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni základných škôl respondentov závisí od umiestnenia školy**. Inými slovami, školy v mestskom prostredí, najmä vo väčších mestách, poskytujú žiakom väčší rozsah vyučovacích hodín prvého cudzieho jazyka na druhom stupni než školy na vidieku.

Nasledujúca otázka skúmala vplyv veľkosti školy na časovú dotáciu pre prvý cudzí jazyk na druhom stupni.

Tabuľka 13: Vplyv veľkosti školy na časovú dotáciu 1. CJ na druhom stupni

Otázka 3/Otázka 12	15 hodín	16 – 17 hodín	18 – 19 hodín	20 a viac hodín	Spolu
Menej ako 100	6	10	4	2	22
Od 100 do 200	34	27	18	22	101
Od 200 do 350	31	37	28	22	118
Viac ako 350	50	53	23	44	170
Spolu	121	127	73	90	411

Naše hypotézy boli:

H0: Časová dotácia na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni je nezávislá od počtu žiakov školy.

Inými slovami počet žiakov v škole nemá vplyv na časovú dotáciu vyučovania prvého cudzieho jazyka na druhom stupni školy respondentov.

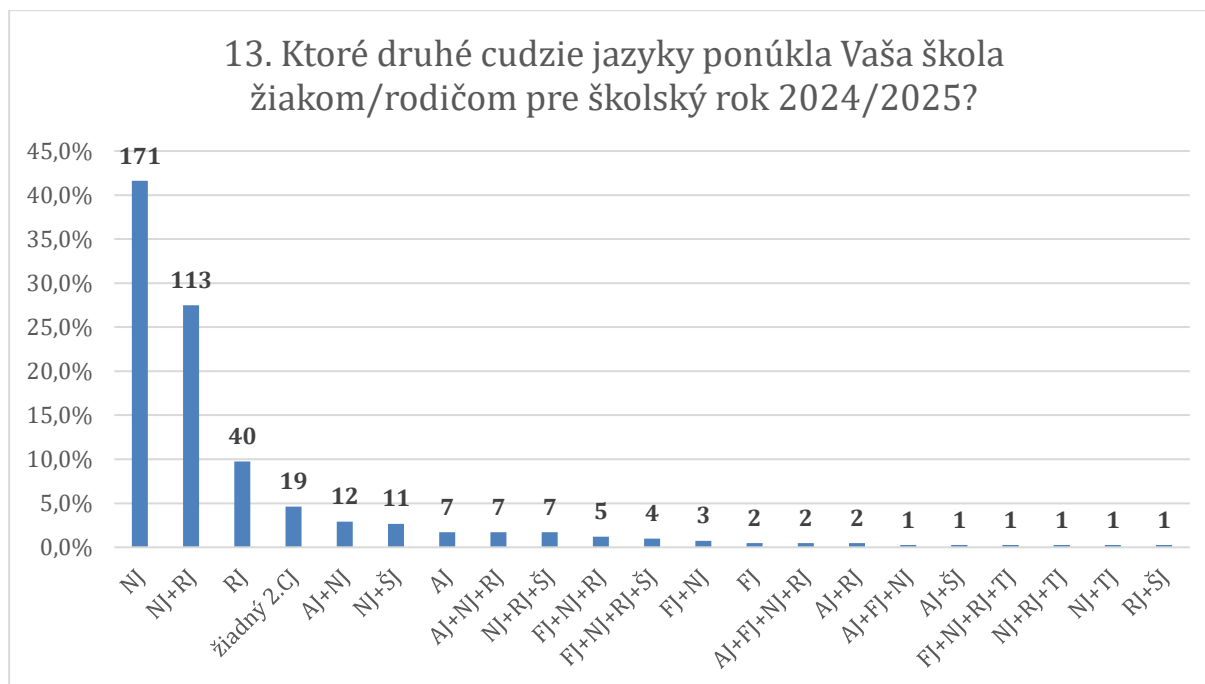
H1: Časová dotácia na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni závisí od počtu žiakov školy.

Inými slovami počet žiakov v škole má vplyv na časovú dotáciu vyučovania prvého cudzieho jazyka na druhom stupni základnej školy respondentov.

Analýza údajov v tabuľke č. 13 poukazuje na rozloženie časovej dotácie na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni základných škôl respondentov v závislosti od počtu žiakov v škole. Najmenšie školy najčastejšie poskytujú nižší počet hodín – až 72,7 % z nich zabezpečuje len 15 alebo 16–17 hodín týždenne, pričom vyššia časová dotácia (18 a viac hodín) je prítomná len vo výnimočných prípadoch (18,2 %). V školách so 100 až 200 žiakmi je rozdelenie medzi jednotlivými kategóriami vyváženejšie, avšak najvyššia časová dotácia sa vyskytuje približne v 43,6 % prípadov. Najväčšie školy vykazujú podobné rozloženie, pričom až 42,4 % z nich zabezpečuje 18 a viac hodín týždenne. Vo veľkých školách, kde je viac ako 350 žiakov, je podiel škôl s vyššou časovou dotáciou taktiež výrazný – 39,4 % týchto škôl poskytuje 18 a viac hodín cudzieho jazyka.

Výsledok chí-kvadrát testu ($10 < 16,92$) je menší ako kritická hodnota. To znamená, že rozdiely medzi veľkosťou školy a rozsahom časovej dotácie na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni nie sú štatisticky významné. Zamietame teda alternatívnu hypotézu a prijímame nulovú hypotézu, že **časová dotácia na výučbu prvého cudzieho jazyka na druhom stupni základných škôl respondentov nezávisí od počtu žiakov školy**. Inak povedané, nemožno tvrdiť, že veľkosť školy určuje, koľko hodín sa venuje prvému cudziemu jazyku na druhom stupni. V tomto prípade ide o odlišný výsledok ako na prvom stupni. V prípade prvého cudzieho jazyka na prvom stupni časová dotácia závisí od veľkosti školy. Skôr možno predpokladať, že veľkosť školy bude mať vplyv na zavedenie a rozsah vyučovania druhého cudzieho jazyka na druhom stupni.

Otázka č. 13 v dotazníku zisťovala, ktoré jazyky boli rodičom a žiakom ponúknuté ako možnosť výberu druhého cudzieho jazyka v školskom roku 2024/25.

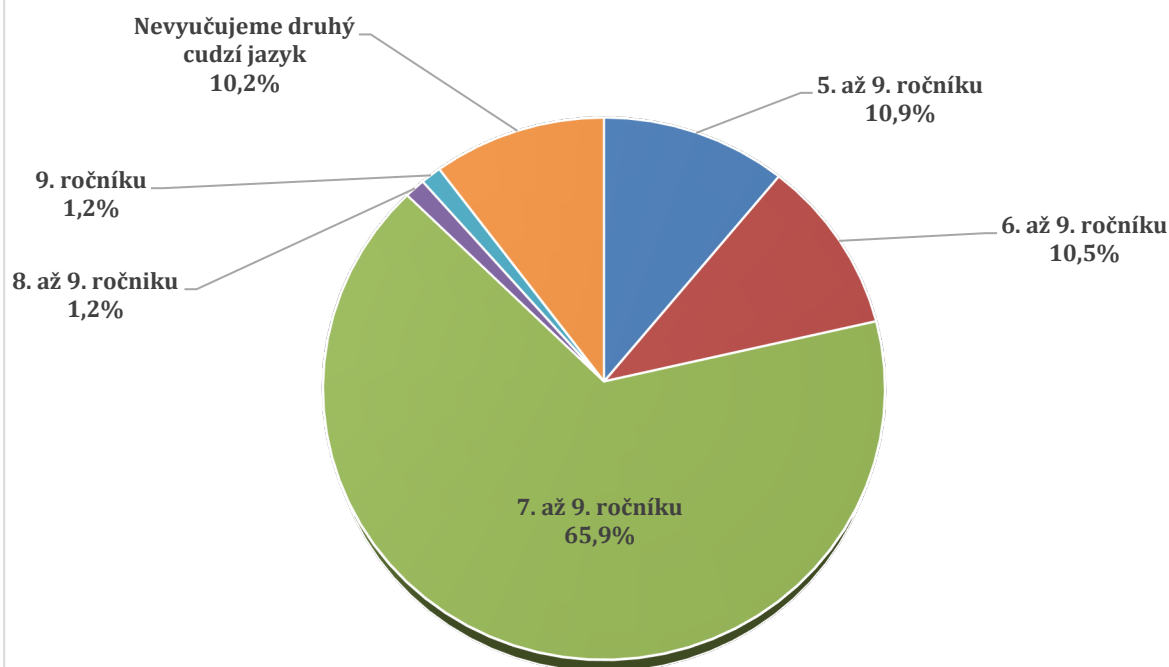

Graf 18: Ponuka druhého cudzieho jazyka pre školský rok 2024/2025

V otázke č. 13 mohli respondenti označiť viac cudzích jazykov. Išlo o mapovanie ponuky druhého cudzieho jazyka v školách respondentov. Suverénne najvyššie sa umiestnil nemecký jazyk, ktorý samostatný ponúklo 171 škôl, teda 41,6 %. Na druhej priečke sa umiestnila kombinácia nemeckého a ruského jazyka, ktorú označilo 113 škôl, čo predstavuje 27,5 %. Samostatný ruský jazyk bol v ponuke na 40 školách, čo predstavuje 9,7 % škôl. Po zahrnutí všetkých kombinácií, v ktorých sa uvádzal nemecký jazyk, sme identifikovali spolu 339 odpovedí z celkového počtu 411 škôl. To predstavuje približne 82,5 % všetkých škôl respondentov. Zvyšné percentá predstavuje ponuka francúzskeho, španielskeho či talianskeho jazyka, pohybujúca sa v rozpätí 0,2 až 1,7 %. Žiadny druhý cudzí jazyk neponúklo 19 škôl, teda 4,6 %.

Otázka č. 14 bola zameraná na určenie ročníkov, v ktorých bol podľa učebného plánu vyučovaný druhý cudzí jazyk.

14. Druhý cudzí jazyk sa vo Vašej škole vyučuje podľa učebného plánu školy v školskom roku 2024/2025 v...

Graf 19: Ročníky, v ktorých sa vyučuje druhý cudzí jazyk v školskom roku 2024/2025

Najčastejšie deklarovaným modelom bol druhý cudzí jazyk od 7. po 9. ročník, ktorý uviedlo 271 škôl, teda 65,9 %. Tento model presne napĺňa poznámku č. 5 k druhému cudziemu jazyku v Rámovom učebnom pláne pre školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nad rámec RUP išli školy, ktoré vyučovali druhý cudzí jazyk v 5. až 9. ročníku – bolo ich 45 (10,9 %) a v 6. – 9. ročníku – tých bolo 43 (10,5 %). Naopak, boli aj školy, ktoré nevyučovali druhý cudzí jazyk v súlade s odporúčaním v RUP. Tieto školy mali druhý cudzí jazyk v 8. a 9. ročníku, bolo ich 5, teda 1,2 % a rovnaký počet škôl deklaroval druhý cudzí jazyk iba v 9. ročníku. V prípade týchto škôl možno predpokladať, že išlo o končiaci model vyučovania druhého cudzieho jazyka a v nižších ročníkoch bol druhý cudzí jazyk nahradený iným predmetom. 42 škôl, to jest 10, 2 % deklarovalo, že druhý cudzí jazyk nevyučujú. V porovnaní s výsledkami predchádzajúcej správy (2018, 30) možno konštatovať, že aktuálne zistenia nepreukazujú výrazné zhoršenie situácie oproti predchádzajúcej vzorke. V roku 2018 16 % škôl zúčastnených vo výskume odpovedalo, že nevyučujú druhý cudzí jazyk na druhom stupni.

Aj v prípade druhého cudzieho jazyka sme si položili otázku, či má umiestnenie školy vplyv na ročník jeho zavedenia na druhom stupni.

To sme zisťovali pomocou kombinácie otázok č. 2 a č. 14.

Tabuľka 14: Vplyv umiestnenia školy respondentov na ročník zavedenia 2. CJ

Otázka 2/Otázka 14	5. až 9. ročníku	6. až 9. ročníku	7. až 9. ročníku	8. a 9. ročníku	9. ročníku	Nevyučujeme druhý cudzí jazyk.	Spolu
Na vidieku	12	11	136	3	3	36	201
V meste do 20 000 obyvateľov	8	11	57	1	1	3	81
V meste nad 20 000 obyvateľov	25	21	78	1	1	3	129
Spolu	45	43	271	5	5	42	411

Overovali sme tieto hypotézy:

H0: Ročníky, v ktorých sa vyučuje druhý cudzí jazyk, sú nezávislé od lokality školy.

Inými slovami, umiestnenie školy nemá vplyv na ročník, v ktorom sa začína výučba druhého cudzieho jazyka v školách respondentov.

H1: Ročníky, v ktorých sa vyučuje druhý cudzí jazyk, závisia od toho, kde sa škola nachádza.

Inými slovami, umiestnenie školy má vplyv na ročník, v ktorom sa začína výučba druhého cudzieho jazyka v školách respondentov.

Na základe údajov v tabuľke č. 14, ktorá spája umiestnenie škôl respondentov s ročníkmi, v ktorých sa vyučuje druhý cudzí jazyk, bol uskutočnený chí-kvadrát test nezávislosti. Celkovo 45 škôl začína s druhým cudzím jazykom už v 5. ročníku, 43 v 6. ročníku, najväčší počet (271) v 7. ročníku, v 8. a 9. ročníku spolu 10 a 42 škôl druhý cudzí jazyk vôbec nevyučuje. Rozdelenie podľa lokality ukazuje, že na vidieku prevažuje začiatok v 7. ročníku (136 škôl) a vyšší je aj podiel škôl, ktoré druhý cudzí jazyk nevyučujú (36). V mestách do 20 000 obyvateľov je situácia podobná, avšak s menším podielom škôl bez výučby druhého jazyka (3). Mestá nad 20 000 obyvateľov majú vyšší počet škôl, ktoré začínajú s druhým cudzím jazykom v 5. alebo 6. ročníku (spolu 46), čo naznačuje skoršie zavádzanie jazykového vzdelávania.

Následne vypočítané testovacie kritérium chí-kvadrátu má hodnotu 47.2. Hraničná hodnota chí-kvadrátu na 5 % hladine signifikantnosti pre 10 stupňov voľnosti je 18.31. Keďže testovacie kritérium chí-kvadrátu je väčšie ako hraničná hodnota, zamietame nulovú hypotézu a prijímame alternatívnu hypotézu. To znamená, že **umiestnenie školy významne ovplyvňuje ročník, v ktorom sa začína výučba druhého cudzieho jazyka**. Z údajov je viditeľné, že školy na vidieku častejšie začínajú výučbu 2. cudzieho jazyka v 7. ročníku, a zároveň majú vyšší podiel škôl, kde sa druhý cudzí jazyk nevyučuje vôbec, v porovnaní s mestami.

Ďalšia výskumná otázka bola zameraná na to, či má veľkosť školy vplyv na ročník zavedenia výučby 2. cudzieho jazyka.

Tabuľka 15: Vplyv veľkosti školy respondentov na ročník zavedenia 2. CJ

Otázka 3/Otázka 14	5. až 9. ročníku	6. až 9. ročníku	7. až 9. ročníku	8. a 9. ročníku	9. ročníku	Nevyučujeme druhý cudzí jazyk.	Spolu
Menej ako 100	1		13	1	2	5	22
Od 100 do 200	12	8	62	3		16	101
Od 200 do 350	11	10	84		1	12	118
Viac ako 350	21	25	112	1	2	9	170
Spolu	45	43	271	5	5	42	411

Naše hypotézy zneli:

H0: Ročníky, v ktorých sa vyučuje druhý cudzí jazyk, sú nezávislé od počtu žiakov školy.

Inými slovami, veľkosť školy nemá vplyv na ročník, v ktorom sa začína výučba druhého cudzieho jazyka v školách respondentov.

H1: Ročníky, v ktorých sa vyučuje druhý cudzí jazyk, závisia od počtu žiakov školy.

Inými slovami, veľkosť školy nemá vplyv na ročník, v ktorom sa začína výučba druhého cudzieho jazyka v školách respondentov.

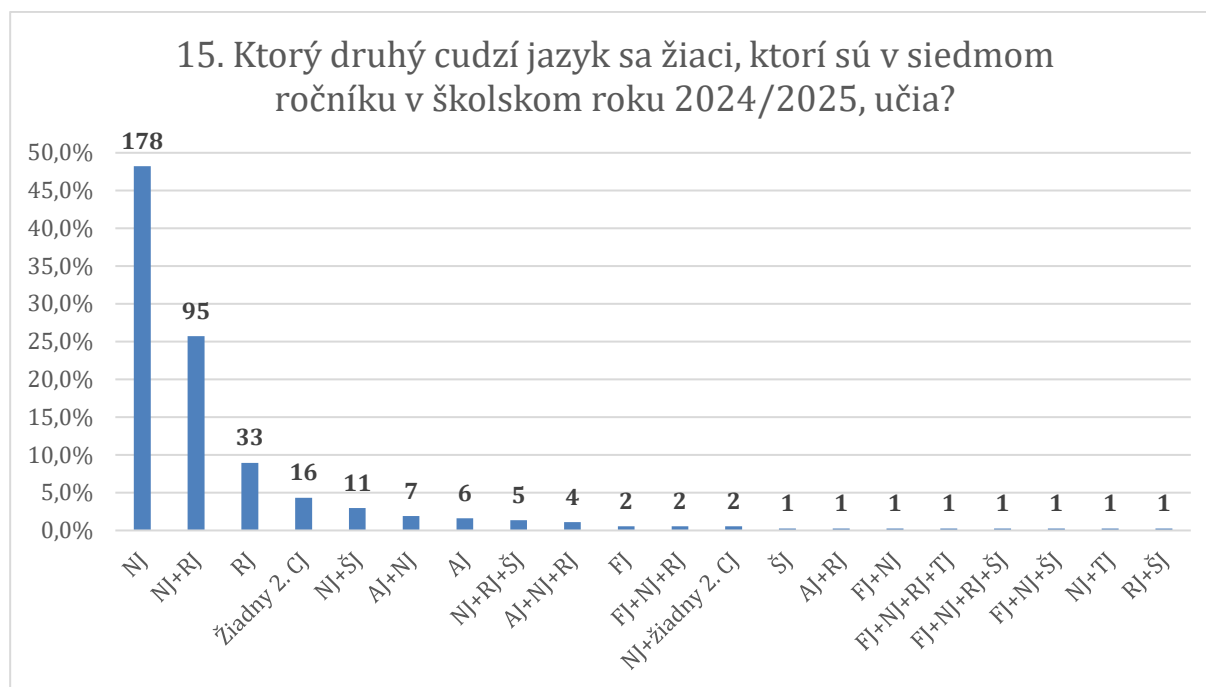
Na základe údajov v tabuľke č. 15, ktorá prepája veľkosť školy s ročníkmi začiatku výučby druhého cudzieho jazyka, bol vykonaný chí-kvadrát test nezávislosti. Celkovo 45 škôl začína s druhým cudzím jazykom už v 5. ročníku, 43 v 6. ročníku, najväčší počet (271) v 7. ročníku, 10 škôl v 8. a 9. ročníku a 42 škôl druhý cudzí jazyk vôbec nevyučovalo.

Rozdelenie podľa veľkosti školy ukazuje, že v skupine menej ako 100 žiakov sa druhý cudzí jazyk začína prevažne v 7. ročníku (13 škôl) a až 5 škôl ho nevyučuje. V kategórii od 100 do 200 žiakov je síce väčší počet skorých začiatkov (5. až 6. ročník spolu 20 škôl), no stále dominuje 7. ročník (62). Stredne veľké školy (200 – 350 žiakov) majú vyvázenejší podiel začiatkov v 5. a 6. ročníku (21 škôl) a výrazný podiel v 7. ročníku (84). Najväčšie školy s viac ako 350 žiakmi vykazujú najvyšší počet skorých začiatkov (5. a 6. ročník spolu 46) a zároveň najnižší počet škôl bez výučby (9).

Následne vypočítané testovacie kritérium chí-kvadrátu má hodnotu 38.4. Hraničná hodnota chí-kvadrátu na 5 % hladine signifikantnosti pre 15 stupňov voľnosti je 25.00. Keďže testovacie kritérium chí-kvadrátu je väčšie ako hraničná hodnota, zamietame nulovú hypotézu a prijímame alternatívnu hypotézu. To znamená, že **medzi veľkosťou školy a ročníkmi, v ktorých sa začína výučba druhého cudzieho jazyka, existuje štatisticky významný vzťah**. Z údajov vyplýva, že väčšie školy častejšie zavádzajú 2. cudzí jazyk v nižších ročníkoch, zatiaľ čo menšie školy majú sklon buď k neskoršiemu zavedeniu, alebo k tomu, že ho nevyučujú vôbec. Takéto výsledky nemožno považovať za prekvapujúce, súvisia s faktom, že vo väčších školách je väčší pedagogický zbor a ľahšie sa dá zabezpečiť dlhšia a intenzívnejšia výučba druhého cudzieho jazyka.

Nasledujúce tri otázky v dotazníku sa zameriavali na zisťovanie, ktoré cudzie jazyky sa žiaci učili ako druhý cudzí jazyk v 7. až 9. ročníku, pokiaľ sa tento predmet na škole vyučoval.

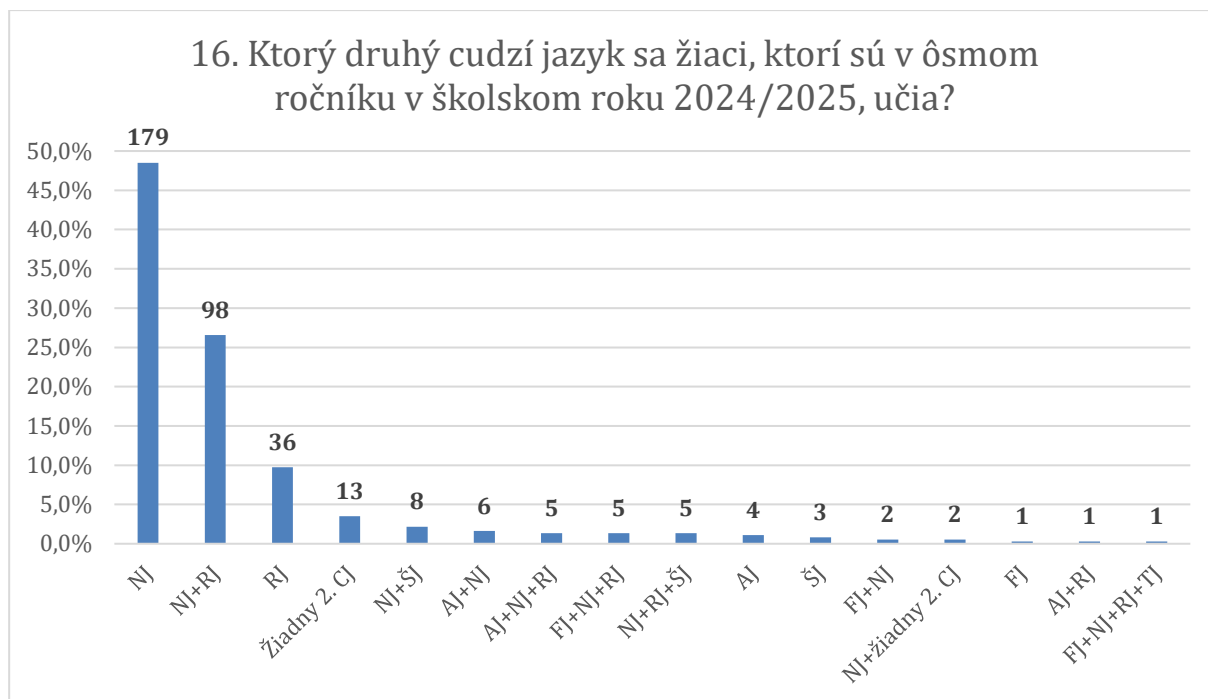
Otázka č. 15 bola zameraná na druhý cudzí jazyk v 7. ročníku.

Graf 20: Cudzie jazyky vyučované ako druhý cudzí jazyk v siedmom ročníku

Dotazníkového výskumu sa zúčastnilo 411 škôl, z toho 42 škôl deklarovalo, že nevyučujú druhý cudzí jazyk vôbec. V prípade, že školy vyučovali druhý cudzí jazyk iba v niektorom ročníku, mohli zadať odpovede pre 7. a 9. ročník zvlášť. Urobilo tak 369 škôl. V siedmom ročníku 16 z nich druhý cudzí jazyk neučilo, bolo to 4,3 %. V školách, kde sa druhý cudzí jazyk vyučoval mal najväčšie zastúpenie nemecký jazyk, ktorý vyučovalo 178 škôl, teda 48,2 %. Druhé miesto obsadil ruský jazyk, ktorý sa vyučoval v 33 školách, teda v 8,9 %. Číslo pre tieto dva cudzie jazyky sa ešte navýšilo odpoveďami zo škôl, ktoré ponúkajú aj nemecký aj ruský jazyk v počte 95, teda 25,7 %. Nemecký jazyk v kombinácii so španielskym jazykom sa učil v 11 školách, čo predstavuje 3 %. Španielsky jazyk sám alebo v kombinácii s ďalším cudzím jazykom sa vyskytol v 9 školách. Francúzsky jazyk ako jediný druhý cudzí jazyk učili v 2 školách, teda v 0,5 %. Francúzsky jazyk v kombinácii s ďalším cudzím jazykom sa vyskytol v ďalších 6 školách. Anglický jazyk v pozícii druhého cudzieho jazyka sme zaznamenali v 6 školách, teda 1,6 % škôl.

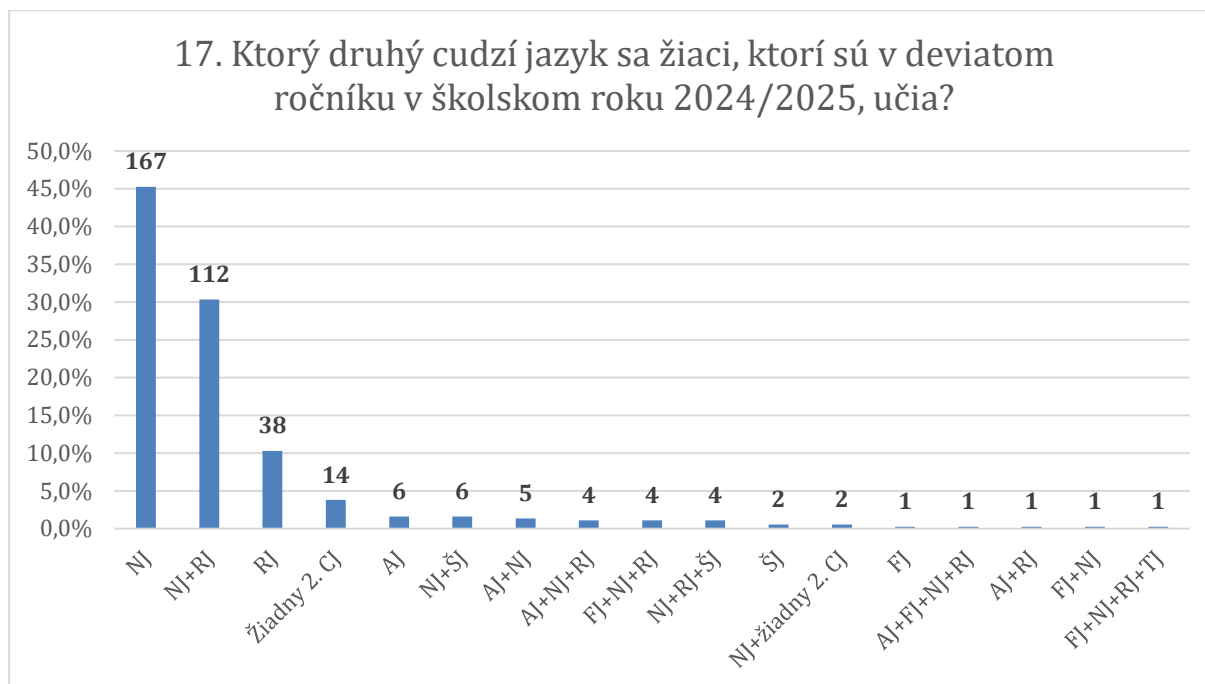
Dotazník pokračoval otázkou č. 16, ktorá bola zameraná na 2. cudzí jazyk v 8. ročníku.

Graf 21: Cudzie jazyky vyučované ako druhý cudzí jazyk v ôsmom ročníku

Z 369 škôl bolo 13 škôl, t. j. 3,5 %, v ktorých cudzí jazyk v 8. ročníku neučili. Vo zvyšných školách, kde sa druhý cudzí jazyk vyučoval bol opäť v pozícii lídra nemecký jazyk – 179 škôl, teda 48,5 %, za ním nasledoval ruský jazyk v 36 školách, t. j. 9,8 %. Ponuku nemeckého a ruského jazyka uviedlo 98 škôl, čo predstavuje 26,6 %. Španielsky jazyk ako jediný druhý cudzí jazyk uviedli 3 školy, teda 0,8 %, v kombinácii s iným jazykom sa vyučoval na 13 ďalších školách. Francúzsky jazyk ako jediný druhý cudzí jazyk mala v 8. ročníku iba 1 škola, ale vyskytoval sa spolu s iným cudzím jazykom na 8 ďalších školách. Taliansky jazyk ako jeden zo 4 cudzích jazykov uviedla iba 1 škola. Anglický jazyk ako druhý cudzí jazyk mali 4 školy, teda 1,1 % škôl zúčastnených vo výskume.

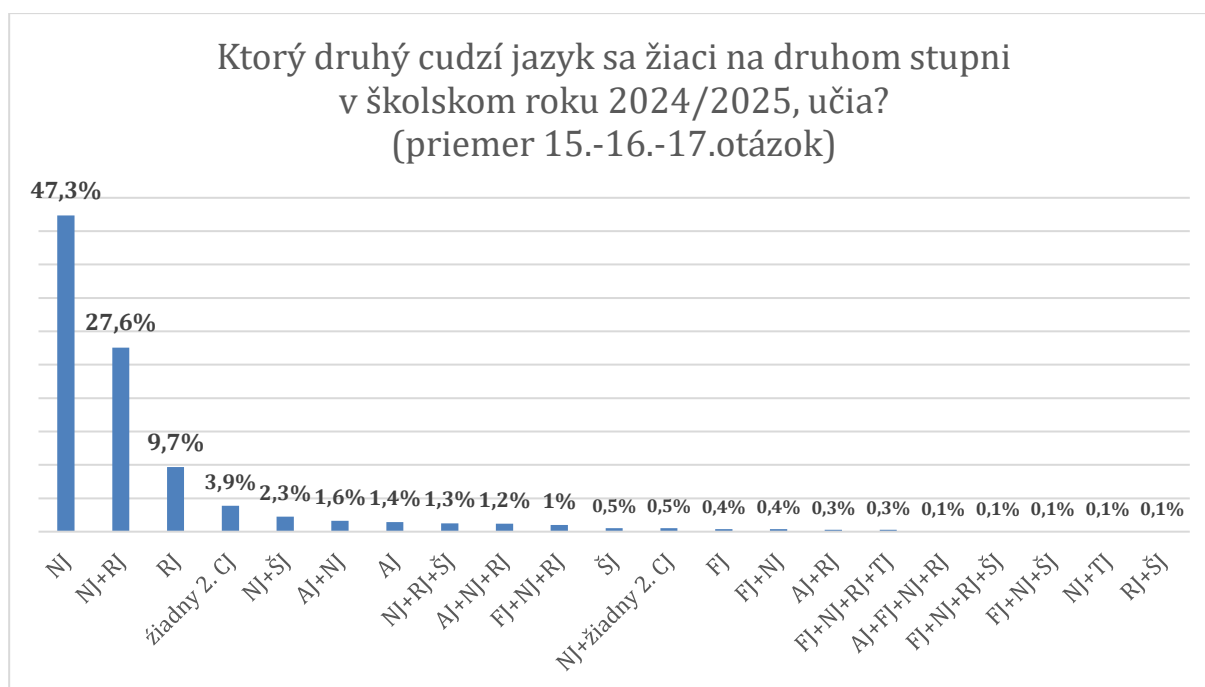
Otázka č. 17 skúmala vyučovanie druhého cudzieho jazyka v 9. ročníku v školskom roku 2024/2025.

Graf 22: Cudzie jazyky vyučované ako druhý cudzí jazyk v deviatom ročníku

Dáta zozbierané pre túto otázku poukázali na fakt, že situácia s druhým cudzím jazykom bola v 9. ročníku podobná ako v 7. a 8. ročníku. Najviac škôl vyučovalo nemecký jazyk, bolo ich 167, teda 45,3 %. Potom nasledoval ruský jazyk 38 škôl, t. j. 10,3 %. A ešte kombinácia vyučovania nemeckého a ruského jazyka v 112 školách, teda 30,4 %. Francúzsky jazyk ako jediný cudzí jazyk vyučovala 1 škola, španielsky jazyk 2 školy, ale tieto románske jazyky boli aj v 10 ďalších školách s výberom z viacerých cudzích jazykov. Anglický jazyk ako druhý cudzí jazyk uviedlo 6 škôl, čo predstavuje 1,6 %. Rovnako ako v prechádzajúcich otázkach približne 4 % škôl respondentov deklarovalo, že nevyučovalo druhý cudzí jazyk v 9. ročníku.

V snahe o komplexný obraz o vyučovanom druhom cudzom jazyku ponúkame aj zhrnutie odpovedí z predchádzajúcich troch otázok, vytvorené na základe priemerov odpovedí za jednotlivé ročníky.

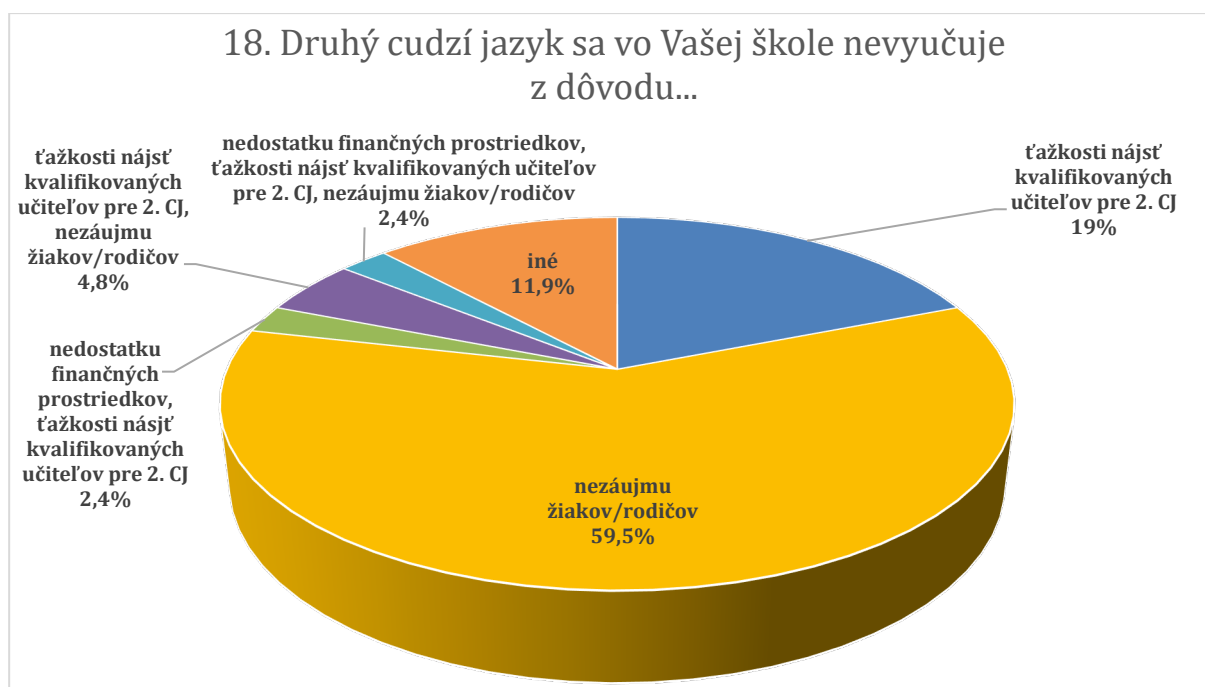

**Graf 23: Cudzie jazyky vyučované ako druhý cudzí jazyk na druhom stupni
(priemer otázok č. 15, č. 16 a č. 17)**

47,3 % vyučovania druhého cudzieho jazyka na druhom stupni pokrýval nemecký jazyk, 9,7 % pokrýval ruský jazyk a ďalších 27,6 % škôl učilo nemecký jazyk a ruský jazyk ako dva druhé cudzie jazyky. Dva románske jazyky – francúzsky a španielsky sa vyučovali iba v niekoľkých školách, ich pokrytie bolo na úrovni 1 - 2 %. Najslabšie postavenie mal taliansky jazyk, ktorý sa vyučoval iba na jednej škole. Anglický jazyk ako druhý cudzí jazyk sa vyskytoval iba sporadicky a mal pokrytie 1,4 % zo zúčastnených škôl.

Pri porovnaní údajov publikovaných v predchádzajúcej správe (2018, 27) sa neudiali zmeny v poradí jazykov v pozícii druhého cudzieho jazyka. Aj v roku 2018 bol v školách, ktoré boli zapojené do výskumu najčastejšie vyučovaným druhým cudzím jazykom nemecký jazyk, ktorý uviedlo 42 % škôl. Nasledoval ruský jazyk, ktorý samostatne uviedlo 11 % škôl. Nemecký jazyk v kombinácii s ruským jazykom uviedlo ďalších 25 % škôl. Francúzsky jazyk sa vyučoval v 0,73 % škôl. Podobné zastúpenie mal aj španielsky jazyk. Taliansky jazyk sa vyučoval iba na jednej škole. Môžeme teda konštatovať, že nemecký a ruský jazyk si udržiujú pozíciu najčastejšie vyučovaných druhých cudzích jazykov aj v súčasnosti, pričom nedošlo k podstatnejšej zmene oproti roku 2018.

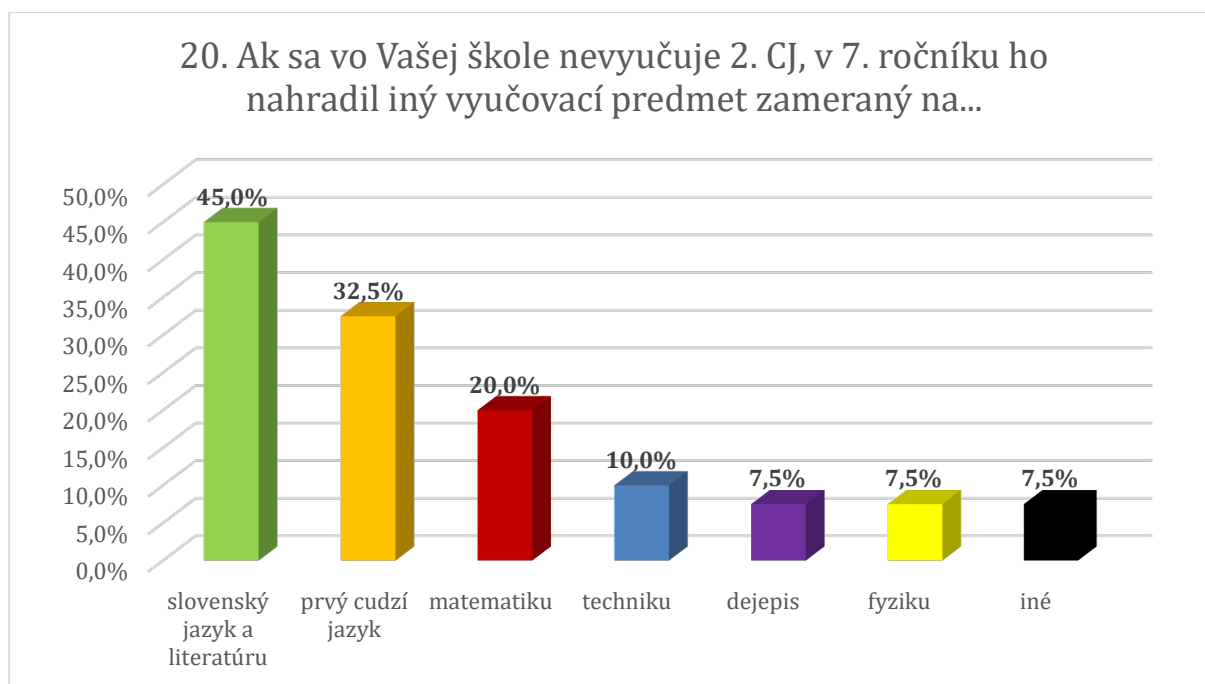
V ďalších otázkach č. 18 a č. 19 sme analyzovali dôvody, pre ktoré niektoré školy (42 zo 411) vôbec neučia druhý cudzí jazyk na 2. stupni.

Graf 24: Dôvody, pre ktoré sa 2. CJ nevyučuje v školách respondentov

Na základe výsledkov možno konštatovať, že druhý cudzí jazyk sa na 42 školách zo 411 škôl (10,2 %) nevyučuje, pričom najvýraznejším dôvodom je nezáujem žiakov a rodičov (59,5 %). Túto skutočnosť možno interpretovať tak, že slabá motivácia na štúdium druhého cudzieho jazyka na mnohých školách môže súvisieť s nízkym povedomím o jeho význame či obmedzenými možnosťami a perspektívami jeho uplatnenia v budúcnosti z pohľadu žiakov a rodičov. Druhým najčastejším problémom je nedostatok kvalifikovaných učiteľov, ktorý uviedlo 19 % respondentov. Personálne obmedzenia výrazne ovplyvňujú možnosti škôl pri rozširovaní jazykovej ponuky. Finančné prostriedky predstavujú bariéru len pre malé percento škôl respondentov (2,4 %), čo naznačuje, že hlavné prekážky škôl respondentov nie sú primárne ekonomické, ale skôr personálne a motivačné. Keďže 11,9 % týchto škôl uviedlo ako dôvod odpoveď „iné“, v ďalšej otázke č. 19 sme sa pýtali, aké konkrétne dôvody mali na mysli. Kategória „Iné“ zahŕňala prevažne nekonzistentné odpovede, napríklad „nemáme kvalifikovaného učiteľa druhého cudzieho jazyka“, ktoré môžu súvisieť s vyššie uvedenými dôvodmi ako personálne ťažkosti alebo nedostatok finančných zdrojov. V niektorých prípadoch respondenti uviedli len pomlčku alebo ponechali odpoveď prázdnu. Celkovo tieto dáta potvrdzujú, že diverzita jazykovej výučby v školách respondentov, ktoré neučia 2. cudzí jazyk, je limitovaná, pričom na rozhodovanie pôsobí najmä záujem žiakov a dostupnosť kvalifikovaných pedagógov. Na zlepšenie situácie by bolo možno vhodné zvýšiť povedomie o výhodách ovládania viacerých cudzích jazykov a zároveň posilniť systém prípravy a mechanizmus získavania učiteľov týchto jazykov pre základné školy. Z hľadiska nadväznosti vyučovania cudzích jazykov môže aktuálna situácia na základných školách predstavovať výzvu najmä pre učiteľov na stredných školách, ktorí často musia učiť druhý cudzí jazyk úplných začiatocníkov v prvom ročníku, pričom čas určený na dosiahnutie úrovne B1 do konca štúdia je obmedzený.

Aby sme doplnili obraz o tom, ako školy riešia absenciu druhého cudzieho jazyka v nasledujúcich otázkach sme sa zamerali na analýzu predmetov, ktoré sa na týchto školách vyučovali namiesto druhého cudzieho jazyka v 7. až 9. ročníku. Otázka č. 20 bola zameraná na vyučovací predmet v 7. ročníku.

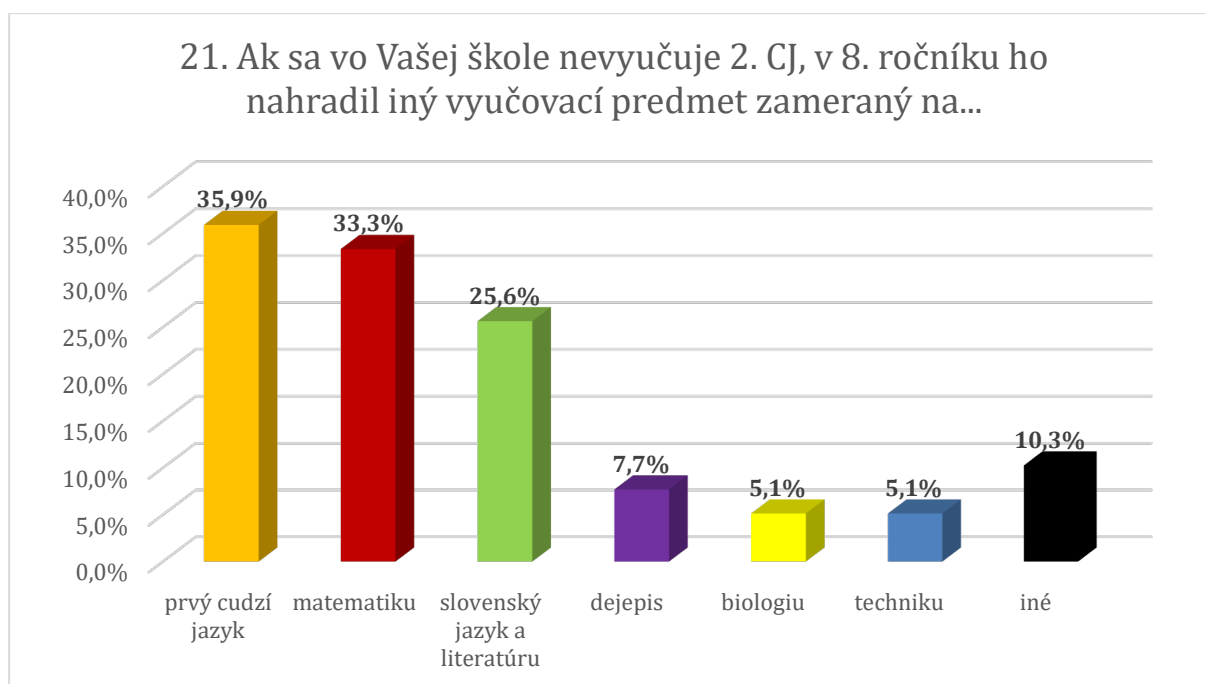

Graf 25: Predmety, ktoré samé alebo v kombináciách nahradili 2. CJ v 7. ročníku

Odpovede na túto otázku ukazujú, že v prípade, ak základná škola nevyučovala druhý cudzí jazyk v siedmom ročníku, školy respondentov volili rôzne alternatívy na naplnenie vyučovacích hodín. Najčastejšie bol posilnený prvý cudzí jazyk (25 % výlučne, prípadne 32,5 % v kombinácii s inými predmetmi), čo naznačuje, že školy respondentov sa snažili aspoň čiastočne kompenzovať absenciu druhého jazyka zvýšením jazykových kompetencií žiakov v prvom cudzom jazyku. Výrazné zastúpenie má aj slovenský jazyk a literatúra (22,5 % resp. 45 % v kombináciách), čo možno interpretovať tak, že školy uprednostňujú posilnenie slovenského jazyka vzhľadom na jeho rozhodujúcu úlohu pri Testovaní 9 alebo pri prijímacích skúškach na stredné školy.

Ostatné predmety ako matematika, technika či prírodovedné predmety sa objavujú buď samostatne, alebo v rôznych kombináciách, spravidla s nižším percentuálnym zastúpením. Celkovo z analýzy avšak vyplýva, že školy v situácii absencie druhého cudzieho jazyka v 7. ročníku volili prevažne jazykové predmety.

Otázka č. 21 bola zameraná na vyučovací predmet v 8. ročníku.

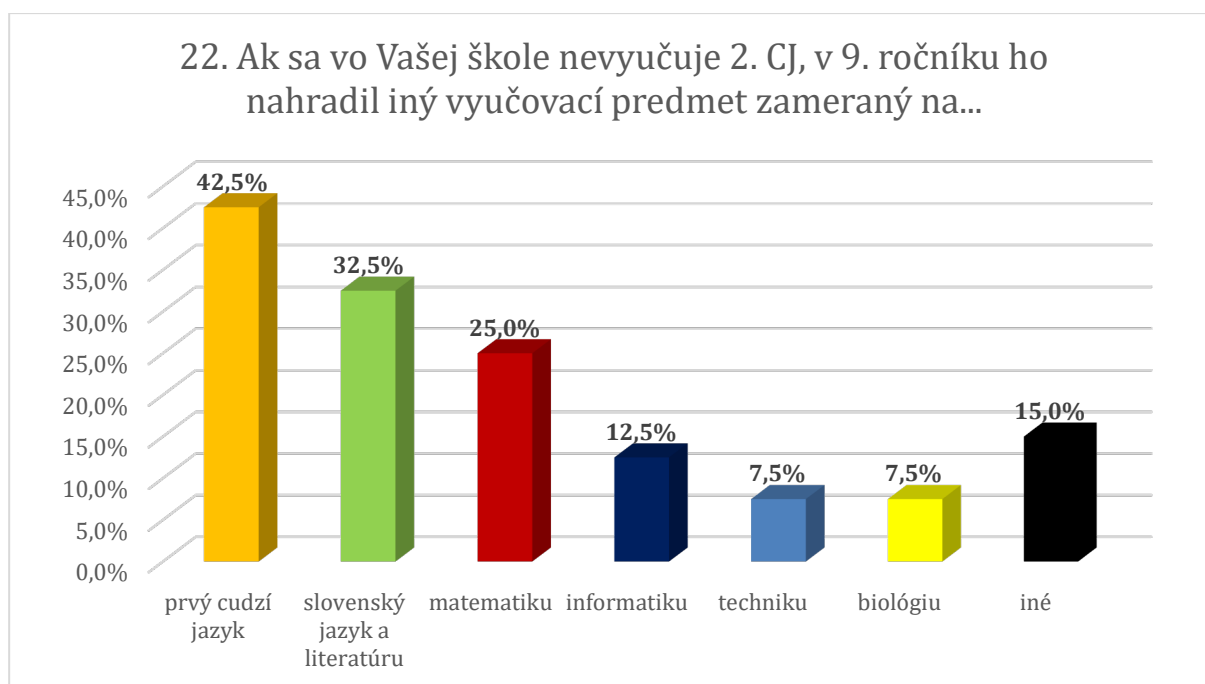
Graf 26: Predmety, ktoré samé alebo v kombináciách nahradili 2. CJ v 8. ročníku

Analýza odpovedí na otázku č. 21, akým spôsobom školy respondentov nahradili absentujúci druhý cudzí jazyk v 8. ročníku. Štatistické údaje svedčia o tom, že najčastejšou voľbou je posilnenie výučby prvého cudzieho jazyka, ktorý samostatne (25,6 %) alebo v kombinácii s inými predmetmi dosahuje 35,9 %. Významný podiel má aj matematika, ktorá bola zvolená v 33,3 % prípadov. Slovenský jazyk a literatúra sa objavuje v 25,6 % odpovedí, pričom jeho zastúpenie je často v kombinácii s inými predmetmi.

Dejepis, biológia, technika a ďalšie predmety sú zastúpené v nižšom percente. Významné je aj percento odpovedí kategórie „iné“, ktoré tvoria 10,3 %, čo reflektuje rôznorodosť prístupov jednotlivých škôl.

Z analýzy teda vyplýva, že v situácii, keď nie je zabezpečená výučba druhého cudzieho jazyka, školy uprednostňujú predmety rozvíjajúce jazykové a matematické kompetencie žiakov.

A otázka č. 22 bola zameraná na vyučovací predmet v 9. ročníku.

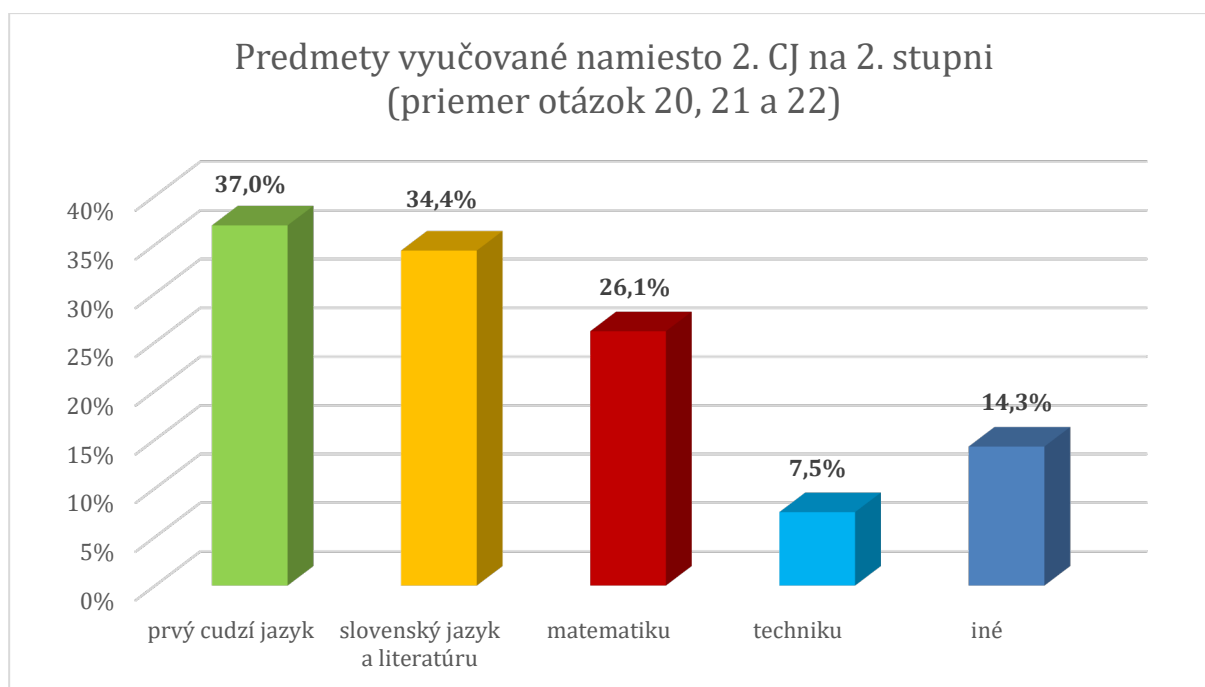

Graf 27: Predmety, ktoré samé alebo v kombináciách nahradili 2. CJ v 9. ročníku

Analýza odpovedí na otázku č. 22 poskytuje prehľad o tom, aké vyučovacie predmety si školy volia v 9. ročníku namiesto druhého cudzieho jazyka. Najčastejšou alternatívou je posilnenie výučby prvého cudzieho jazyka, ktorý bol zvolený samostatne (27,5 %) alebo v kombináciách vo viac ako 42 % prípadov. To potvrdzuje trend z predchádzajúcich otázok a ročníkov, kedy školy kladú dôraz na rozvoj jazykových kompetencií žiakov v prvom cudzom jazyku, čím sa snažia aspoň čiastočne nahradiť chýbajúci druhý jazyk.

Slovenský jazyk a literatúra je druhou najčastejšou voľbou – objavil sa v 32,5 % odpovedí, často v kombinácii s matematikou alebo prvým cudzím jazykom. Matematika je zastúpená v 25 % prípadov, informatika v 12,5 %. Technika a biológia sa objavujú s nižším percentom. Kategória „iné“ tvorí až 15 %, čo reflektuje rôznorodosť prístupov jednotlivých škôl.

S cieľom poskytnúť ucelený prehľad o vyučovacích predmetoch, ktoré nahradili druhý cudzí jazyk na druhom stupni ponúkame aj zhrnutie odpovedí z predchádzajúcich troch otázok, spracované na základe priemerných hodnôt za jednotlivé ročníky.

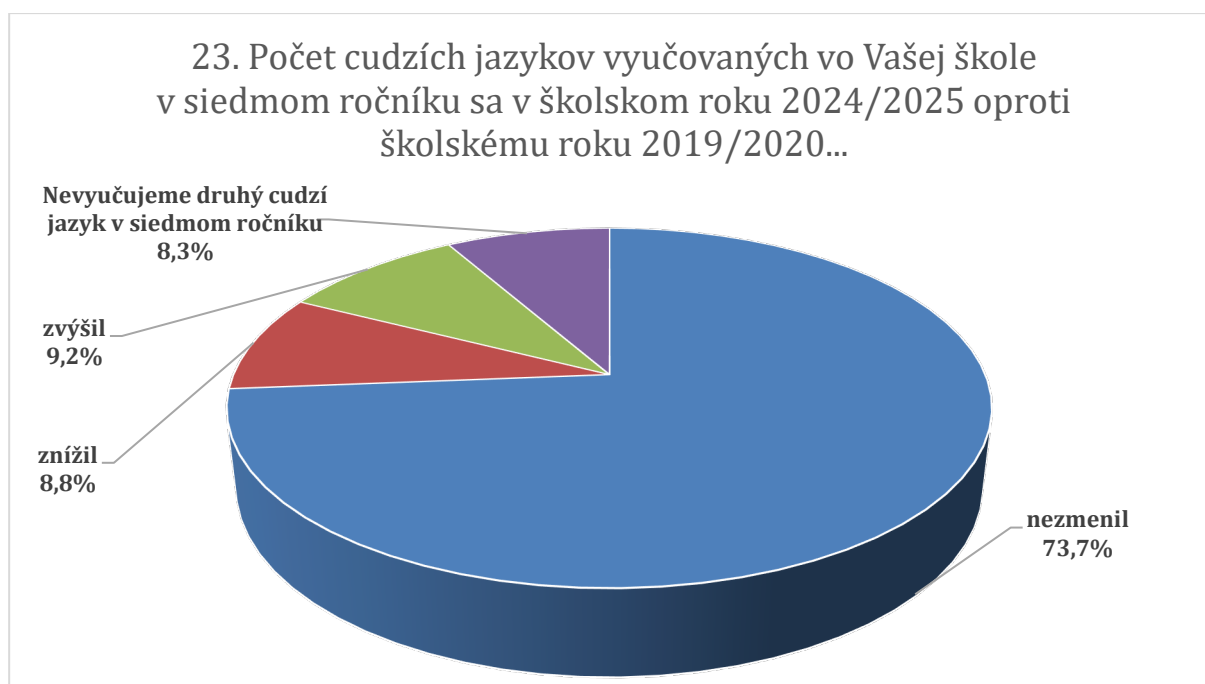

Graf 28: Predmety, ktoré samé alebo v kombináciách nahradili 2. CJ na druhom stupni

Graf č. 28 sumarizuje priemerné výsledky z otázok č. 20, č. 21 a č. 22 a príslušných grafov, pričom poskytuje pohľad na to, aké vyučovacie predmety v školách respondentov najčastejšie nahradili druhý cudzí jazyk na druhom stupni základnej školy.

Podľa spriemerovaných údajov, najčastejšie predmety, ktoré substituujú výučbu druhého cudzieho jazyka, sú v kombináciách s inými predmetmi prvý cudzí jazyk (37,0 %), slovenský jazyk a literatúra (34,4 %) a matematika (26,1 %). Významné, hoci menšie zastúpenie majú aj technika (7,5 %) a kategória „iné“ (14,3 %), kde sa objavujú predmety ako informatika, prírodovedné disciplíny či špecificky vytvorené školské predmety. Táto distribúcia potvrdzuje stabilné trendy pozorované už v analýzach špecifických ročníkov, kde školy uprednostňujú posilňovanie jazykových a matematických kompetencií. Výber substitučných predmetov za druhý cudzí jazyk zo strany škôl respondentov môže byť determinovaný najmä dostupnosťou kvalifikovaných pedagógov, aktuálnymi personálnymi kapacitami a preferenciami žiakov a ich zákonných zástupcov. Taktiež to môže súvisieť aj s tým, že slovenský jazyk a matematika predstavujú kľúčové predmety overované v Testovaní 9 a pri prijímacích skúškach na stredné školy.

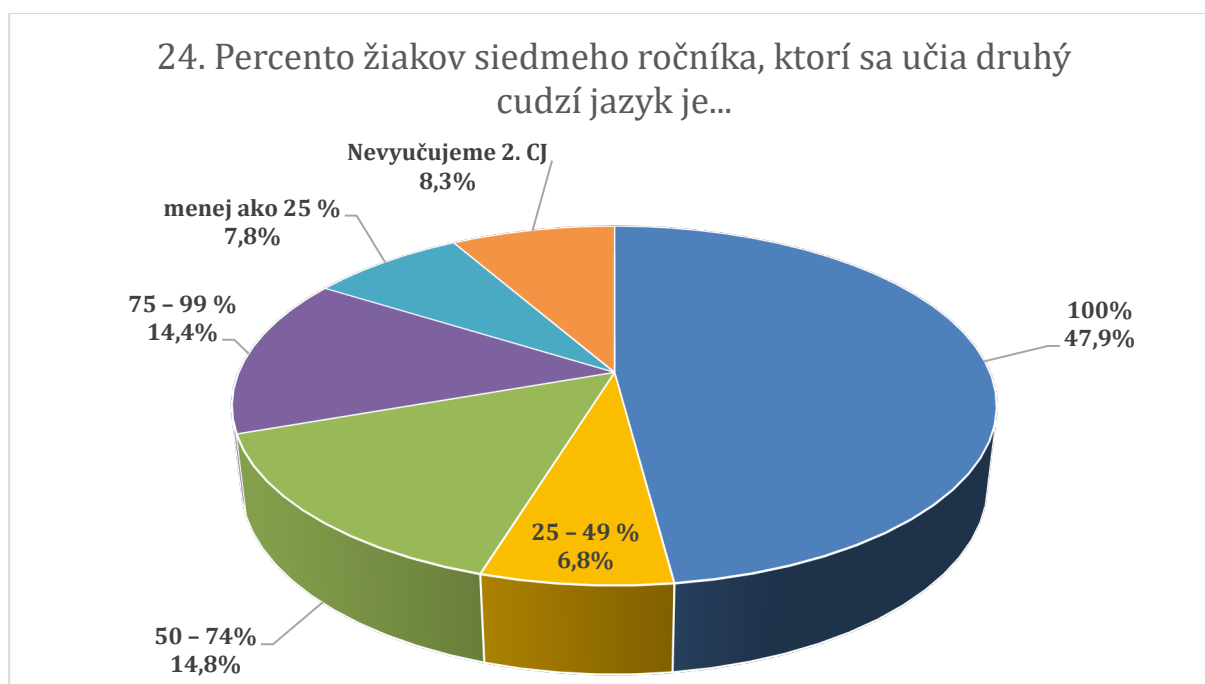
Nasledovala otázka o počte cudzích jazykov v 7. ročníku v školskom roku 2024/2025 v porovnaní so školským rokom 2019/2020.

Graf 29: Porovnanie počtu vyučovaných cudzích jazykov v 7. ročníku

Dáta ukazujú, že v školskom roku 2024/2025 sa vo väčšine škôl respondentov počet cudzích jazykov vyučovaných v 7. ročníku oproti roku 2019/2020 nezmenil – tento stav uviedlo až 73,7 % respondentov. Zníženie počtu vyučovaných jazykov deklarovalo 8,8 % škôl, čo môže súvisieť s nedostatkom kvalifikovaných učiteľov alebo s personálnymi a organizačnými možnosťami školy. Na druhej strane, 9,2 % škôl uviedlo, že rozšírili ponuku cudzích jazykov. 8,3 % škôl uviedlo, že v siedmom ročníku druhý cudzí jazyk vôbec nevyučuje. Porovnanie výsledkov oboch výskumov ukazuje, že v priebehu uplynulých rokov nedošlo k zásadným zmenám v počte vyučovaných cudzích jazykov v siedmom ročníku základných škôl respondentov oboch dotazníkových prieskumov. Zatiaľ čo v školskom roku 2017/2018 zostal počet cudzích jazykov nezmenený vo viac než dvoch tretinách škôl (66 %) a pokles uviedlo 15 % respondentov, v aktuálnej výskumnej vzorke z roku 2024/2025 tento podiel stagnácie ešte vzrástol na 73,7 %, pričom zníženie deklarovalo už len 8,8 % škôl. Tento vývoj možno interpretovať ako stabilizáciu jazykovej ponuky v danom ročníku, hoci stále pretrvávajú problémy personálneho charakteru, ktoré môžu brániť jej ďalšiemu rozširovaniu. Podiel škôl, ktoré ponuku rozšírili (z približne 8,5 % na 9,2 % v aktuálnej vzorke) môže naznačovať individuálne iniciatívy alebo lepšie organizačné podmienky v niektorých školách. Napriek tomu, že vzorky oboch výskumov nie sú identické, možno konštatovať, že trend posledných rokov smeruje skôr k udržiavaniu existujúceho stavu ako k výrazným zmenám v jazykovej politike škôl. Stabilita týchto údajov môže zároveň odrážať dlhodobé limity systému v oblasti personálneho zabezpečenia a motivácie pre výučbu druhého cudzieho jazyka.

Okrem počtu jazykov sme skúmali v ďalšej otázke percentuálne zastúpenie žiakov 7. ročníka, ktorí sa učia druhý cudzí jazyk v školskom roku 2024/2025.

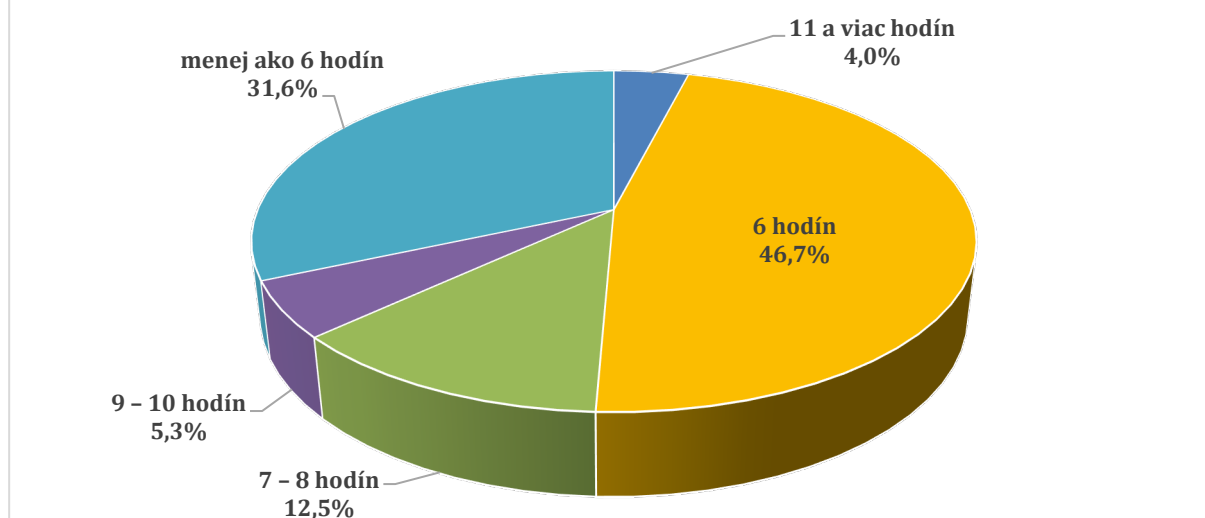

Graf 30: Percento žiakov učiacich sa 2. CJ v 7. ročníku v školách respondentov

Analýza odpovedí ukazuje, že 47,9 % škôl uviedlo, že všetci žiaci v danom ročníku sa učia druhý cudzí jazyk. V ďalších kategóriách 14,8 % škôl má 50–74 % žiakov, 14,4 % škôl má 75–99 % žiakov, 6,8 % škôl uvádza 25–49 % a 7,8 % škôl má menej než 25 % žiakov v tejto skupine. Uviedlo 8,3 % škôl, že druhý cudzí jazyk v siedmom ročníku vôbec nevyučuje, čo je v súlade so zistením v predchádzajúcej otázke. Pri porovnaní s dátami z predchádzajúcej správy (2018, 29), kde bol podiel škôl nevyučujúcich druhý cudzí jazyk až 16 %, vidíme určitý pokles tohto podielu v aktuálnom súbore dát. Keďže vzorky respondentov v oboch výskumoch sa líšili, je potrebné interpretovať porovnanie výsledkov opatrne. Možno konštatovať, že niektoré obavy vyjadrené v roku 2018 sa v aktuálnom súbore nepotvrdili. Predchádzajúca správa (2018, 30) upozorňovala, že ak druhý cudzí jazyk prestane byť ponúkaný, návrat k jeho povinnému poskytovaniu by mohol byť komplikovaný z dôvodu zmeny personálnych úväzkov a nedostatku odborných kapacít. Súčasný súbor však naznačuje opačný trend – počet škôl úplne rezignujúcich na výučbu druhého cudzieho jazyka sa znížil. Tento vývoj možno hodnotiť pozitívne. Na druhej strane, otázka kontinuity a diverzity ostáva aktuálna. Aj v súčasnosti sa zdá, že dominantné postavenie medzi druhými cudzími jazykmi majú najmä nemecký a ruský jazyk, zatiaľ čo francúzsky, španielsky či taliansky jazyk zostávajú zastúpené len okrajovo. To môže do budúcnosti obmedziť možnosti žiakov pri výbere jazykovej profilácie a zároveň oslabiť potenciál absolventov na širšie možnosti uplatnenia a mobility v európskom vzdelávacom a pracovnom priestore. Z tohto hľadiska možno aktuálny súbor vnímať ako zlepšenie v udržaní druhého cudzieho jazyka, avšak s rezervami v oblasti jeho dostupnosti a rozmanitosti naprieč školami.

Posledná otázka tejto časti sa zamerala na zistenie časovej dotácie vyhradenej na výučbu druhého cudzieho jazyka v školách respondentov.

25. Druhý cudzí jazyk sa vo Vašej škole vyučuje podľa učebného plánu školy v dotácii...

Graf 31: Časová dotácia pre 2. CJ v školách respondentov

Výsledky ukazujú, že časová dotácia určená na vyučovanie druhého cudzieho jazyka v školách respondentov je pomerne heterogénna. Najviac škôl (46,7 %) poskytuje štandardnú dotáciu 6 hodín za tri roky, čo zodpovedá minimálnym požiadavkám podľa RUP. Približne tretina škôl (31,6 %) však vyučuje druhý cudzí jazyk v ešte nižšom rozsahu, než je odporúčaný štandard, čo je znepokojujúce vzhľadom na ciele jazykového vzdelávania a môže predstavovať riziko vzhľadom na kontinuitu druhého cudzieho jazyka na strednej škole. Na druhej strane, len malá časť škôl (4 % s 11 a viac hodinami a 5,3 % s 9–10 hodinami) poskytuje zvýšenú časovú dotáciu, čo signalizuje, že posilnené jazykové vzdelávanie je skôr výnimočné. 12,5 % škôl ponúka 7–8 hodín, čo môže naznačovať snahu o istý kompromis medzi minimom a posilneným modelom.

Pri porovnaní s údajmi z predchádzajúcej správy (2018, 32), v ktorej 35 % škôl uviedlo nižší rozsah ako šesť hodín, možno pozorovať miernu zmenu v prospech štandardnej časovej dotácie (v súčasnej vzorke 31,6 %). Zároveň podiel škôl respondentov so štandardnou dotáciou je v aktuálnej vzorke vyšší (32 % vs. 46,7 %), zatiaľ čo rozsah posilnenej výučby ostáva naďalej obmedzený. Tieto výsledky však treba interpretovať s istou opatrnosťou, keďže zloženie výskumných vzoriek v oboch správach sa nemusí úplne zhodovať.

Celkovo možno konštatovať, že významnejšie posilnenie časovej dotácie pre druhý cudzí jazyk ostáva skôr výnimkou. Na záver tejto časti sa možno pozrieť na kontinuitu výučby cudzích jazykov na stredných školách. Keďže zistenia A. Segretaina (2023) poukazujú na nižšiu časovú dotáciu v základných školách na dosiahnutie úrovne A1 v druhom cudzom jazyku v porovnaní s prvým cudzom jazykom (o 99hod. menej alebo 1 ročník s 3-hodinovou dotáciou) a navyšovanie tejto dotácie pre druhý cudzí jazyk je podľa našej správy skôr výnimočné, dá sa predpokladať, že nie všetci žiaci zo škôl respondentov prichádzajú na stredné školy s úrovňou druhého cudzieho jazyka postačujúcou na

splnenie požiadaviek maturitnej skúšky na minimálnej úrovni B1. Tieto úvahy vychádzajú na základe zistení týkajúcich sa škôl respondentov, ktoré druhý cudzí jazyk vyučujú aspoň v minimálnom rozsahu; pre školy, kde sa druhý cudzí jazyk nevyučuje vôbec alebo len v rozsahu menšom ako 6 hodín na druhom stupni, sú tieto závery ešte naliehavejšie.

3) Učebné osnovy

V tejto časti predstavujeme výsledky dotazníkového prieskumu zameraného na to, ako školy pristupujú k tvorbe učebných osnov pre cudzie jazyky – kto učebné osnovy tvorí, aké zdroje pri ich tvorbe využívajú a aké zdroje považujú učitelia za kľúčové pri plánovaní výučby cudzieho jazyka.

Prvá otázka skúmala to, kto tvorí učebné osnovy v školách respondentov.

Tabuľka 16: Tvorca učebných osnov v školách respondentov

Predmetová komisia príslušného cudzieho jazyka	71	17,3 %
Učebné osnovy neboli vytvorené nakoľko sú totožné s platným vzdelávacím štandardom štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný cudzí jazyk	106	25,8 %
Učiteľ/-ka príslušného cudzieho jazyka	221	53,8 %
Vedúci/-a predmetovej komisie	13	3,2 %

Zo získaných údajov vyplýva, že tvorba učebných osnov je na školách prevažne individuálnou úlohou. Až 53,8 % škôl uvádza, že učebné osnovy zostavuje učiteľ alebo učiteľka príslušného cudzieho jazyka. Ďalších 25,8 % škôl nevypracúva vlastné učebné osnovy vôbec a využíva priamo platný vzdelávací štandard príslušného cudzieho jazyka. Len 17,3 % škôl uviedlo, že osnovy vznikajú v rámci predmetovej komisie, a iba v 3,2 % škôl tvorí učebné osnovy priamo vedúci alebo vedúca predmetovej komisie. To naznačuje, že kolektívna tvorba kurikula v oblasti cudzích jazykov je v školách respondentov skôr výnimočná a typickejšia je individuálna práca učiteľa príslušného cudzieho jazyka.

Na základe týchto zistení nás zaujímalo aj to, či má umiestnenie školy a jej veľkosť vplyv na to, kto v danej škole učebné osnovy tvorí.

Preto sme kombinovali otázku č. 26 s otázkou č. 2.

Tabuľka 17: Vplyv umiestnenie školy na pozíciu tvorcu učebných osnov

Otázka 26 / Otázka 2	Predmetová komisia príslušného cudzieho jazyka	Učebné osnovy neboli vytvorené nakol'ko sú totožné s platným vzdelávacím štandardom štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný cudzí jazyk	Učiteľ príslušného cudzieho jazyka	Vedúci predmetovej komisie	Spolu
Na vidieku	18	58	118	7	201
V meste do 20 000 obyvateľov	20	20	39	2	81
V meste nad 20 000 obyvateľov	33	28	64	4	129
Spolu	71	106	221	13	411

Z hľadiska umiestnenia školy môžeme konštatovať, že:

- vidiecke školy sa pri tvorbe učebných osnov najčastejšie spoliehajú na individuálnu prácu učiteľa – učebné osnovy pripravuje učiteľ cudzieho jazyka v 118 z 201 (59 %) škôl. Zároveň práve vidiecke školy najčastejšie nevytvárajú vlastné učebné osnovy a vychádzajú priamo z platného vzdelávacieho štandardu príslušného cudzieho jazyka, čo uviedlo 58 škôl (29 %). Tvorba učebných osnov prostredníctvom predmetovej komisie sa na vidieku vyskytuje len v 18 školách (9 %).
- v menších mestách (do 20 000 obyvateľov) sa zo všetkých lokalít objavuje najvyrovnanejšia štruktúra tvorby učebných osnov. Z celkového počtu 81 škôl tvorí učebné osnovy individuálny učiteľ v 39 prípadoch (48 %), zatiaľ čo predmetová komisia sa na ich tvorbe podieľa v 20 školách (25 %). Rovnaký počet škôl (20; 25 %) uvádza, že učebné osnovy vôbec nevytvárajú, pretože platný vzdelávací štandard príslušného cudzieho jazyka plní funkciu učebných osnov.
- v mestách nad 20 000 obyvateľov je – podobne ako v ostatných typoch škôl – najčastejším modelom individuálna tvorba učiteľa, ktorá sa vyskytla v 64 školách (takmer 50 %). Zároveň však v tejto kategórii nachádzame v porovnaní so školami na vidieku alebo v menších mestách najvyšší podiel kolektívnej tvorby prostredníctvom predmetovej komisie – učebné osnovy tvorí predmetová komisia v 33 školách (približne 26 %). Ďalších 28 škôl (takmer 22 %) vlastné učebné osnovy nevytvára a pri plánovaní vyučovania vychádza priamo z platného vzdelávacieho štandardu ŠVP.

Zároveň nás zaujímalo to, či aj veľkosť školy má vplyv na to, kto v danej škole učebné osnovy tvorí.

Tabuľka 18: Vplyv veľkosti školy na pozíciu tvorca učebných osnov

Otázka 26 / Otázka 3	Predmetová komisia príslušného cudzieho jazyka.	Učebné osnovy neboli vytvorené nakol'ko sú totožné s platným vzdelávacím štandardom štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný cudzí jazyk.	Učiteľ príslušného cudzieho jazyka.	Vedúci predmetovej komisie.	Spolu
Menej ako 100	1	6	14	1	22
Od 100 do 200	10	32	56	3	101
Od 200 do 350	12	26	78	2	118
Viac ako 350	48	42	73	7	170
Spolu	71	106	221	13	411

Výsledky uvedené v tabuľke č. 18 ukazujú, že naprieč všetkými kategóriami zostáva najčastejším modelom pri tvorbe učebných osnov individuálna tvorba učiteľa, avšak jej dominancia postupne klesá s rastúcou veľkosťou školy. Naopak, kolektívna tvorba v rámci predmetovej komisie sa stáva výraznejšou v školách s vyšším počtom žiakov a de facto aj pedagogických pracovníkov.

Výsledky analýzy ukázali rozdiely v tom, kto je tvorcom učebných osnov cudzích jazykov v závislosti od veľkosti a umiestnenia školy. Tieto rozdiely nemožno však interpretovať ako priamy vplyv veľkosti či lokality školy. Je pravdepodobnejšie, že zachytené vzorce odrážajú organizačné a personálne podmienky jednotlivých škôl, ktoré sa s týmito premennými prirodzene spájajú. V mnohých školách – najmä menších a vidieckych – tvorí učebné osnovy individuálny učiteľ alebo využívajú iba vzdelávacie štandardy príslušného jazyka. Menšie a vidiecke školy spravidla pracujú s limitovanými ľudskými zdrojmi, čo môže znamenať, že na škole pôsobí len jeden učiteľ cudzieho jazyka, ktorý sa na škole vyučuje, prirodzene tak absentuje priestor na kolektívnu tvorbu učebných osnov. Naopak, väčšie školy, ktoré sa často nachádzajú v mestskom prostredí, disponujú väčším kolektívom učiteľov cudzích jazykov a širšími možnosťami koordinácie vzdelávacích oblastí. To môže prispievať k tomu, že časť kurikulárnej tvorby v takýchto školách preberajú práve predmetové komisie. Zároveň však individuálna tvorba zostáva významnou praxou, čo môže odrážať rozdiely v organizačnom usporiadaní či personálnom zložení jednotlivých škôl. Zistenia je pritom potrebné vnímať aj v kontexte celkovej administratívnej záťaže učiteľov a variability škôl ako k tvorbe interných dokumentov pristupujú. Pre mnohé školy môže byť vypracovanie vlastných učebných osnov skôr formálnou povinnosťou, ktorú zabezpečuje individuálny učiteľ, prípadne funkciu učebných osnov preberá samotný vzdelávací štandard príslušného jazyka.

Keďže samotný spôsob tvorby (individuálny vs. kolektívny) neodhaľuje z čoho školy pri tvorbe týchto dokumentov vychádzajú, v ďalšej otázke nás zaujímalo, ktorý zdroj a do akej miery je pre nich pri tvorbe učebných osnov dôležitý. Nasledujúce výsledky tak dopĺňajú predchádzajúce zistenia tým, že ukazujú, akú dôležitosť učiteľa pripisujú vzdelávaciemu štandardu, používaným učebniciam, či podkladom pripraveným vydavateľstvami.

Tabuľka 19: Miera dôležitosti vybraných zdrojov pri tvorbe učebných osnov (1 – najdôležitejšie; 3 – najmenej dôležité)

	1	2	3	Spolu
Platný vzdelávací štandard štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný jazyk	265	125	21	411
Učebnica, ktorú na hodinách jazyka používate	126	238	47	411
Učebné osnovy vypracované vydavateľstvom	20	48	343	411

V 265 školách ako najdôležitejší zdroj pri tvorbe učebných osnov bol využitý platný vzdelávací štandard príslušného cudzieho jazyka, ďalších 125 ho umiestnilo na druhé miesto. To znamená, že vzdelávací štandard je vnímaný ako základný, smerodajný a záväzný dokument. Ako druhý najdôležitejší zdroj (238 odpovedí) figuruje učebnica, ktorá sa používa na vyučovaní. Okrem toho vo viac ako tretine škôl (126) je učebnica považovaná za najdôležitejší zdroj pri tvorbe učebných osnov. V praxi to znamená, že učebnica do veľkej miery ovplyvňuje plánovanie a štruktúru učiva, a tým pádom sa jej obsah často stáva de facto kurikulumným dokumentom. Učebné osnovy vypracované vydavateľstvami boli hodnotené ako najmenej významné – až 343 zo 411 škôl ich zaradilo na posledné miesto.

Tieto výsledky spolu vytvárajú konzistentný obraz: dominancia tvorby učebných osnov jednotlivcom prirodzene vedie aj k silnej orientácii na oficiálne štandardy a používanú učebnicu, zatiaľ čo externé, osnovy vydavateľstiev sa v praxi školy uplatňujú len okrajovo.

Jedným z cieľov tejto časti výskumu bolo zistiť nielen to, ako školy tvoria učebné osnovy, ale aj to, aké zdroje následne využívajú v každodennej praxi. Aby sme získali prehľad o tom, aké učebné materiály učitelia reálne používajú pri vyučovaní cudzieho jazyka a do akej miery sa ich výber prekrýva alebo líši od zdrojov, ktoré považujú za dôležité pri tvorbe učebných osnov, do dotazníka bola zaradená aj časť zameraná na tieto učebné zdroje.

V tabuľke č. 20 sa nachádzajú údaje o tom, ako respondenti zoradili štyri typy zdrojov podľa dôležitosti (1 – najdôležitejšie; 4 – najmenej dôležité) pri samotnej výučbe.

Tabuľka 20: Učebné zdroje, ktoré využívajú respondenti pri vyučovaní cudzieho jazyka.

	1	2	3	4	Spolu
Na vyučovacích hodinách používam učebnicu a pracovný zošit.	799	133	47	54	1033
Na vyučovacích hodinách používam hotové materiály z rôznych vzdelávacích portálov.	64	454	326	189	1033
Na vyučovacích hodinách používam vlastné materiály, ktoré si vytváram z rôznych internetových zdrojov.	64	454	326	189	1033
Na vyučovacích hodinách používam aplikácie na výučbu cudzích jazykov.	56	144	216	617	1033

Údaje v tabuľke č. 20 ukazujú, že pri samotnej realizácii výučby cudzieho jazyka zostávajú učitelia najviac orientovaní na tradičné zdroje. Z dát vyplýva, že pre 799 respondentov (77 %) predstavujú učebnica a pracovný zošit jednoznačne najdôležitejší zdroj pre vyučovanie cudzieho jazyka. Tento výsledok je konzistentný s trendmi v predchádzajúcich otázkach, podľa ktorých učitelia čerpajú z učebnice aj pri tvorbe učebných osnov.

Materiály z rôznych vzdelávacích portálov sa umiestnili na 2. a 3. mieste. Je zrejmé, že tieto materiály fungujú skôr ako doplnok k učebnici než ako hlavný učebný zdroj. Podobný trend vidíme pri vlastných materiáloch vytváraných učiteľmi z internetu, ktoré síce učitelia využívajú pomerne často, no na pozícii „najdôležitejší zdroj“ sa nachádzajú len v 114 odpovediach. Najmenej dôležitým zdrojom sú podľa respondentov aplikácie na výučbu jazykov – až 617 učiteľov z 1033 ich považujú za najmenej dôležitý učebný zdroj. To naznačuje, že pre respondentov digitálne nástroje nezohrávajú v cudzojazyčnom vzdelávaní hlavnú úlohu a učitelia z našej vzorky ich využívajú skôr príležitostne alebo doplnkovo.

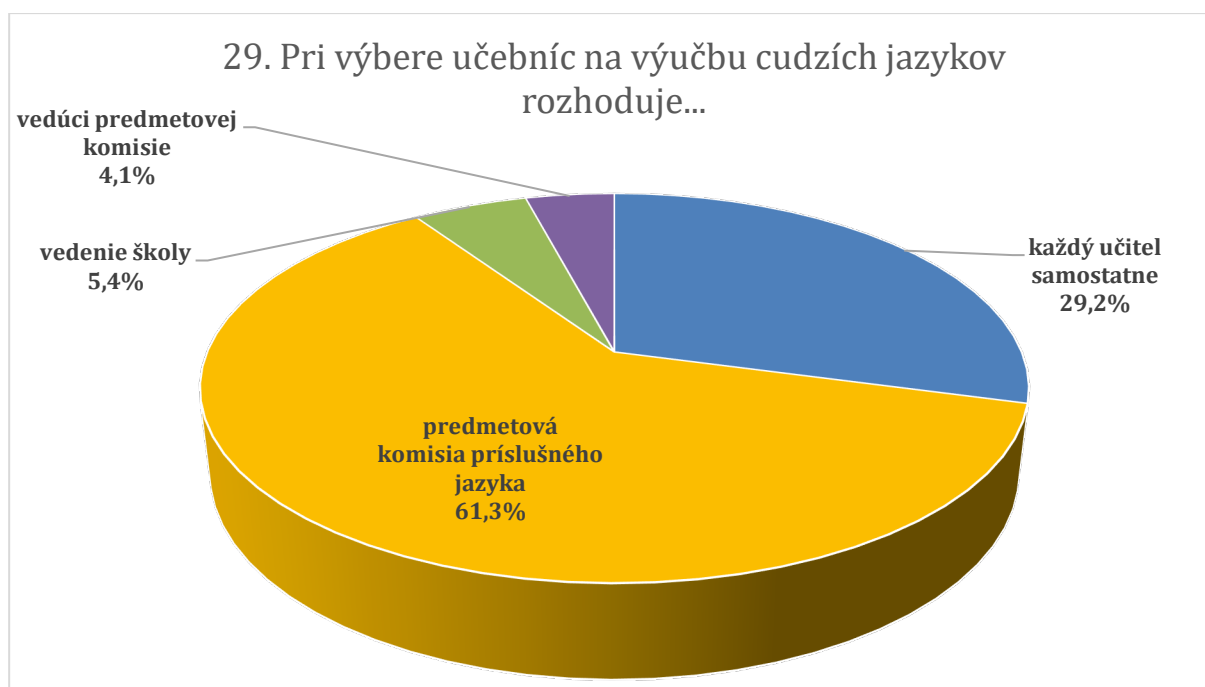
V porovnaní s predchádzajúcimi zisteniami o tvorbe učebných osnov, kde dominuje individuálna tvorba alebo využívanie vzdelávacieho štandardu, tieto výsledky potvrdzujú, že učebnica predstavuje pre učiteľov z našej vzorky najstabilnejší a najčastejšie využívaný zdroj pri plánovaní a realizácii vyučovania.

Nasledujúca kapitola sa aj z tohto dôvodu zameriava na prehľad učebníc používaných pri učení jednotlivých cudzích jazykov, čím dopĺňa informácie o tom, aké materiály tvoria základ pri vyučovaní cudzích jazykov v slovenských školách.

4) Učebnice

V tejto časti sme sa zamerali na spôsob, ako si jednotlivé školy vyberajú edukačné publikácie pre hodiny cudzieho jazyka. Vychádzame z predpokladu, že pri rozhodovaní sa zohľadňuje okrem zaužívaných pravidiel a kritérií (príslušná jazyková úroveň, veku primeranosť a pod.) taktiež individualita a charakter konkrétnej školy, potreby žiakov, ktorým prispôbuje spôsob výučby a rôzne iné špecifiká, ktoré sú pre každú školu osobitné a individuálne.

S prvou otázkou tejto časti sme chceli identifikovať osobu zodpovednú za výber učebníc v školách respondentov.

Graf 32: Osoba zodpovedná za výber učebníc na výučbu CJ

Z odpovedí škôl je zrejmé, že vo väčšine prípadov pri výbere učebníc rozhoduje predmetová komisia príslušného cudzieho jazyka, čo vyplýva z 252 odpovedí respondentov (61,3 %) z celkového počtu 411 zapojených škôl. 120 škôl (29,2 %) uviedlo, že učebnice vyberá každý učiteľ pre svoj predmet samostatne. Iba 22 škôl (5,4 %) odpovedalo, že edukačné publikácie vyberá riaditeľ školy a 17 odpovedí (4,1 %) ukazuje, že ich vyberá vedúci predmetovej komisie.

Tabuľka 21: Vplyv umiestnenia školy na osobu zodpovednú za výber učebníc

Otázka 2/Otázka 29	každý učiteľ samostatne	predmetová komisia príslušného jazyka	vedenie školy	vedúci predmetovej komisie	Spolu
Na vidieku	83	97	12	9	201
V meste do 20 000 obyvateľov	12	63	4	2	81
V meste nad 20 000 obyvateľov	25	92	6	6	129
Spolu	120	252	22	17	411

Z odpovedí respondentov vyplýva, že v najväčšom počte prípadov je to práve predmetová komisia, kto vyberá učebnice na výučbu cudzieho jazyka a to nezávisle na tom, či je škola umiestnená na vidieku alebo v meste. Dáta ukazujú aj fakt, že hoci na vidieku je výber učebníc z väčšej časti v rukách predmetovej komisie (97 škôl z celkového počtu 201), počet škôl, kde o výbere rozhoduje samostatne učiteľ nie je výrazne nižší (83 škôl z celkového počtu 201). Naopak v meste, nezávisle od počtu obyvateľov, výrazne menej škôl uviedlo, že učebnicu vyberá učiteľ samostatne – iba 12 respondentov z celkového počtu 81 v meste do 20 000 tisíc obyvateľov, a 25 respondentov z celkového počtu 129 v meste nad 20 000 tisíc obyvateľov.

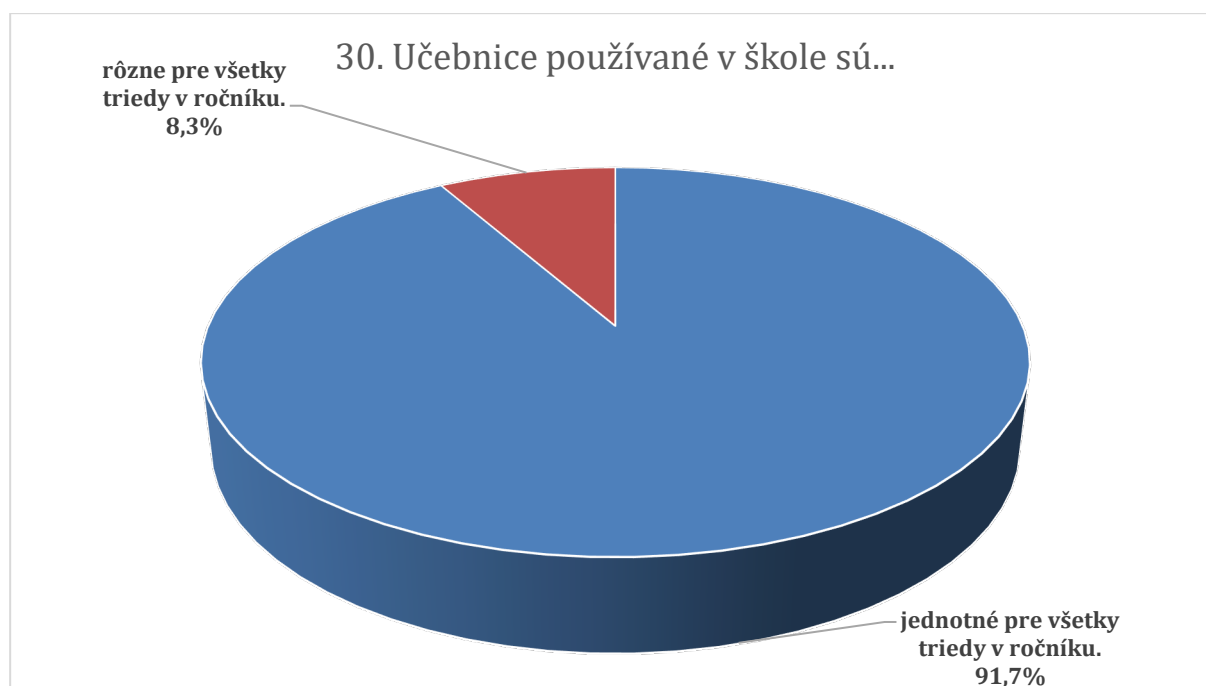
Rovnako nás zaujímalo prepojenie s veľkosťou školy.

Tabuľka 22: Vplyv veľkosti školy respondentov na osobu zodpovednú za výber učebníc

Otázka 3/Otázka 29	každý učiteľ samostatne	predmetová komisia príslušného jazyka	vedenie školy	vedúci predmetovej komisie	Spolu
Menej ako 100	15	3	1	3	22
Od 100 do 200	49	42	7	3	101
Od 200 do 350	37	71	5	5	118
Viac ako 350	19	136	9	6	170
Spolu	120	252	22	17	411

Z údajov výskumu vyplýva, že školy s najmenším počtom žiakov (menej ako 100) nechávajú výrazne častejšie výber učebnice na učiteľa samostatne (15 prípadov z 22). Školy s počtom žiakov od 100 do 200, hoci majú tiež na prvom mieste rozhodovanie každého učiteľa samostatne, uvádzajú pomerne vyrovnaný počet odpovedí na otázku, kedy o výbere učebnice rozhoduje učiteľ (49 prípadov z 101) a kedy predmetová komisia (42 prípadov z 101). Vedúci predmetovej komisie alebo vedenie školy sa v prípade vyššie uvedených menších škôl na rozhodovaní podieľajú minimálne. Naopak, pri väčších školách (200 žiakov a viac), ktoré sa do výskumu zapojili vidíme, že učebnice vyberá najmä predmetová komisia. Prípadov, keď o výbere rozhoduje učiteľ samostatne je v prípade väčších škôl výrazne menej. Táto skutočnosť je zjavná najmä u škôl s počtom žiakov viac ako 350, kde zo 170 odpovedí potvrdilo 136 škôl, že je výber na predmetovej komisii a iba 19 škôl, kde je za výber zodpovedný každý učiteľ samostatne.

Ďalšia otázka smerovala k rôznorodosti učebníc používaných v triedach škôl respondentov.

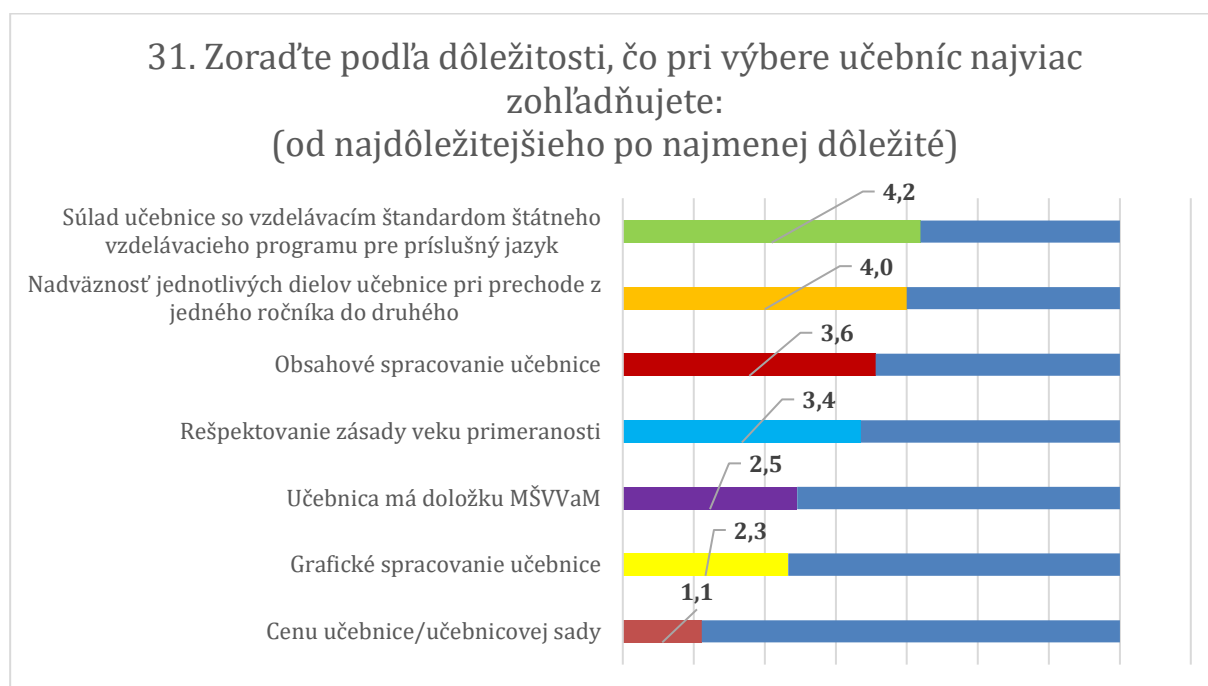

Graf 33: Pestrosť učebníc v triedach škôl respondentov

Z grafu č. 33 je zrejmé, že 91,7 % zapojených škôl používa jednotné učebnice pre všetky triedy v ročníku. Počet škôl, ktoré volia individuálnejší prístup pri výbere edukačných publikácií pre jednotlivé triedy je výrazne menší a to iba 8,3 %.

Napriek tomu, že výsledky výskumu ukazujú, že takmer 30 % škôl necháva výber učebnice na každom učiteľovi samostatne, možno naznačiť, že nie každý učiteľ, ktorý má rozhodovanie vo svojich rukách, využije naplno možnosť prihliadať na špecifickosť a individuálne požiadavky svojej cieľovej skupiny vo všetkých triedach.

Následne sme respondentov požiadali, aby jednotlivé kritériá výberu učebníc zoradili podľa ich dôležitosti.

Graf 34: Priemerné vážené skóre dôležitosti jednotlivých kritérií pri výbere učebníc na výučbu CJ

Rebríček kritérií na výber učebníc, ktorý reflektuje priority škôl súvisiacich s otázkou č. 31, zorad'uje podľa dôležitosti 7 kritérií, ktoré boli zohľadnené pri výbere učebníc pre hodiny cudzieho jazyka. Hoci respondenti jednotlivé kritériá iba zoradili podľa dôležitosti, poradie bolo pre účely prehľadného grafického zobrazenia výsledkov následne kódované a spriemerované, čo umožnilo vypočítať priemerné vážené skóre a zobraziť ich v grafe č. 34.

Ako priorita pre väčšinu škôl sa ukázal „Súlad učebnice so vzdelávacím štandardom štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný jazyk“. Iba 4 školy považujú toto kritérium za najmenej dôležité. Za druhé najdôležitejšie považujú zapojené školy kritérium „Nadväznosť jednotlivých dielov učebnice pri prechode z jedného ročníka do druhého“ (131 respondentov). Za najmenej podstatné ho považuje 26 škôl. „Obsahové spracovanie učebnice“ je v poradí tretím najdôležitejším kritériom výberu. 53 respondentov ho označilo za svoju prioritu, avšak 119 respondentov ho umiestnilo na štvrtú priečku. „Rešpektovaniu zásady veku primeranosti“ patrí štvrté miesto

v poradí dôležitosti. Fakt, či „Učebnica má doložku MŠVVaM“ je najdôležitejším kritériom pre 58 opýtaných škôl a v celkovom poradí mu patrí piate miesto. 105 opýtaných škôl, čo je štvrtina z celkového počtu (411), toto kritérium považuje za najmenej dôležité. „Grafické spracovanie učebnice“ je predposledné v poradí a za najdôležitejšie kritérium ho považuje najmenej (4) respondentov z nášho výskumu. „Cena učebnice/učebnicovej sady“ je podľa výskumu skutočnosť, na ktorú spomedzi opýtaných kladú školy najmenší dôraz a za prioritu ju považuje iba 5 respondentov. Takmer polovica opýtaných (187) ju hodnotí ako najmenej dôležitú pri výbere.

Tabuľka 23: Kritéria dôležitosti pri výbere učebníc

	1 najdôležitejšie	2	3	4	5	6	7 najmenej dôležité	Celkový súčet
Súlad učebnice so vzdelávacím štandardom štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný jazyk	140	87	41	34	77	28	4	411
Nadväznosť jednotlivých dielov učebnice pri prechode z jedného ročníka do druhého	131	73	58	45	47	31	26	411
Obsahové spracovanie učebnice	53	59	89	119	57	24	10	411
Rešpektovanie zásady veku primeranosti	20	69	111	95	76	32	8	411
Učebnica má doložku MŠVVaM	58	49	41	21	52	85	105	411
Grafické spracovanie učebnice	4	62	49	67	68	90	71	411
Cena učebnice/učebnicovej sady	5	12	22	30	34	121	187	411

Porovnanie s výsledkami z predchádzajúcej správy (2018, 37) ukazuje, že aj v súčasnej vzorke respondentov zostáva pri výbere učebníc najvyššou prioritou súlad učebnice so vzdelávacím štandardom ŠVP, nasledovaný nadväznosťou jednotlivých dielov učebnice pri prechode medzi ročníkmi. Výsledky aktuálneho výskumu však zároveň poukazujú na výraznejšie rozdiely v percepcii menej dôležitých kritérií. Školy zapojené do nášho prieskumu kladli ešte slabší dôraz na cenu a grafické spracovanie učebníc než školy v predchádzajúcej vzorke.

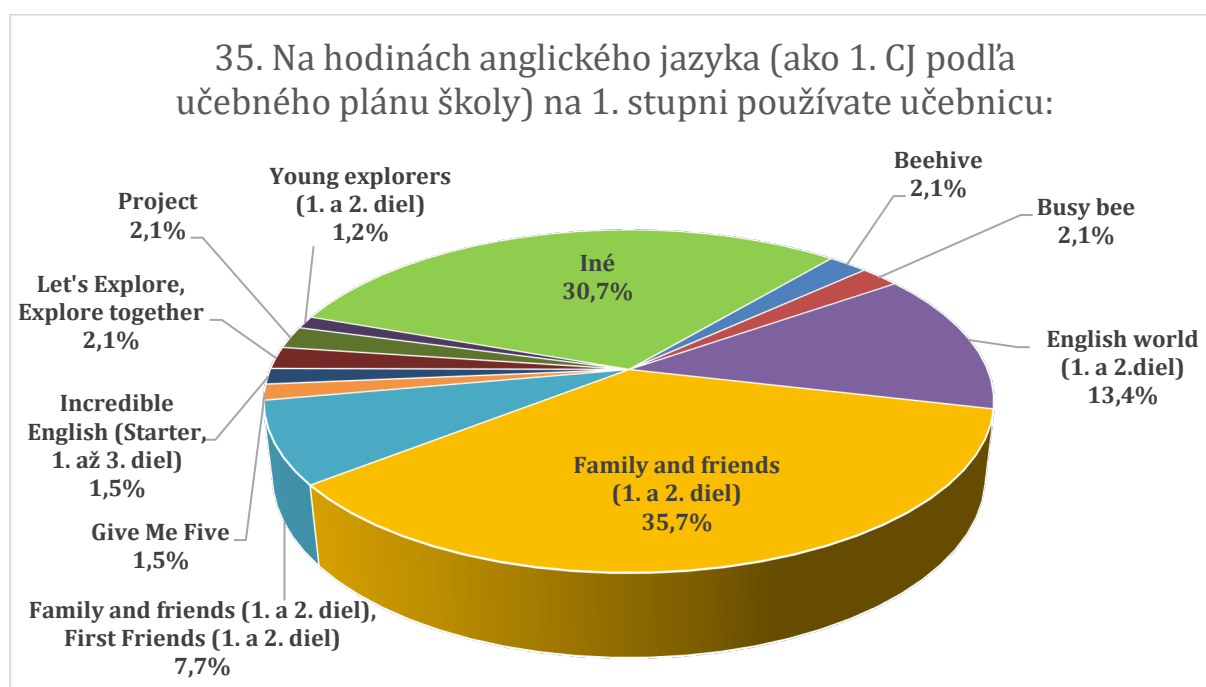
a) Učebnice pre anglický jazyk

Štatistické údaje z tejto časti výskumu ukazujú, ktoré učebnice sú najčastejšie, prípadne menej až najmenej často používané pre anglický jazyk a to v jednotlivých stupňoch vzdelávania v rámci základných škôl respondentov. Pri angličtine ako prvom cudzom jazyku sú údaje zosumarizované zvlášť pre prvý stupeň, zvlášť pre 5. ročník a osobitne

pre 6.–9. ročník základných škôl. 5. ročník sme postavili mimo skupinu ročníkov druhého stupňa a venovali mu osobitnú pozornosť, pretože na jeho konci by mali žiaci dosiahnuť v prvom cudzom jazyku komunikačnú jazykovú úroveň A1 a je dôležité uvedomiť si nadväznosť a kontinuitu týchto úrovní pri prechode do vyšších ročníkov.

i. anglický jazyk ako hlavný cudzí jazyk učiteľa

Prvá otázka tejto série sa zameriava na učebnice anglického jazyka na prvom stupni škôl respondentov. Pri tejto otázke sme z pôvodného dátového súboru vylúčili odpovede škôl, v ktorých učitelia nevyplnili danú otázku, resp. nevyučujú anglický jazyk ako prvý cudzí jazyk alebo nevyučujú na 1. stupni základnej školy (spolu 336 škôl). V kategórii „iné“ sú zahrnuté odpovede, ktorých výskyt sa v dátach objavil iba raz. Do tejto kategórie patria jednak učebnice uvedené len ojedinele, ako aj rôzne kombinácie učebníc, ktoré v niektorých prípadoch obsahujú aj materiály, ktoré sa už medzi odpoveďami objavili viackrát; ich samostatné vykazovanie by však iba d'alej zvýraznilo dominanciu už často uvádzaných učebníc v tejto kategórii. Z hľadiska prehľadnosti grafu č. 35 a vzhľadom na cieľ otázky zachytiť jasné trendy vo využívaní učebníc na tejto úrovni vzdelávania bolo preto zvolené takéto zoskupenie odpovedí.

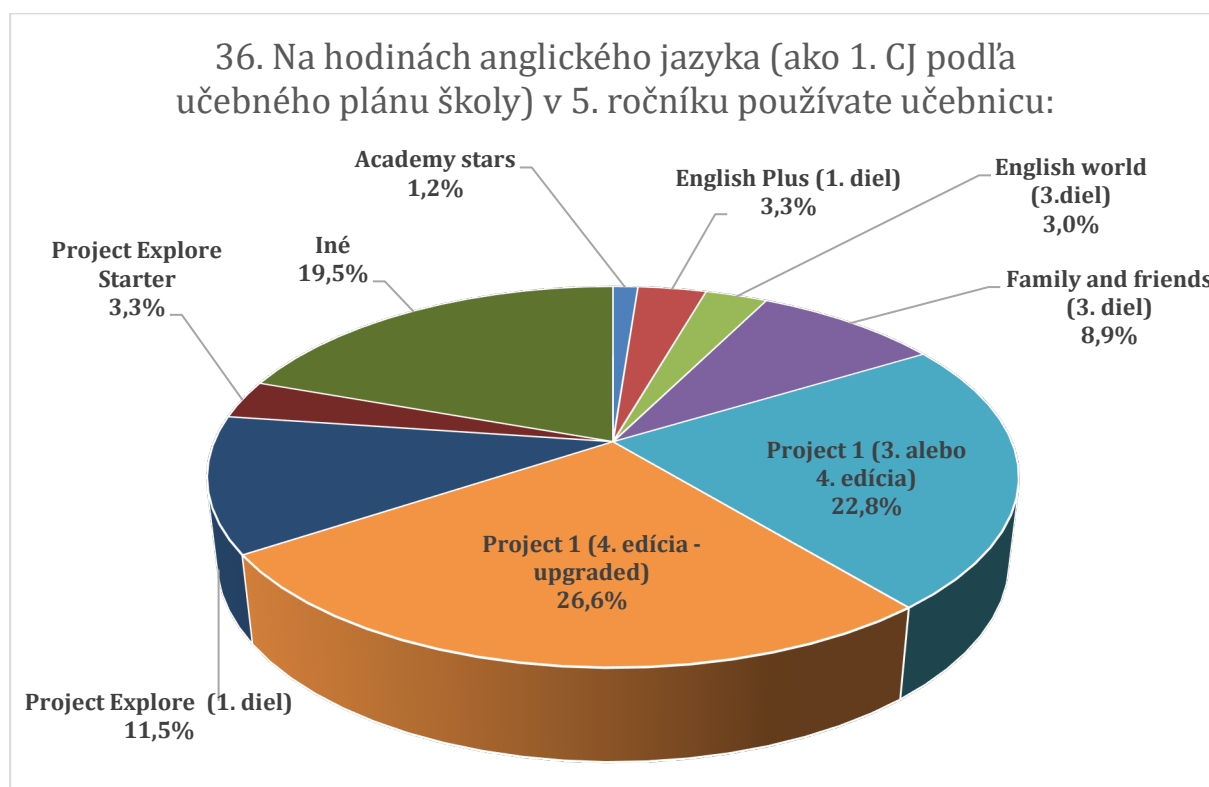

Graf 35: Používané učebnice pre hlavný CJ respondentov – AJ ako 1. CJ na 1. stupni

Pokiaľ ide o angličtinu ako hlavný cudzí jazyk učiteľa a zároveň prvý cudzí jazyk, zo získaných štatistických údajov vyplýva, že na 1. stupni škôl respondentov je najčastejšie používanou edukačnou publikáciou *Family and Friends (1. a 2. diel)*, ktorú používa 35,7 % opýtaných škôl, čo je viac ako tretina. Za ňou nasleduje *English World (1. a 2. diel)*, pre ktorú sa rozhodlo 13,4 % respondentov, čo je výrazne nižšie percentuálne zastúpenie. Tretie miesto (7,7 % respondentov) patrí kombinácii učebníc *Family and Friends (1. a 2. diel)* a *First Friends (1. a 2. diel)*.

Porovnanie s výsledkami predchádzajúcej správy (2018, 38) ukazuje, že titul *Family and Friends* naďalej dosahuje najvyššie percentuálne zastúpenie v primárnom vzdelávaní škôl oboch vzoriek, hoci jeho zastúpenie sa znížilo z 51,04 % v predchádzajúcej vzorke na 35,7 % v aktuálnej. Stabilné ostáva aj druhé miesto série *English World*, pri ktorej sa percentuálne zastúpenie mení len minimálne (13,20 % v predchádzajúcej vzorke vs. 13,4 % v aktuálnej). Naopak, učebnica *Busy Bee*, ktorá bola v predchádzajúcej vzorke tretou najčastejšie používanou (5,56 %), sa v súčasnej vzorke medzi najpoužívanejšie tituly už nezaradila.

Pokračovali sme s rovnakou otázkou pre 5. ročník a postupovali sme rovnakým spôsobom, ako už bolo vyššie opísané. Z dátového súboru sme zároveň vylúčili odpovede škôl, kde učitelia buď nevyplnili danú otázku, nevyučujú anglický jazyk ako prvý cudzí jazyk alebo nevyučujú v 5. ročníku základnej školy, čo predstavuje celkovo 338 škôl.

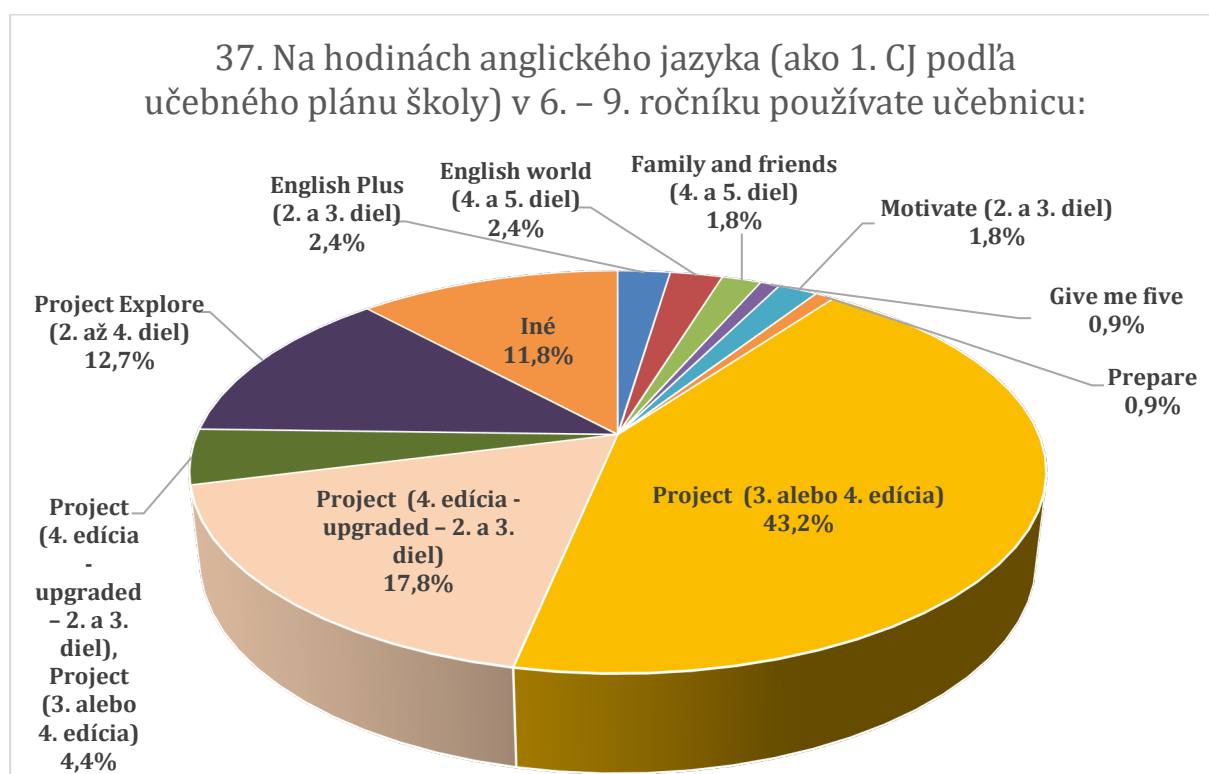

Graf 36: Používané učebnice pre hlavný CJ respondentov – AJ ako 1. CJ v 5. ročníku

Ako ukazuje graf č. 36, v 5. ročníku základných škôl respondentov používa 26,6 %, čiže najviac opýtaných škôl, učebnicu *Project 1 (4. edícia - upgraded)* a 22,8 % škôl učebnicu *Project 1 (3. alebo 4. edícia)*. Tretie miesto patrí edukačnej publikácii *Project Explore (1. diel)* a pre výučbu angličtiny v 5. ročníku si ho vybralo 11,5 % respondentov. Je zaujímavé vidieť, aký pokles zaznamenala v 5. ročníku učebnica *Family and Friends* (8,9 %), ktorej na 1. stupni patrila proporčne viac ako tretina hlasov (35,7 %) a jasné prvenstvo.

Porovnanie s výsledkami predchádzajúcej správy (2018, 39) ukazuje, že hoci séria učebníc *Project* naďalej dosahuje najvyššie percentuálne zastúpenie v 5. ročníku škôl oboch vzoriek, jej používanie sa znížilo z viac ako 60 % v predchádzajúcej vzorke na súčasných 49,4 %: 26,6 % a 22,8 % podľa edície. Zároveň séria *Family and Friends*, ktorá v predchádzajúcej vzorke predstavovala 17,86 %, je menej používaná v aktuálnej vzorke a dosahuje len 8,9 %, zatiaľ čo novšie tituly, ako *Project Explore*, si v aktuálnej vzorke získava významnejšiu pozíciu (11,5 %).

Rovnakú otázku sme položili aj pre druhý stupeň škôl respondentov. A rovnako sme pri tejto otázke vylúčili z pôvodného dátového súboru odpovede škôl, v ktorých učitelia nevyplnili danú otázku, resp. nevyučujú anglický jazyk ako prvý cudzí jazyk alebo nevyučujú v 6. – 9. ročníku (spolu 338 škôl).

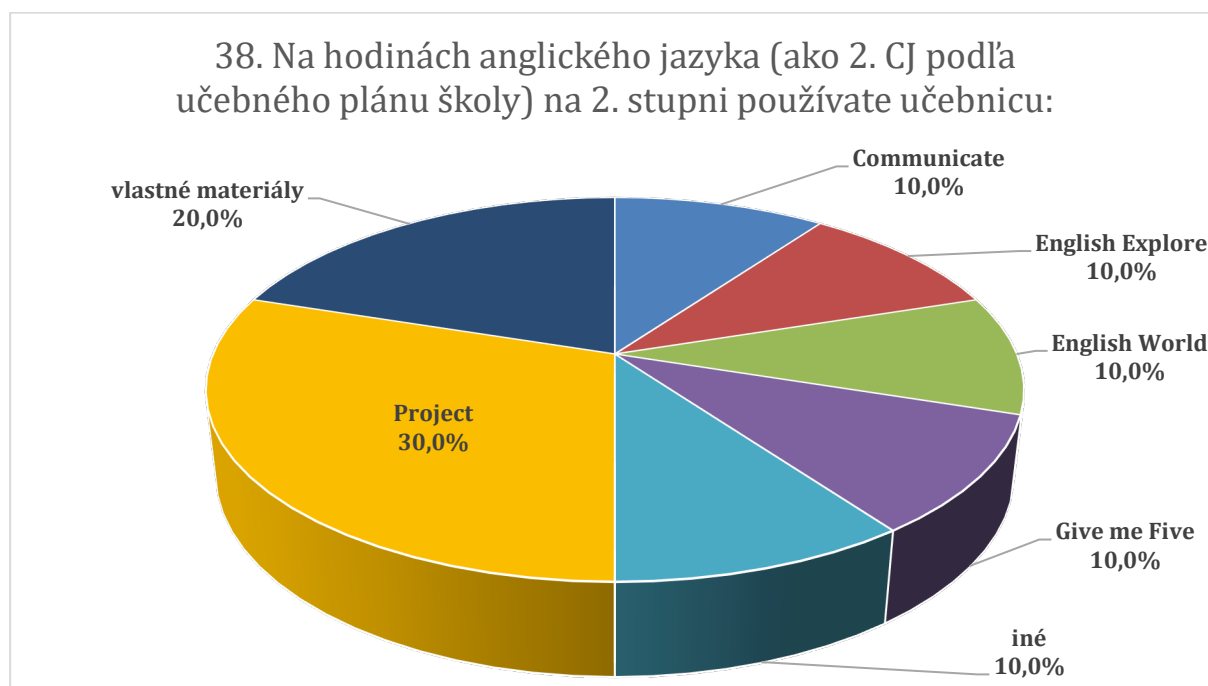
Graf 37: Používané učebnice pre hlavný CJ respondentov – AJ ako 1. CJ v 6. – 9. ročníku

Z údajov otázky č. 37 vyplýva, že najpoužívanejšou učebnicou v 6.–9. ročníku v školách respondentov je *Project* (3. alebo 4. edícia), ktorému patrí 43,2 %. Za ním nasleduje *Project* (4. edícia - upgraded – 2. a 3. diel) s 17,8 % a ako tretí sa umiestnil *Project Explore* (2. až 4. diel) a patrí mu 12,7 %. Keď si všimneme trend a porovnáme údaje s učebnicami používanými v nižších ročníkoch, popularita edukačnej publikácie *Project* vo vyšších ročníkoch narastá v prospech ostatných učebníc uvedených v odpovediach.

Porovnanie s výsledkami predchádzajúcej správy (2018, 39) ukazuje, že učebnicový súbor *Project* naďalej dosahuje najvyššie percentuálne zastúpenie v 6. – 9. ročníku škôl

respondentov oboch vzoriek, hoci jeho používanie v aktuálnej vzorke (43,2 % pre základnú edíciu a 17,8 % pre upgraded verziu) nedosahuje extrémnu prevahu zaznamenanú v predchádzajúcej vzorke (takmer 90 %). V súčasnej vzorke sa potvrdzuje minimálne zastúpenie série *Family and Friends* vo vyšších ročníkoch, ktoré v predchádzajúcej vzorke predstavovalo 3,63 % a v aktuálnych dátach sa už vôbec neobjavuje medzi najpoužívanejšími titulmi.

Séria otázok o učebniciach anglického jazyka ako hlavného cudzieho jazyka učiteľa bola zakončená otázkou o učebniciach používaných na druhom stupni pri výučbe druhého cudzieho jazyka podľa školského učebného plánu. Rovnako sme z dátového súboru vylúčili odpovede škôl, kde učitelia buď nevyplnili danú otázku, nevyučujú anglický jazyk ako druhý cudzí jazyk alebo ho nevyučujú na druhom stupni základnej školy, čo predstavuje celkovo 10 škôl.

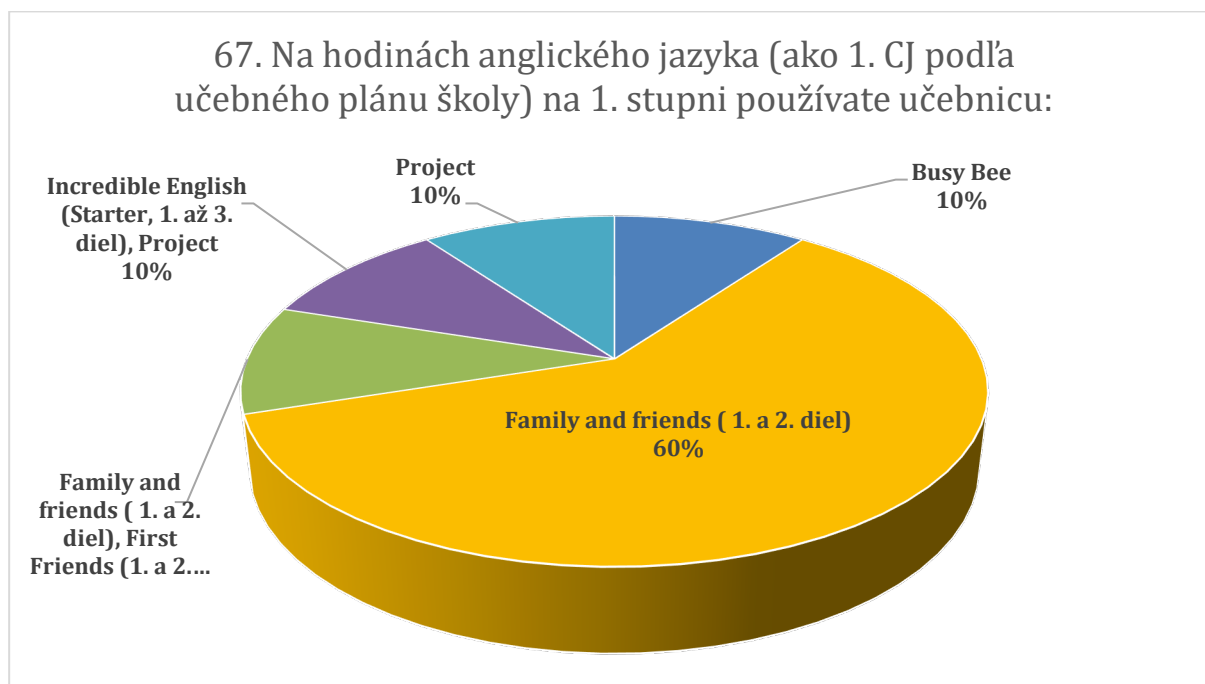

Graf 38: Používané učebnice pre hlavný CJ respondentov – AJ ako 2. CJ na 2. stupni

Na otázku č. 38 sme získali odpovede iba od 10 respondentov. Domnievame sa, že dôvodom je fakt, že väčšina žiakov si vyberá angličtinu ako prvý cudzí jazyk. V prípade anglického jazyka ako druhého cudzieho jazyka, ktorý sa vyučuje na druhom stupni základných škôl respondentov vedie učebnica *Project*, ktorú používa 30,0 % respondentov. 20 % škôl, uviedlo, že vyučuje z vlastných učebných materiálov. Zvyšným učebniciam ktorých názvy sú uvedené v grafe č. 38 patrí každej po 10 %.

ii. anglický jazyk ako vedľajší cudzí jazyk učiteľ'a

Séria otázok týkajúcich sa učebníc anglického jazyka ako vedľajšieho cudzieho jazyka učiteľ'a začína otázkou na učebnicu používanú na prvom stupni pre výučbu prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy. Na rozdiel od prvej série otázok sa táto a nasledujúce otázky, týkajú nižšieho počtu učiteľ'ov. Preto sme údaje spracovávali podľa počtu učiteľ'ov a nepoužili sme filter škôl.

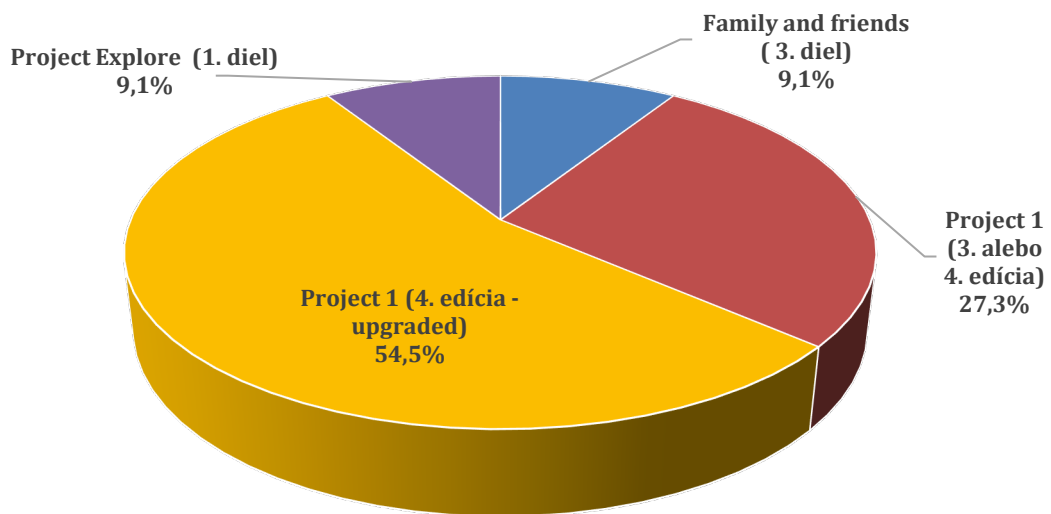

Graf 39: Používané učebnice pre vedľajší CJ respondentov – AJ ako 1. CJ na 1. stupni

Údaje z odpovedí na otázku č. 67 sme získali od 10 respondentov. Ide o učiteľ'ov, ktorí vyučujú angličtinu na 1. stupni ZŠ ako svoj vedľajší jazyk a zároveň prvý cudzí jazyk. 1 z 11 učiteľ'ov, ktorí učia vedľajší jazyk anglický ako prvý cudzí jazyk odpovedal, že nevyučuje anglický jazyk na 1. stupni. 6 z nich (60,0 %) používa učebnicu *Family and Friends (1. a 2. diel)*. Zvyšní štyria učitelia (40,0 %) uviedli každý inú edukačnú publikáciu alebo kombináciu, čo je 10 % pre každú z uvedeného grafu. Môžeme konštatovať, že *Family and Friends (1. a 2. diel)* vedie v rebríčku najpoužívanejšej učebnice na prvom stupni základných škôl respondentov aj v prípade učiteľ'ov, ktorí vyučujú angličtinu ako svoj hlavný jazyk (otázka č. 35).

Podobne ako v prípade anglického jazyka ako hlavného cudzieho jazyka, bola položená otázka týkajúca sa učebníc určených pre piaty ročník základnej školy. 11 učiteľ'ov odpovedalo, že učia vedľajší cudzí jazyk anglický ako prvý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy.

68. Na hodinách anglického jazyka (ako 1. CJ podľa učebného plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu:

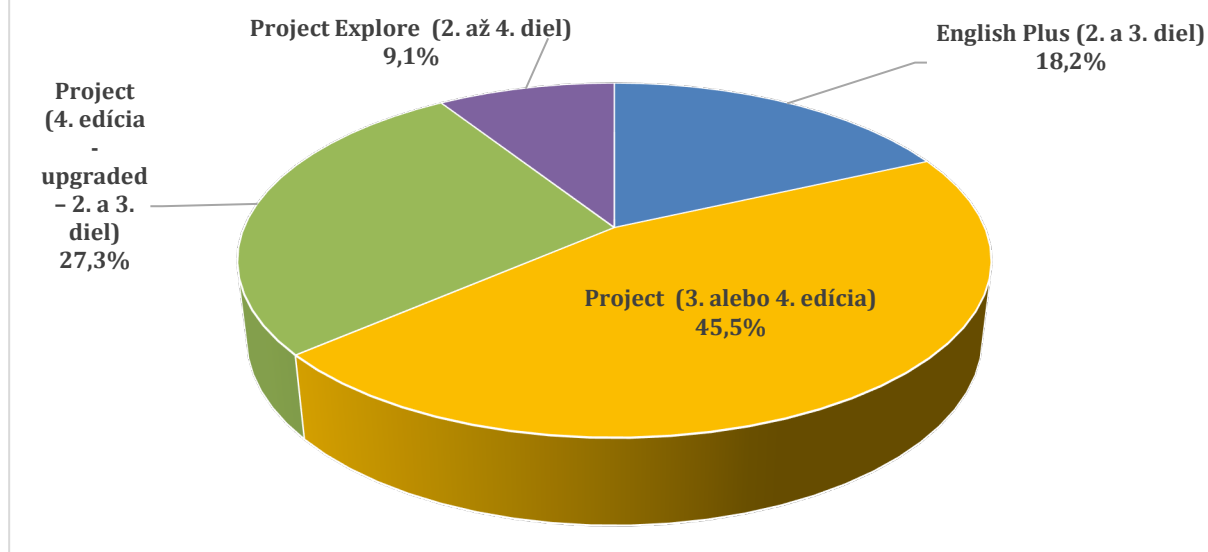

Graf 40: Používané učebnice pre vedľajší CJ respondentov – AJ ako 1. CJ v 5. ročníku

Z údajov respondentov vyplýva, že najviac učiteľov angličtiny (54,5 %) používa v 5. ročníku učebnicu *Project 1 (4. edícia - upgraded)*, za ním nasleduje (27,3 %) *Project 1 (3. alebo 4. edícia)* a na treťom mieste s rovnakým podielom (9,1 %) sa umiestnili edukačné publikácie *Project Explore (1. diel)* a *Family and Friends (3. diel)*.

Ďalej sme sa zaoberali otázkou týkajúcou sa učebnice, ktorá je používaná od 6. do 9. ročníka na základných školách respondentov na vyučovanie anglického jazyka ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy. Rovnakých 11 učiteľov uviedlo, že vyučujú vedľajší cudzí jazyk anglický ako prvý cudzí jazyk v súlade s učebným plánom školy.

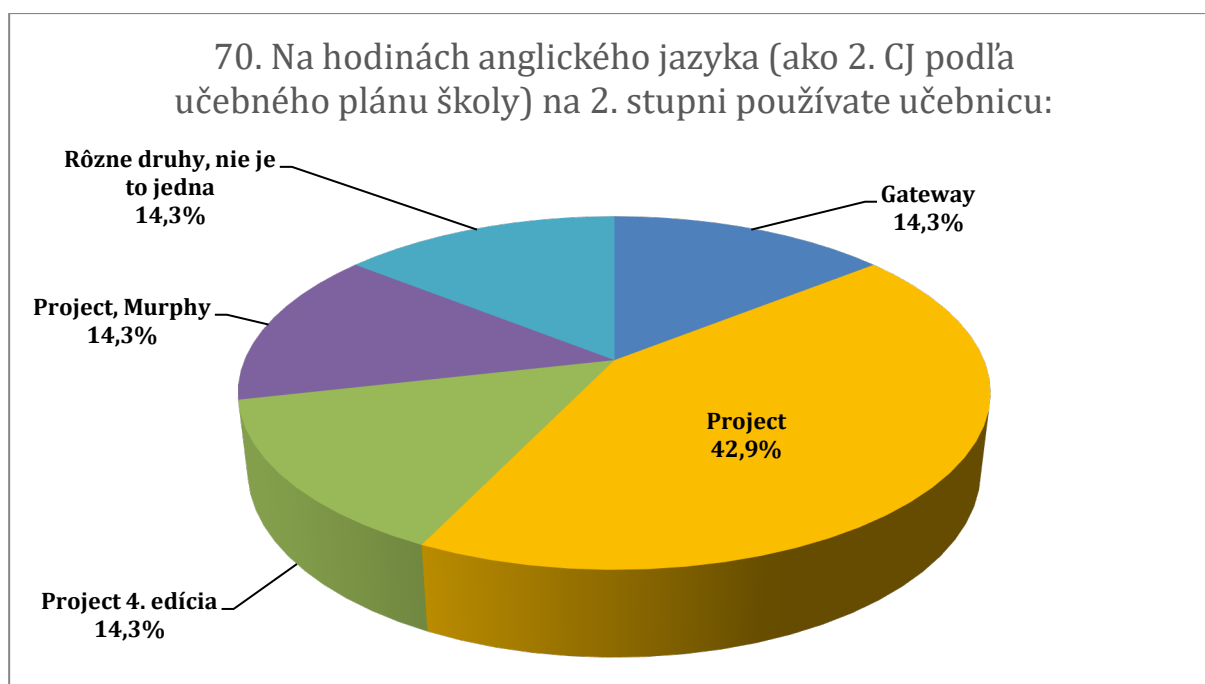
69. Na hodinách anglického jazyka (ako 1. CJ podľa učebného plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu:

Graf 41: Používané učebnice pre vedľajší CJ respondentov – AJ ako 1. CJ v 6. – 9. ročníku

Na základe zozbieraných štatistických údajov môžeme konštatovať, že najpoužíwanejšou učebnicou u našich respondentov v ročníkoch 6. – 9. je *Project (3. alebo 4. edícia)*, ktorému patrí 45,5 %. Ďalší v poradí je *Project (4. edícia - upgraded – 2. a 3. diel)* s 27,3 % a ako tretia sa umiestnila edukačná publikácia *English Plus (2. a 3. diel)* a to s podielom 18,2 %. Posledné miesto v poradí patrí učebnici *Project Explore (2. až 4. diel)*. Hoci je vzorka 11 respondentov štatisticky nízka, aj pri tejto otázke je zjavné, že učebnica *Project* naberá od 5. ročníka základných škôl na popularite v prospech iných edukačných publikácií používaných v nižšom stupni vzdelávania.

Posledná otázka zameraná na učebnice používané učiteľmi, ktorí vyučujú anglický jazyk ako vedľajší cudzí jazyk, sa týkala učebníc anglického jazyka ako druhého cudzieho jazyka na druhom stupni základných škôl respondentov.

Graf 42: Používané učebnice pre vedľajší CJ respondentov – AJ ako 2. CJ na 2. stupni

Údaje v grafe č. 42 ukazujú, že na uvedenú otázku sme získali odpovede iba od 7 učiteľov, ktorí vyučujú na druhom stupni anglický jazyk ako druhý cudzí jazyk. Traja z nich (42,9 %) používajú učebnicu *Project*, ostatní uviedli každú odlišnú edukačnú publikáciu. Aj keď je táto štatistická vzorka málo významná, potvrdzuje sa, že najpoužívanejšou učebnicou angličtiny je na druhom stupni základných škôl respondentov *Project*.

b) Učebnice pre francúzsky jazyk

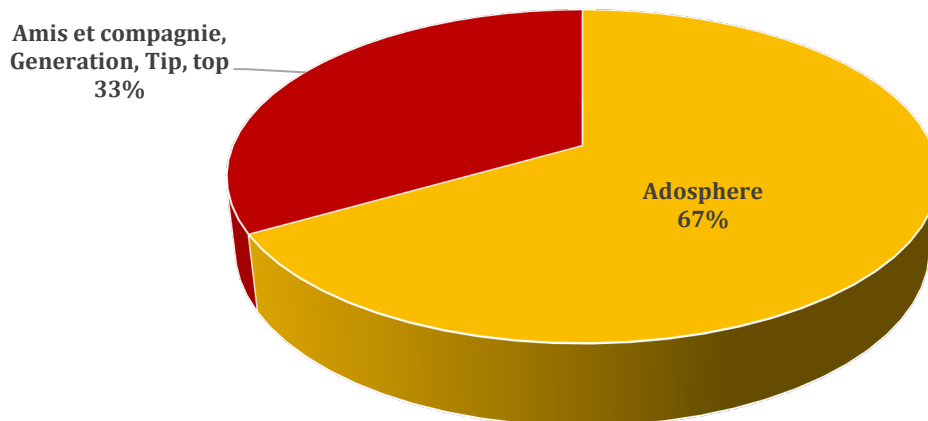
V nasledujúcich častiach dokumentu sme sa zamerali na interpretáciu štatistických dát týkajúcich sa používania učebníc na hodinách francúzskeho jazyka. Pri analýze tejto oblasti sme postupovali podľa rovnakej metodologickej logiky ako pri anglickom jazyku, a to osobitným zohľadnením prvého stupňa základnej školy, 5. ročníka a 6.–9. ročníka základnej školy, pričom sme analyzovali údaje pre francúzsky jazyk ako hlavný aj vedľajší cudzí jazyk učiteľa a zároveň pre prvý aj druhý cudzí jazyk podľa učebného plánu škôl respondentov.

i. francúzsky jazyk ako hlavný cudzí jazyk učiteľa

Keďže k otázkam č. 40, č. 41 a č. 42 žiaden učiteľ z našich respondentov neuviedol, že učí hlavný cudzí jazyk francúzsky jazyk ako prvý cudzí jazyk, nebolo možné dáta vyhodnotiť. Je však pozoruhodné, že výsledky predchádzajúcej správy (2018, 22) ukázali, že vtedajšia vzorka zahŕňala tri školy, na ktorých sa francúzsky jazyk vyučoval na prvom stupni.

Otázka č. 43 sa zaoberala používanými učebnicami pre hlavný cudzí jazyk – francúzsky vyučovaný ako druhý cudzí jazyk na 2. stupni škôl respondentov.

43. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

Graf 43: Používané učebnice pre hlavný CJ respondentov – FJ ako 2. CJ na 2. stupni

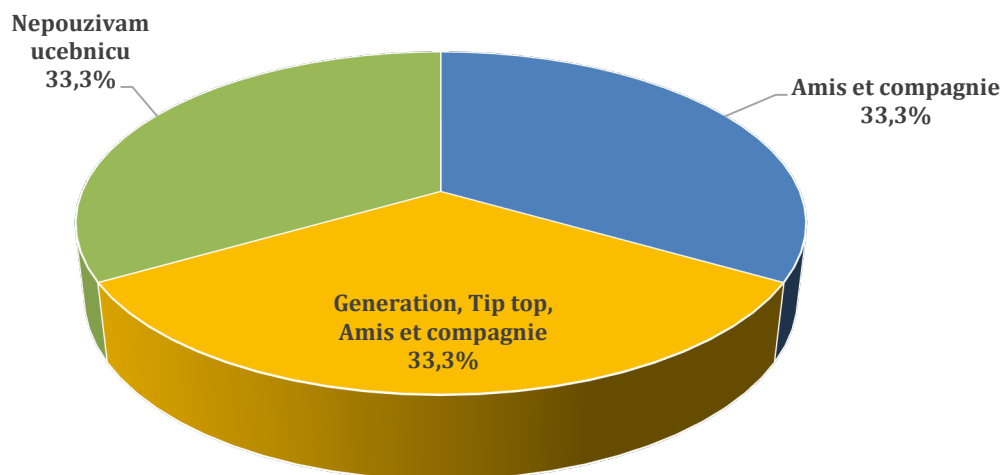
Relevantné odpovede poskytli len traja učitelia, z ktorých dvaja (66,7 %) deklarovali využívanie edukačnej publikácie *Adosphere*. Tretí respondent (33,3 %) uviedol, že pri výučbe francúzskeho jazyka v tejto pozícii kombinuje viacero učebníc, konkrétne *Amis et compagnie*, *Génération* a *Tip, top*. Porovnanie s predchádzajúcou správou (2018, 42) ukazuje, že kým v minulej vzorke dominovali tituly *Amis et compagnie*, *En français* a *Le Mag*, v aktuálnej vzorke (hoci veľmi malej) výrazne prevažuje používanie učebnice *Adosphère* (66,7 %).

ii. francúzsky jazyk ako vedľajší cudzí jazyk učiteľ'a

Keďže k otázkam č. 72, č. 73 a č. 74 sme nedostali odpoveď od žiadneho respondenta, nebolo možné dáta vyhodnotiť. Žiaden učiteľ z našich respondentov neučil vedľajší cudzí jazyk francúzsky jazyk ako prvý cudzí jazyk.

Otázka č. 75 sa zaoberala používanými učebnicami pre vedľajší cudzí jazyk – francúzsky vyučovaný ako druhý cudzí jazyk na druhom stupni škôl respondentov. 3 učitelia uviedli, že učia vedľajší cudzí jazyk francúzsky ako druhý cudzí jazyk.

75. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako 2. CJ podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

Graf 44: Používané učebnice pre vedľajší CJ respondentov- FJ ako 2. CJ na 2. stupni

Zo skupiny respondentov, ktorí učia francúzštinu ako druhý cudzí jazyk a zároveň ako svoj vedľajší sme dostali 3 odpovede. Prvý z nich používa učebnicu *Amis et compagnie*, druhý kombináciu učebníc *Génération, Tip top, Amis et compagnie* a tretí učiteľ na svojich hodinách francúzskeho jazyka učebnicu nepoužíva.

c) Učebnice pre nemecký jazyk

Aj v prípade učebníc pre nemecký jazyk sme otázky rozdelili do viacerých kategórií. Zvlášť sme venovali pozornosť nemčine ako hlavnému cudziemu jazyku učiteľa, zvlášť ako vedľajšiemu. V rámci týchto kategórií sme zisťovali kontext používania edukačných publikácií na prvom stupni základnej školy, v 5. ročníku základnej školy a v 6.-9. ročníku základnej školy. Pre 5. ročník sme vytvorili osobitú kategóriu otázok z rovnakého dôvodu ako vyššie uvedeného.

i. nemecký jazyk ako hlavný cudzí jazyk učiteľa

Z dvoch učiteľov, ktorí uviedli, že ich hlavný cudzí jazyk nemecký učia ako prvý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy, jeden učí na prvom stupni a na svojich hodinách používa učebnicu *Paul, Lisa & Co.*

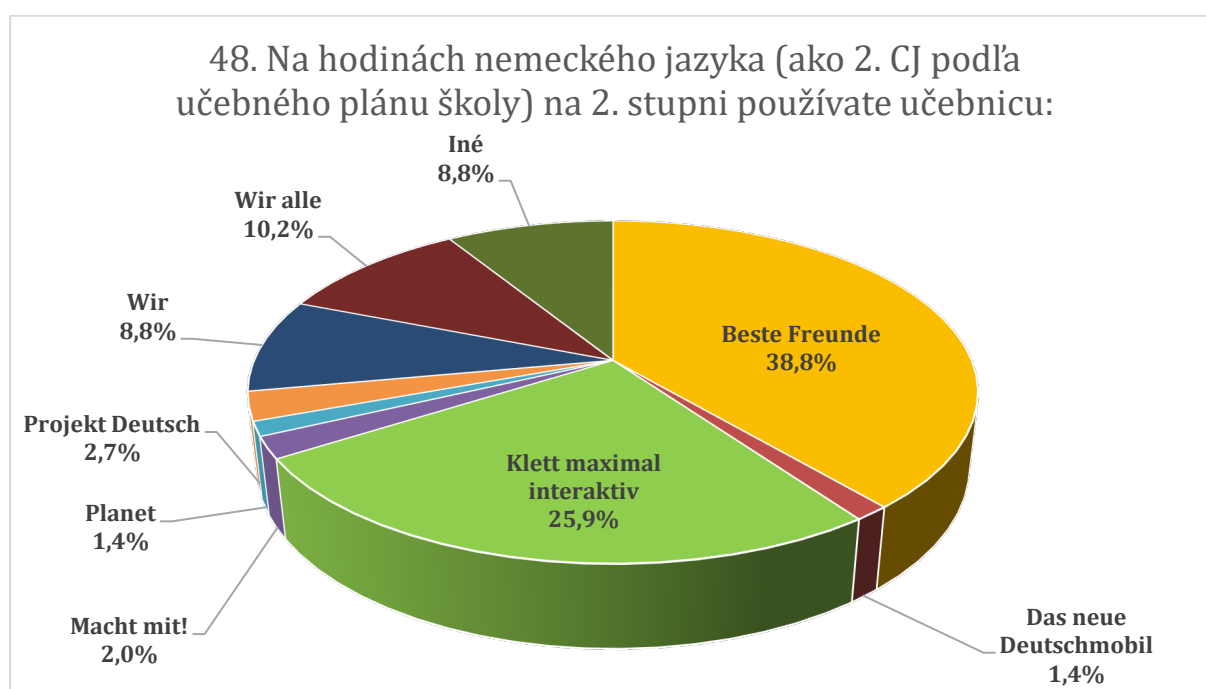
Pokračovali sme s rovnakou otázkou pre učebnice nemeckého jazyka v 5. ročníku.

V prípade výučby nemčiny ako prvého cudzieho jazyka v 5. ročníku základnej školy, odpoveď poslal jeden respondent, ktorý vyučuje nemecký jazyk ako svoj hlavný jazyk a taktiež uviedol, že používa učebnicu *Paul, Lisa & Co.*

Ďalšia otázka sa týkala učebnice nemeckého jazyka, ktorú používajú učitelia, ktorých hlavný cudzí jazyk je nemecký a učia ho ako prvý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy v 6. až 9. ročníku škôl respondentov.

Tak ako aj v prípade 1. stupňa a 5. ročníka vyučuje nemčinu ako prvý cudzí jazyk jeden z našich respondentov. Taktiež používa učebnicu *Paul, Lisa & Co.* Domnievame sa, že ide o toho istého respondenta, ktorý sa vyjadril aj k 1. stupňu a 5. ročníku a v 6.–9. ročníku používa edukačnú publikáciu zo série, ktorá sa mu osvedčila v nižšom stupni vzdelávania.

Sériu otázok pre učebnice nemeckého jazyka ako hlavného cudzieho jazyka učiteľ'a sme ukončili otázkou o učebniciach používaných na druhom stupni pre druhý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy. Rovnako ako pre učebnice anglického jazyka sme v tomto prípade zahrnuli v kategórii „Iné“ odpovede, ktorých výskyt sa v dátach objavil iba raz alebo v kombinácii viacerých učebnicových súborov. Z hľadiska prehľadnosti grafu č. 45 bolo preto zvolené takéto zoskupenie odpovedí.

Graf 45: Používané učebnice pre hlavný CJ respondentov– NJ ako 1. CJ v 6. – 9. ročníku

Keďže 1 učiteľ zo 148, ktorí učili nemecký jazyk ako hlavný jazyk, odpovedal, že nevyučuje nemecký jazyk ako 2. cudzí jazyk, dostali sme k tejto otázke 147 odpovedí. Z počtu 147 respondentov, ktorí vyučujú hlavný cudzí jazyk nemecký ako druhý cudzí jazyk na druhom stupni základných škôl respondentov používa najviac z nich (57) učebnicu *Beste Freunde*, čo tvorí 38,8 %. Za nimi nasleduje skupina učiteľ'ov (38), ktorí používajú *Klett maximal interaktiv* (25,9 %). Tretia najpoužívanějšía edukačná publikácia je *Wir alle*, používa ju 15 učiteľ'ov spomedzi opýtaných a tesne za ňou, s minimálnym rozdielom nasleduje *Wir*, ktorú si pre svoje triedy vybralo 13 učiteľ'ov. Zastúpenie aj ďalších titulov používaných edukačných publikácií je pomerne rôznorodý,

hoci ich pomer je výrazne nižší v porovnaní s prvými štyrmi titulmi, ktoré rebríčku dominujú.

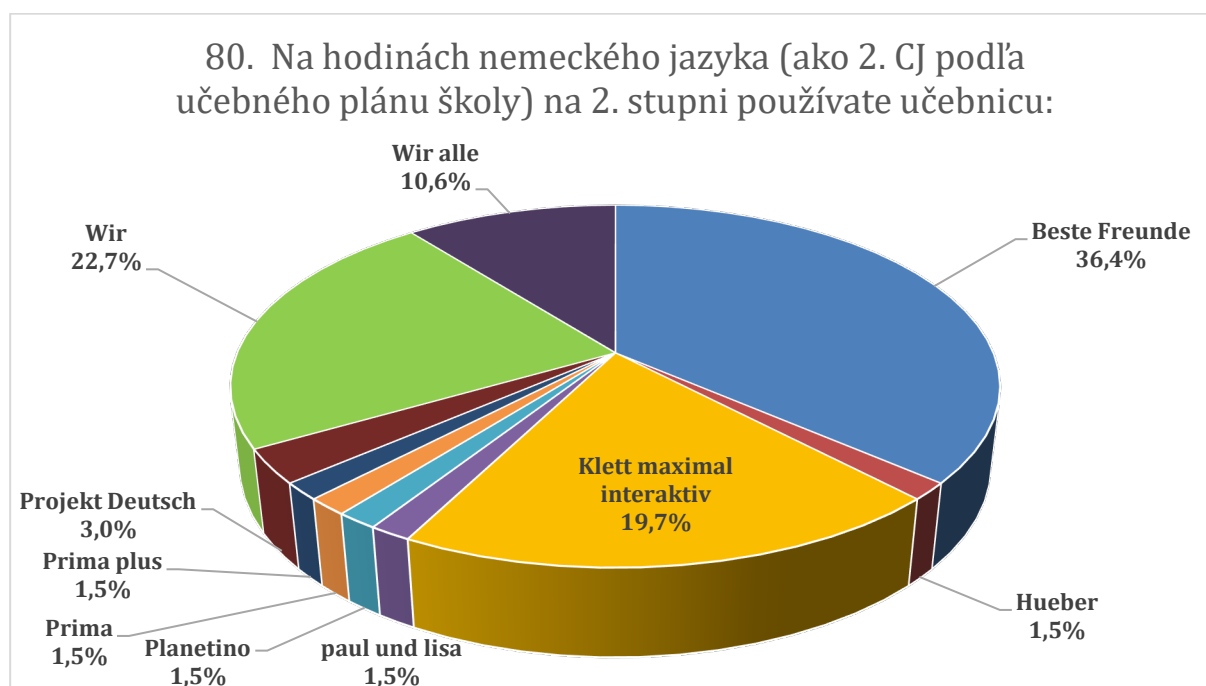
ii. nemecký jazyk ako vedľajší cudzí jazyk učiteľa

Podobne ako v prípade učebníc iných cudzích jazykov, aj séria otázok týkajúcich sa učebníc nemeckého jazyka ako vedľajšieho cudzieho jazyka učiteľa začínala otázkou na učebnicu používanú na prvom stupni pre výučbu prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy. Iba jeden učiteľ odpovedal, že učí vedľajší cudzí jazyk nemecký ako prvý cudzí jazyk na prvom stupni a na svojich hodinách používa učebnicu *Beste Freunde*.

K otázke č. 78 sme nedostali odpoveď od žiadneho respondenta, preto nebolo možné dáta vyhodnotiť.

Čo sa týka výučby nemčiny ako prvého cudzieho jazyka v 6.-9. ročníku ZŠ, vyjadril sa jeden respondent, ktorý vyučuje nemecký jazyk ako svoj vedľajší a uviedol, že používa učebnicu *Beste Freunde*.

Sériu otázok o učebniciach nemeckého jazyka sme ukončili otázkou o učebniciach používaných na 2. stupni učiteľmi, pre ktorých bol nemecký jazyk vedľajší cudzí jazyk a učili ho ako druhý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy.

Graf 46: Používané učebnice pre vedľajší CJ respondentov – NJ ako 2. CJ na 2. stupni

Z počtu 66 relevantných odpovedí týkajúcich sa výučby nemčiny na druhom stupni základných škôl respondentov môžeme skonštatovať, v prípade, že je nemecký jazyk pre učiteľa jeho vedľajší predmet, prvenstvo patrí učebnici *Beste Freunde* (36,4 %). Druhou najpoužívanejšou edukačnou publikáciou je *Wir* (22,7 %), tretia v poradí je *Klett*

maximal interaktiv (19,7 %) a za ňou nasleduje *Wir alle* (10,6 %). Ostatné učebnice, hoci ich školy z nášho výskumu používajú, majú zastúpenie minimálne. Na druhej strane, hoci percentuálne rozloženie ich využitia nie je rovnomerné, výber je pestrý a školy majú možnosť vyberať si.

d) Učebnice pre ruský jazyk

V nasledujúcich častiach dokumentu sme sa zamerali na interpretáciu štatistických dát týkajúcich sa používania učebníc na hodinách ruského jazyka. Pri analýze tejto oblasti sme postupovali podľa rovnakej metodologickej logiky ako pri učebniciach ostatných jazykov.

i. ruský jazyk ako hlavný cudzí jazyk učiteľa

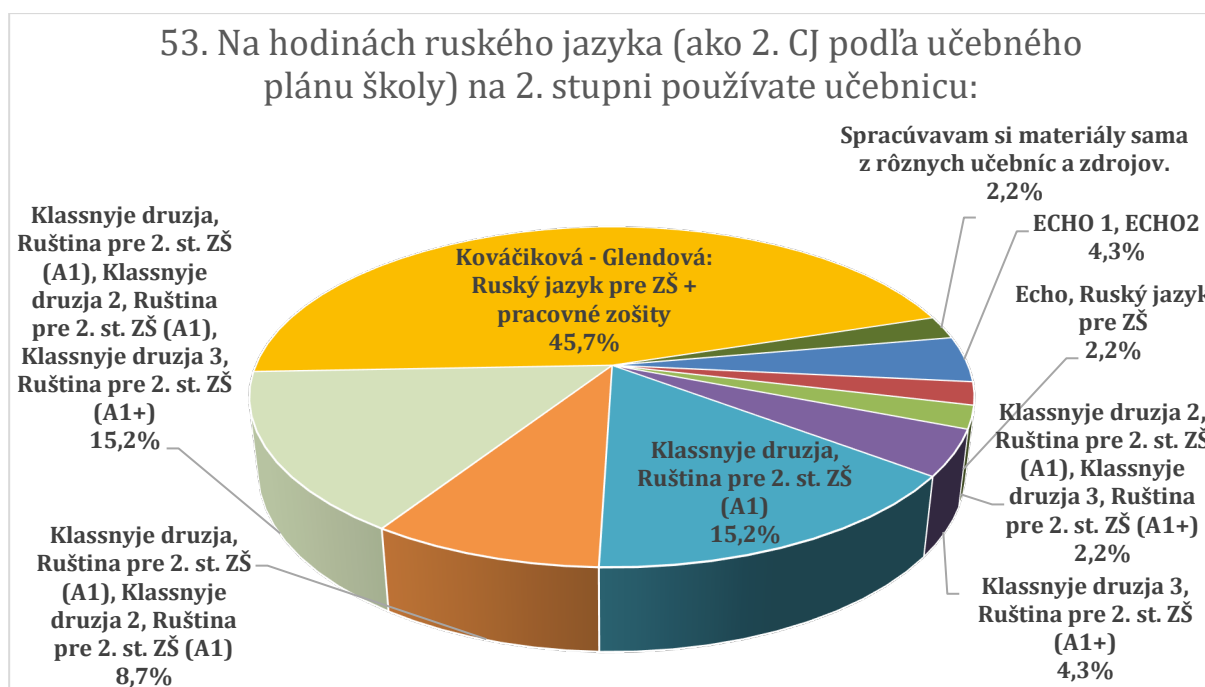
Z celkového počtu respondentov uviedlo 47 učiteľov, že vyučujú ruský jazyk ako svoj hlavný cudzí jazyk. Len jeden z nich ho podľa učebného plánu školy učí ako prvý cudzí jazyk.

Keďže tento jediný respondent, ktorý vyučuje ruský jazyk na prvom stupni ako svoj hlavný cudzí jazyk, nepoužíva žiadnu učebnicu, nie je možné predmetnú otázku vyhodnotiť prostredníctvom analýzy používaných učebníc.

Nasledujúce dve otázky sa zameriavali na učiteľov ruského jazyka, ktorí ho vyučujú ako prvý cudzí jazyk podľa učebného plánu školy v piatom ročníku a následne v šiestom až deviatom ročníku.

Podobne ako v predchádzajúcej otázke, jediný respondent, ktorý uviedol, že vyučuje ruský jazyk ako prvý cudzí jazyk v piatom ročníku a v šiestom až deviatom ročníku ako hlavný jazyk, nešpecifikoval používanú učebnicu. Uviedol iba skutočnosť, že učebnicu používa, čo sa však odlišuje od odpovede pre prvý stupeň, kde bolo deklarované, že učebnica sa nepoužíva. Uvedené konštatovanie predstavuje jedinú možnú mieru vyhodnotenia predmetných otázok.

Ďalšia otázka sa týkala učebníc ruského jazyka ako druhého cudzieho jazyka na druhom stupni pre učiteľov s hlavným cudzím jazykom ruským.

Graf 47: Používané učebnice pre hlavný CJ respondentov- RJ ako 2. CJ na 2. stupni

Z počtu 46 respondentov, ktorí vyučujú ruštinu ako druhý cudzí jazyk na druhom stupni základných škôl používa takmer polovica z nich (45,7 %) učebnicu od autoriek *Kováčiková - Glendová: Ruský jazyk pre ZŠ + pracovné zošity*. Druhé dve najpoužívanejšie v poradí, z ktorých každej patrí 15,2 % sú kombinácie:

- *Klassnyje družja, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1)*
- *Klassnyje družja, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1), Klassnyje družja 2, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1), Klassnyje družja 3, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1+)*

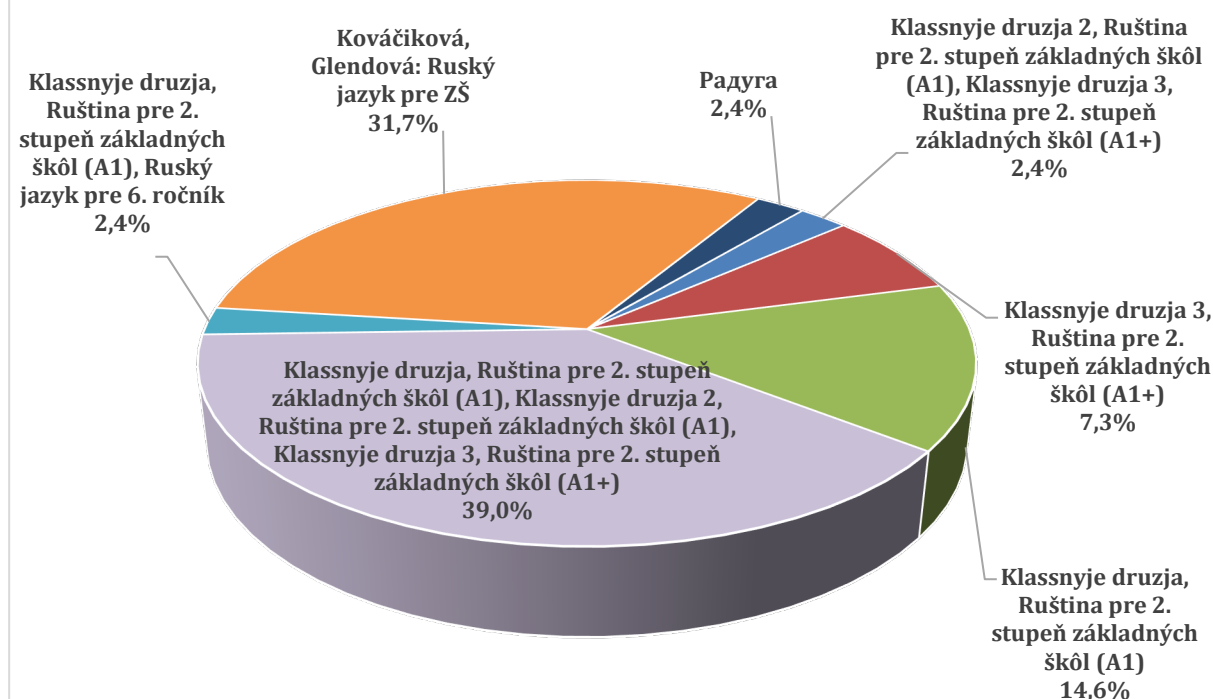
Zaujímavé je, že jeden z respondentov uviedol, že si namiesto učebnice pripravuje edukačné materiály sám z vlastných zdrojov.

ii. ruský jazyk ako vedľajší cudzí jazyk učiteľa

Nikto z respondentov nevyučoval ruský jazyk ako prvý cudzí jazyk. Vzhľadom na to, nebolo možné tieto údaje analyzovať.

Sériu otázok zameraných na učebnice ruského jazyka sme ukončili otázkou týkajúcou sa učebníc používaných na druhom stupni základných škôl respondentov pre výučbu ruského jazyka ako druhého cudzieho jazyka v súlade s učebným plánom školy.

85. Na hodinách ruského jazyka (ako 2. CJ podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

Graf 48: Používané učebnice pre vedľajší CJ respondentov – RJ ako 2. CJ na 2. stupni

Z počtu 41 relevantných odpovedí môžeme konštatovať, že spomedzi opýtaných učiteľov, ktorí vyučujú ruštinu ako druhý cudzí jazyk na druhom stupni základných škôl respondentov, používa 39 % z nich kombináciu edukačných publikácií: *Klassnyje družja, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1)*, *Klassnyje družja 2, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1)*, *Klassnyje družja 3, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1+)*.

Druhou najpoužívanejšou je učebnica od autoriek Kováčiková - Glendová: *Ruský jazyk pre ZŠ* a vybralo si ju 31,7 % respondentov. Za ňou nasleduje kombinácia edukačných publikácií *Klassnyje družja, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1)* a používa ju 14,6 % respondentov.

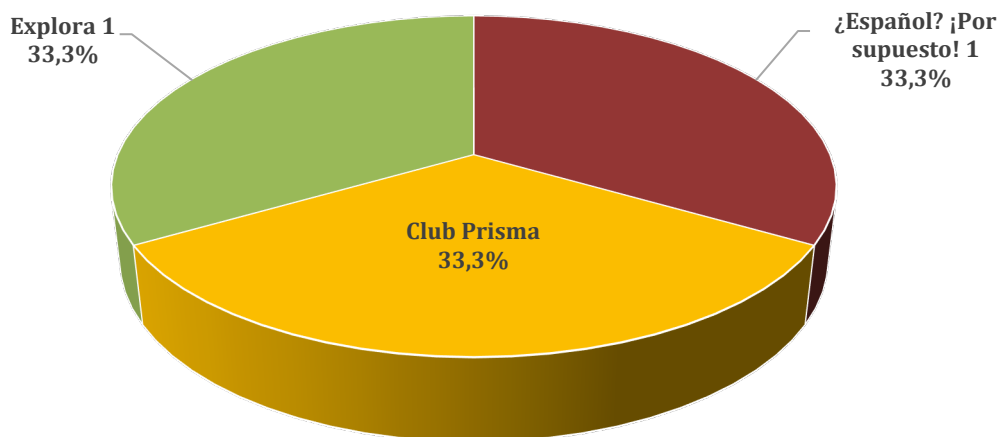
e) Učebnice pre španielsky jazyk

i. španielsky jazyk ako hlavný cudzí jazyk učiteľa

Zo všetkých respondentov nevyučuje žiadny učiteľ španielsky jazyk ako prvý cudzí jazyk. Z tohto dôvodu neboli zodpovedané a analyzované otázky č. 55, č. 56 a č. 57. Išlo pritom o ďalšie položky dotazníka, ktoré sledovali učebnice používané na vyučovanie španielčiny ako prvého jazyka v učebnom pláne školy.

Ďalšia otázka sa zameriavala na učebnice používané na vyučovanie španielčiny ako druhého cudzieho jazyka na druhom stupni u respondentov, ktorí učili španielčinu ako svoj hlavný jazyk.

58. Na hodinách španielskeho jazyka (ako 2. CJ podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

Graf 49: Používané učebnice pre hlavný CJ respondentov- ŠJ ako 2. CJ na 2. stupni

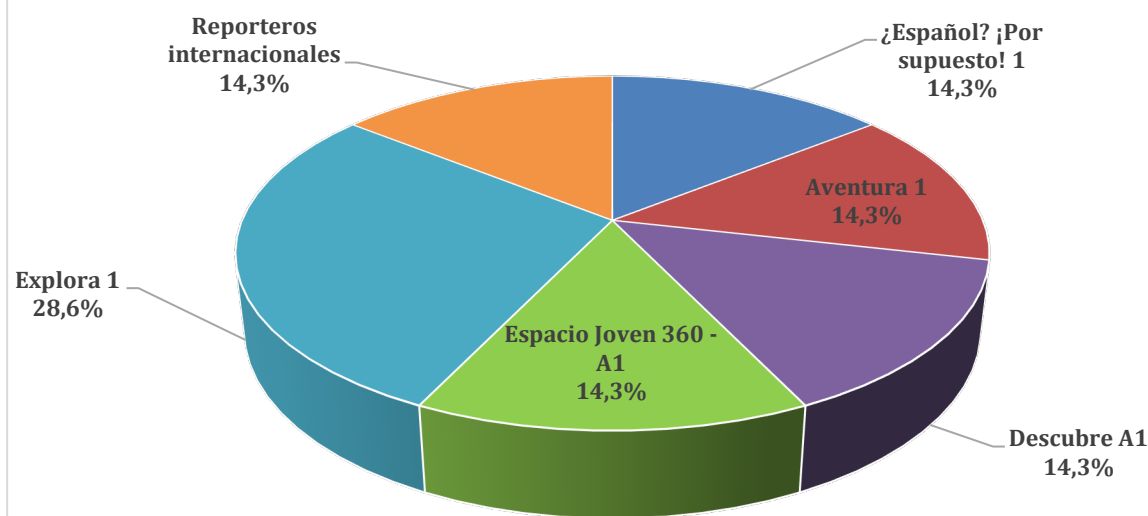
K učebniciam, ktoré sú používané pri výučbe španielčiny ako druhého cudzieho jazyka na druhom stupni základnej školy sa vyjadrili 3 respondenti, ktorí vyučujú španielsky jazyk ako svoj hlavný cudzí jazyk. Každý z nich používa inú učebnicu, preto patrí pomer 33,3 % rovnako edukačnej publikácii *¿Español? ¡Por supuesto! 1*, učebnici *Club Prisma* a tiež *Explora 1*.

ii. španielsky jazyk ako vedľajší cudzí jazyk učiteľa

Žiadny učiteľ z našej vzorky neuviedol, že vyučuje španielsky jazyk ako prvý cudzí jazyk. Keďže na otázky č. 87, č. 88 a č. 89 neodpovedal ani jeden respondent, príslušné údaje nebolo možné analyzovať.

Nasledujúca otázka sa zase zameriavala na učebnice španielskeho jazyka používané pri vyučovaní španielčiny ako druhého cudzieho jazyka na druhom stupni škôl u respondentov, ktorí španielsky jazyk vyučujú ako svoj vedľajší jazyk.

90. Na hodinách španielskeho jazyka (ako 2. CJ podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

Graf 50: Používané učebnice pre vedľajší CJ respondentov – ŠJ ako 2. CJ na 2. stupni

Paleta odpovedí k učebniciam, ktoré sú používané pri výučbe španielčiny ako druhého cudzieho jazyka v prípade vedľajšieho cudzieho jazyka učiteľa je o niečo pestrejšia v porovnaní s prípadmi, keď je tento jazyk vyučovaný ako hlavný jazyk učiteľa. Odpoveď sme získali od 7 respondentov, iba dvaja z nich používajú rovnakú učebnicu – *Explora*. Zvyšných šesť učiteľov zmienilo každý odlišnú edukačnú publikáciu uvedenú v grafe č. 50.

f) Učebnice pre taliansky jazyk

i. taliansky jazyk ako hlavný cudzí jazyk učiteľa

Žiadny z respondentov neučil taliansky jazyk ako hlavný cudzí jazyk. Keďže na otázky č. 60, č. 61, č. 62 a č. 63 neodpovedal žiadny respondent, nebolo možné tieto údaje analyzovať.

ii. taliansky jazyk ako vedľajší cudzí jazyk učiteľa

Žiaden učiteľ z našich respondentov, ktorého vedľajší cudzí jazyk je taliansky, neučil taliančinu ako prvý cudzí jazyk. Aj v tomto prípade nebolo možné údaje z otázok č. 92, č. 93 a č. 94 analyzovať.

Posledná otázka bola zameraná na učebnice talianskeho jazyka, ktoré sa používajú pri výučbe talianskeho jazyka ako druhého cudzieho jazyka na druhom stupni základných škôl respondentov, a ktorí tento jazyk vyučujú ako vedľajší cudzí jazyk. Na uvedenú otázku odpovedal jeden respondent, ktorý uviedol, že taliansky jazyk vyučoval ako vedľajší cudzí jazyk a na svojich hodinách používal učebnicu *Nuovo progetto italiano*.

Zozbieraným dátam týkajúcich sa učebnicovej politiky pre cudzie jazyky dominujú najmä údaje pre učebnice anglického jazyka, nakoľko anglický jazyk sa vyučuje ako prvý cudzí jazyk u väčšiny žiakov v školách, ktoré sa zapojili do dotazníkového prieskumu. Nezanedbateľnú štatistickú vzorku tvoria aj učebnice nemčiny, hoci tento jazyk sa málokedy vyučuje ako prvý cudzí jazyk. Ako druhému cudziemu jazyku mu patrí v našich školách prvé miesto. Ďalšie cudzie jazyky – francúzsky, ruský, španielsky a taliansky sa na školách našich respondentov vyučujú minimálne, preto je ich zastúpenie štatisticky málo významné.

Najdôležitejšie kritérium pri výbere edukačnej publikácie sa ukázal súlad učebnice so vzdelávacím štandardom štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný cudzí jazyk. Vzhľadom na to, že iba minimum učiteľov uviedlo, že by namiesto učebnice používalo vlastné edukačné materiály, možno dedukovať, že pre učiteľov je dôležité vybrať si učebnicu, ktorá je vo vysokom súlade so ŠVP a poskytuje istotu, že pokrýva všetky požiadavky definované v ŠVP. Pokiaľ ide o financovanie učebníc – kritérium „učebnica s doložkou MŠVVaM SR“ sa umiestnilo až piate v poradí a kritérium cena za učebnicu ako úplne posledné. Dá sa z toho usudzovať, že ekonomické aspekty pri výbere učebníc nie sú pre respondentov najvyššou prioritou.

Zaujímavé zistenie je, že hoci pri výbere učebníc na výučbu cudzích jazykov rozhoduje vo viac ako polovici zapojených škôl predmetová komisia príslušného jazyka (61,3 %), výber titulov edukačných publikácií pre výučbu anglického jazyka, najmä na druhom stupni základnej školy je dosť uniformný. Napríklad séria *Project* je výrazne preferovaná vo všetkých školách, a to aj napriek veľmi širokej ponuke titulov s doložkou vydanou MŠVVaM SR.

5) Profesionálny rozvoj

Profesionálny rozvoj učiteľov tvorí neoddeliteľnú súčasť vzdelávacieho systému a je kľúčovým predpokladom úspešnej realizácie vzdelávacích zmien. Učiteľom umožňuje priebežne získavať odborné poznatky, rozvíjať pedagogické zručnosti a posilňovať kompetencie potrebné pre zvýšenie kvality a efektívnosti vyučovacieho procesu.

V rámci dotazníkového prieskumu sme sa preto zamerali aj na oblasť profesionálneho rozvoja učiteľov základných škôl, a to z pohľadu ich účasti na vzdelávacích aktivitách počas pedagogickej praxe. Aj keď boli v dotazníku zastúpené len niektoré otázky zamerané na túto problematiku a odpovede neposkytujú úplný obraz o rozsahu a kvalite profesionálneho rozvoja učiteľov cudzích jazykov, získané údaje umožňujú aspoň čiastočne identifikovať mieru účasti učiteľov na rôznych typoch vzdelávania, ich časovú aktuálnosť a preferované formy. Tieto poznatky predstavujú dôležitý doplnok k problematike postavenia cudzích jazykov na základných školách respondentov, keďže poukazujú na to, do akej miery majú učitelia motiváciu k systematickému rozvíjaniu svojich profesionálnych kompetencií vo výučbe/učení cudzích jazykov.

V roku 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

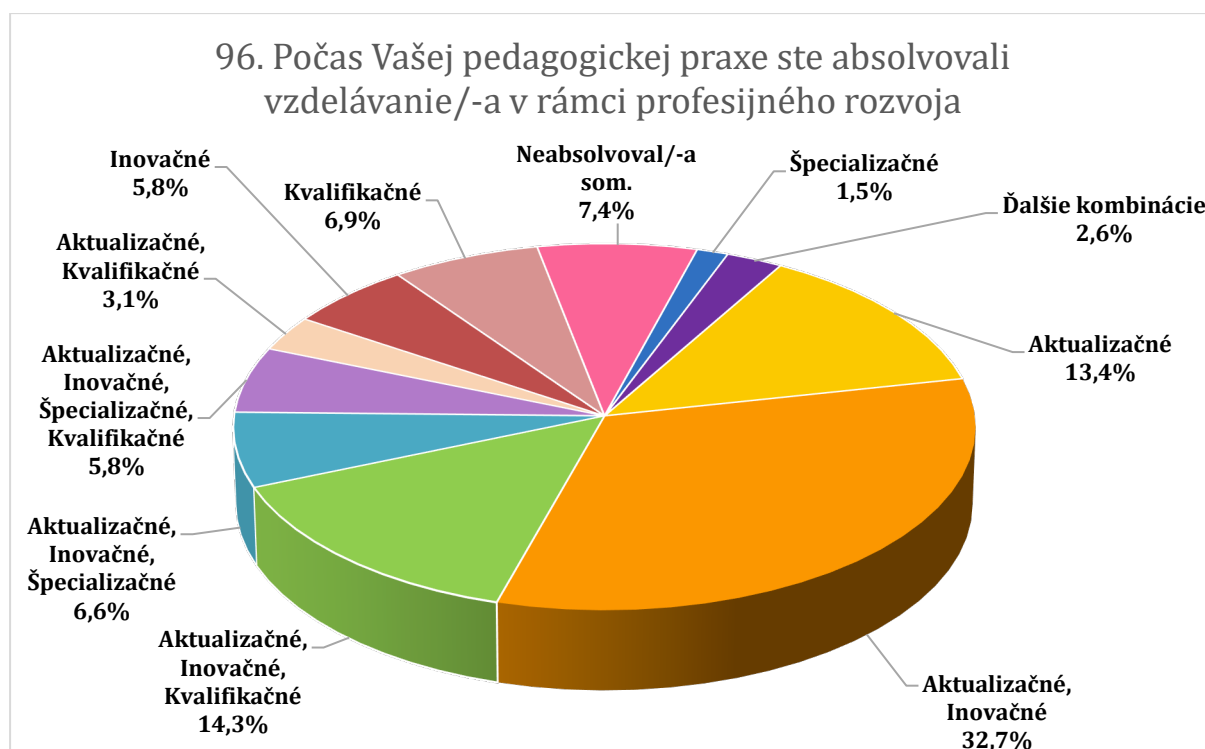
ktorý nahradil pôvodný systém kontinuálneho vzdelávania podľa zákona č. 568/2009 Z. z. novým konceptom profesijného rozvoja. Tento koncept rozširuje možnosti vzdelávania, kladie dôraz na zodpovednosť učiteľa a zamestnávateľa pri plánovaní profesijného rozvoja a zahŕňa viaceré druhy a formy vzdelávania (pozri § 40 až § 57 zákona).

Z analýzy odpovedí na otázky č. 96 a č. 97 vyplýva, že viac ako 90 % učiteľov – našich respondentov sa počas svojej pedagogickej praxe zúčastnilo aspoň jedného druhu vzdelávania v rámci profesijného rozvoja. Tabuľka nižšie sumarizuje základné typy vzdelávania, ktoré oslovení učelia absolvovali. Pri spracovaní dát sme zohľadňovali všetky kombinácie odpovedí, v ktorých sa daný typ vzdelávania vyskytoval; bez ohľadu na to, či bol uvedený samostatne alebo v kombinácii s inými formami. Z celkového počtu 1033 respondentov absolvovalo aktualizčné vzdelávanie až 77,3 % z nich, čo potvrdzuje jeho dominantné postavenie medzi formami profesijného rozvoja u našich respondentov. Nasleduje inovačné vzdelávanie, ktorého sa zúčastnilo 66,2 % respondentov, a kvalifikačné vzdelávanie, ktoré uviedlo 31,8 % učiteľov. Špecializačné vzdelávanie absolvovalo 15,8 % respondentov. Len 7,4 % učiteľov uviedlo, že sa nezúčastnili žiadneho vzdelávania v rámci profesijného rozvoja.

Tabuľka 24: Sumár vzdelávacích programov, ktoré absolvovali respondenti

Kvalifikačné	328	31,8 %
Špecializačné	163	15,8 %
Inovačné	684	66,2 %
Aktualizačné	799	77,3 %
Neabsolvoval/a som.	76	7,4 %

Najčastejšie absolvovanou formou profesijného rozvoja bolo aktualizčné vzdelávanie, ktoré samostatne uviedlo 13,4 % respondentov, pričom vo väčšine prípadov sa kombinovalo s inovačným vzdelávaním (32,7 %) alebo s inými druhmi vzdelávania, ako je kvalifikačné či špecializačné. Kombinácie viacerých druhov vzdelávania, ktoré respondenti absolvovali, sa v odpovediach objavovali pomerne často – napríklad účasť na aktualizčnom, inovačnom a kvalifikačnom vzdelávaní uviedlo až 14,3 % učiteľov. Samostatné inovačné vzdelávanie absolvovalo 5,8 % respondentov. Dominantné postavenie aktualizčného a inovačného vzdelávania naznačuje, že učelia sa usilujú udržiavať krok s aktuálnymi pedagogickými trendmi a preferujú tie druhy vzdelávania, ktoré spájajú rozširovanie odborných vedomostí s ich praktickým uplatnením.

Graf 51: Absolvované vzdelávanie – rôzne kombinácie vzdelávania respondentov

Pozitívnym zistením je nízky podiel učiteľov (7,4 %), ktorí neabsolvovali žiadne vzdelávanie v rámci profesijného rozvoja. V porovnaní s predchádzajúcou správou (2018, 58), kde sa viac ako pätina učiteľov (21,37 %) nezúčastnila žiadneho kontinuálneho vzdelávania a takmer štvrtina (24,59 %) neabsolvovala ani iné formy vzdelávania, naznačuje to pozitívny trend. Zvýšenú mieru účasti možno spájať so zmenou legislatívneho rámca po prijatí zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických a odborných zamestnancoch, ktorý umožňuje absolvovať širšiu a flexibilnejšiu ponuku vzdelávacích aktivít.

Pozitívne je tiež zistenie, že väčšina respondentov absolvovala vzdelávanie pomerne nedávno – až 71,3 % v priebehu posledného roka. Ďalších 12,8 % učiteľov absolvovalo vzdelávanie pred 2 až 5 rokmi a 15,9 % pred viac ako piatimi rokmi.

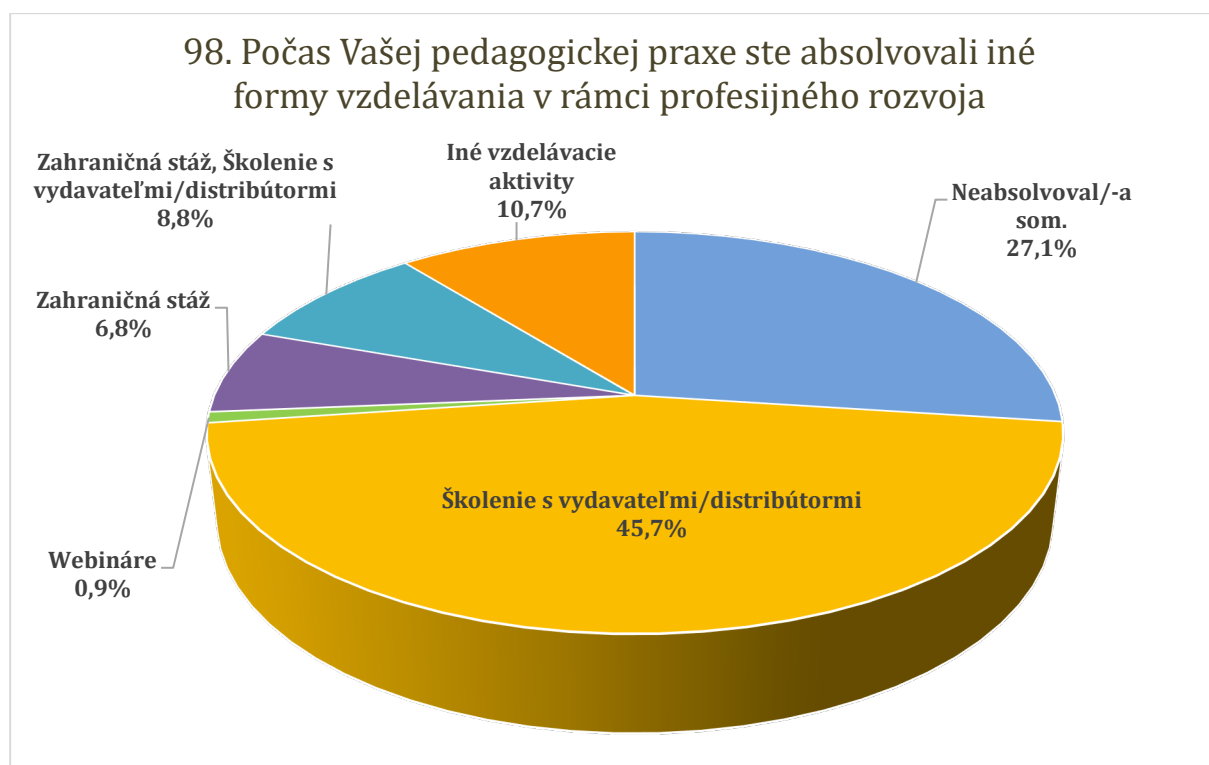
Tabuľka 25: Časový odstup od posledného absolvovaného vzdelávania respondentov

Pred rokom	667	71,3 %
Pred 2 až 5 rokmi	120	12,8 %
Pred viac ako 5 rokmi	149	15,9 %

Tento trend kontrastuje s údajmi z predchádzajúcej správy (2018, 58), keď bola účasť učiteľov na vzdelávaní menej pravidelná a často limitovaná organizačnými či finančnými prekážkami. Je potrebné dodať, že 97 z celkového počtu 1033 učiteľov na otázku č. 97, kedy naposledy absolvovali vzdelávanie, neodpovedalo, čo mohlo mierne ovplyvniť interpretáciu výsledkov. Navyše 21 respondentov odpovedalo nekonzistentne – v predchádzajúcej otázke (v dotazníku otázka č. 96) uviedli, že sa na žiadnom vzdelávaní nezúčastnili, no napriek tomu odpovedali na otázku o čase posledného vzdelávania. Napriek určitej neúplnosti odpovedí možno výsledky interpretovať ako

dôkaz posilnenej kultúry profesijného rozvoja a možno aj väčšej dostupnosti krátkodobých a online foriem vzdelávania. Napriek pozitívnemu trendu by bolo vhodné sledovať aj ich kvalitatívny prínos.

V ďalšej otázke nás zaujímalo, aké iné vzdelávacie aktivity absolvovali respondenti počas svojej pedagogickej praxe. Z výsledkov vyplýva, že učitelia základných škôl absolvovali široké spektrum vzdelávacích aktivít nad rámec vzdelávaní podľa zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch. Školenie s vydavateľmi alebo distribútormi učebníc, ktoré ako jedinú formu absolvovanej vzdelávacej aktivity, uviedlo 45,7 % respondentov. Nasledujú zahraničné stáže, na ktorých sa zúčastnilo 6,8 % učiteľov, pričom ďalšia časť učiteľov (8,8 %) kombinovala tieto stáže aj so školeniami s vydavateľmi/distribútormi. Len 0,9 % respondentov uviedlo webináre bez konkrétneho zamerania ako jedinú formu absolvovanej vzdelávacej aktivity.

Graf 52: Ďalšie vzdelávacie aktivity respondentov

Takmer 11 % z celkového počtu respondentov uviedlo absolvovanie viacerých iných typov vzdelávacích aktivít; najčastejšie išlo o rôzne (online) webináre, jazykové pobyty, metodické semináre k programu Erasmus+ a e-Twinning či konferencie alebo iné odborné podujatia. Naopak, pomerne vysoký je podiel učiteľov (27,1 %) bez účasti na akomkoľvek inom vzdelávaní mimo rámca možností v zmysle zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch. Tento podiel je porovnateľný s výsledkami z predchádzajúcej správy (2018, 58) (24,6 %).

Vo všeobecnosti z výsledkov otázky č. 98 vyplýva, že iné formy vzdelávacích aktivít, ktoré respondenti absolvovali, majú rôznorodý charakter a ich obsahové zameranie nie je vždy priamo spojené s vyučovaním cudzích jazykov. Hoci sa časť učiteľov zúčastnila

odborných podujatí zameraných priamo na jazykové vzdelávanie (napr. semináre Goetheho inštitútu, jazykové pobyty, konferencia SCELТ či webináre pre učiteľov jazykov), časť vzdelávacích aktivít sa týkala tém všeobecného charakteru (napr. kurz prvej pomoci) alebo osobnostného rozvoja (napr. kurzy Koučovací prístup či Psychológia a viera). To naznačuje, že učitelia chápu profesijný rozvoj aj v širšom kontexte – ako všeobecné rozširovanie kvalifikácie alebo rozvoj odborných či osobnostných kompetencií, a nie výlučne len ako vzdelávanie v oblasti cudzích jazykov.

Najvýraznejšie zastúpenie školení organizovaných vydavateľstvami (takmer 60 % samostatne ako aj v rôznej kombinácii s inými vzdelávacími aktivitami) potvrdzuje trend, ktorý bol zaznamenaný aj v predchádzajúcej správe (2018, 59), kde tento podiel presahoval 52 %. Pozitívnym prvkom zostáva účasť učiteľov na zahraničných stážach, ktoré prispievajú k rozvoju jazykových a interkultúrnych kompetencií.

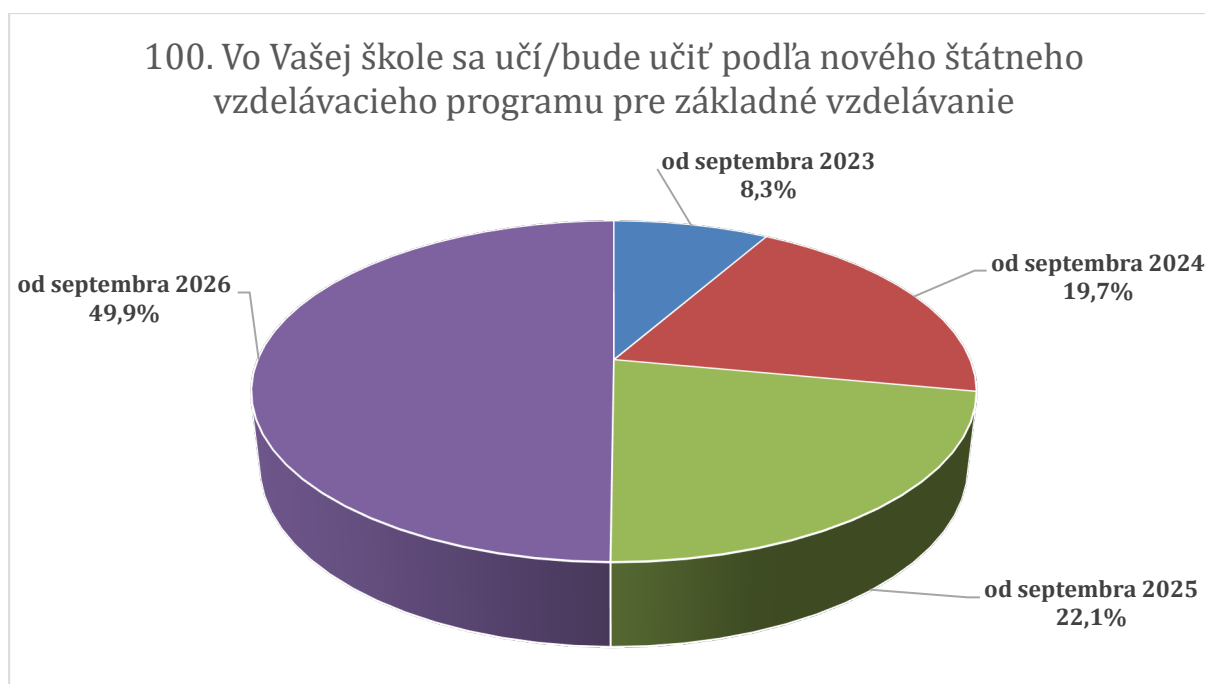
Na doplňujúcu otázku č. 99, kedy naposledy absolvovali inú formu vzdelávania, odpovedalo 747 respondentov, pretože 286 učiteľov otázku nevyplnilo. Z tých, ktorí odpovedali, viac než polovica (53,9 %) uviedla, že sa zúčastnila vzdelávania v priebehu posledného roka, 24,8 % absolvovalo vzdelávanie pred 2 až 5 rokmi a 21,3 % ešte pred viac ako 5 rokmi. Menšia skupina (6 učiteľov) odpovedala nekonzistentne – v predchádzajúcej otázke uviedli, že žiadne vzdelávanie neabsolvovali, no zároveň odpovedali na túto otázku.

Údaje ukazujú, že väčšina respondentov sa do vzdelávacích aktivít zapája pravidelne a aktívne, pričom najviac z nich absolvovalo kurz alebo školenie v poslednom roku. Napriek tomu zostáva časť učiteľov (27,1 %), ktorí sa nezúčastnili žiadnych ďalších vzdelávacích aktivít, čo môže byť dôsledkom rôznych faktorov, ale aj skutočnosti, že väčšina našich respondentov sa vzdelávala v rámci formálneho vzdelávania v oblasti profesijného rozvoja.

V závere možno konštatovať, že respondenti – učitelia cudzích jazykov v základných školách našich respondentov sa aktívne zapájajú do rôznych foriem profesijného rozvoja, najčastejšie ide o formálne akreditované programy a školenia vydavateľstiev či zahraničné mobility. Účasť na vzdelávacích aktivitách má rozmanitý charakter a jej frekvencia naznačuje, že profesijný rozvoj je súčasťou pedagogickej praxe respondentov.

6) Zapojenie sa do kurikulárnej reformy pre základné vzdelávanie

Nasledujúca časť sa venuje popisu termínov, v ktorých sa základné školy respondentov rozhodli zapojiť do kurikulárnej reformy. Predkladané údaje ponúkajú porovnanie odpovedí respondentov s celonárodnou štatistikou.

Graf 53: Termín zapojenia sa škôl respondentov do kurikulárnej reformy

Odpovede na poslednú otázku dotazníka poskytli prehľad o tom, v akých termínoch sa základné školy respondentov rozhodli zapojiť do kurikulárnej reformy. Výsledky ukazujú, že takmer polovica týchto škôl (49,9 %) plánuje implementovať reformu od septembra 2026, čo predstavuje najpočetnejšiu skupinu. Nasledujú školy, ktoré vstúpili do reformného procesu v septembri 2025 (22,1 %) a tie, ktoré v septembri 2024 (19,7 %). Najnižší podiel tvoria školy, ktoré sa zapojili už od septembra 2023 (8,3 %). Táto distribúcia naznačuje, že veľká časť škôl v našej vzorke uprednostňuje neskoršie termíny zavedenia reformy, čo môže súvisieť s organizačnou pripravenosťou, dostupnosťou personálnych a odborných kapacít či s budovaním podmienok na úrovni školy.

Tabuľka 26: Porovnanie odpovedí škôl respondentov s reálnymi počtami škôl

Termín zapojenia sa školy do reformy	Výskumná vzorka	Podiel	Populácia ZŠ v SR	Podiel
od septembra 2023	34	8,3 %	39	1,9 %
od septembra 2024	81	19,7 %	439	21,3 %
od septembra 2025	91	22,1 %	452	22 %
od septembra 2026	205	49,9 %	1127*	54,8 %*
Celkový súčet	411	100,0 %	2057*	100 %

* Uvedené údaje predstavujú čísla platné a k dispozícii v čase vyhotovenia tejto správy a môžu sa mierne líšiť od skutočných hodnôt v septembri 2026.

Porovnanie s reálnymi národnými údajmi⁴ poukazuje na viacero zaujímavých odlišností. V celoslovenskom meradle by sa do reformy od septembra 2026 malo zapojiť 54,8 % škôl, čo je o niekoľko percentuálnych bodov viac ako v našom súbore. Podiel škôl vstupujúcich do reformy v roku 2025 je na národnej úrovni prakticky identický (22 %), čo naznačuje, že v tomto termíne je náš výskumný súbor dobre reprezentatívny. Mierne

⁴ Údaje dostupné na <https://vzdelavanie21.sk/skoly-postupne-zavadzanie-svp/>

väčšiu odchýlku možno pozorovať pri školách, ktoré začali s implementáciou v septembri 2024: v našich údajoch ide o 19,7 %, zatiaľ čo na celoslovenskej úrovni je to 21,3 %. Najvýraznejší rozdiel však vzniká pri najskoršom termíne zapojenia – kým v reálnych národných dátach predstavujú školy zapojené už v septembri 2023 iba 1,9 %, v našom súbore je to až 8,3 %. Na základe získaných údajov možno konštatovať v našej vzorke miernu nadreprezentáciu škôl s vyššou mierou pripravenosti alebo motivácie zapojiť sa do reformy už v jej počiatočnej fáze.

V závere možno konštatovať, že rozloženie odpovedí v našom súbore sa vo väčšine kategórií približuje národným údajom.

VIII. Vyhodnotenie výskumných hypotéz

V tejto časti sa zameriavame na overenie dvoch výskumných hypotéz formulovaných v úvode tejto správy. Overenie hypotéz vychádza z analýzy odpovedí respondentov v príslušných častiach dotazníka a umožňuje posúdiť mieru naplnenia predpokladov stanovených v úvodnej časti tejto správy.

Stanovili sme si tieto dve následné hypotézy:

Hypotéza 1

Podiel škôl, ktoré na prvom stupni vyučujú aj iný cudzí jazyk ako angličtinu, je vyšší ako 20 %.

Hypotéza 2

Podiel škôl, ktoré na druhom stupni nezaraďujú druhý cudzí jazyk z voliteľných (disponibilných) hodín, je vyšší ako 20 %.

1) Vyhodnotenie hypotézy 1

Prvú hypotézu sme overovali na základe odpovedí na otázku č. 10, ktorá sa zameriavala na zisťovanie toho, ktorý cudzí jazyk sa vyučuje na prvom stupni škôl respondentov. Respondenti mali možnosť uviesť viacero odpovedí, aby bolo možné identifikovať aj prípadné kombinácie cudzích jazykov prítomné v jednotlivých školách.

Tabuľka 27: Cudzie jazyky vyučované na 1. stupni v školách respondentov

	Spolu	
AJ	366	89,1 %
AJ+NJ	21	5,1 %
AJ+NJ+RJ	10	2,4 %
AJ+RJ	3	0,7 %
NJ	2	0,5 %
AJ+FJ	2	0,5 %
AJ+NJ+ŠJ	1	0,2 %
AJ+RJ+ŠJ	1	0,2 %
AJ+NJ+RJ+ŠJ	1	0,2 %
AJ+NJ+RJ+TJ	1	0,2 %
AJ+NJ+ŠJ+TJ	1	0,2 %
AJ+FJ+NJ+RJ+TJ	1	0,2 %
AJ+FJ+NJ+RJ+ŠJ	1	0,2 %
Celkový súčet	411	100,0 %

Zdroj: Výpočty autorov

H0: Podiel škôl, ktoré na prvom stupni vyučujú aj iný cudzí jazyk ako angličtinu, neprevyšuje 20 %.

H1: Podiel škôl, ktoré na prvom stupni vyučujú aj iný cudzí jazyk ako angličtinu, prevyšuje 20 %.

Na základe výsledkov prieskumu možno konštatovať, že anglický jazyk je jednoznačne dominantným cudzím jazykom vyučovaným na prvom stupni základných škôl. V 89,1 % škôl respondentov sa vyučuje výlučne angličtina, zatiaľ čo ďalšie cudzie jazyky sa objavujú len vo forme kombinácií s angličtinou. Kombinácia angličtiny a nemčiny je zastúpená v 5,1 % škôl, kombinácia angličtiny, nemčiny a ruštiny v 2,4 % a ostatné kombinácie, zahŕňajúce francúzsky, španielsky či taliansky jazyk, sa vyskytujú len ojedinele, s podielom do 0,5 %. Zaujímavosťou je, že medzi respondentmi sa našli aj školy, ktoré na prvom stupni vyučujú výlučne iný cudzí jazyk ako anglický. Konkrétne ide o 2 školy (0,5 %), ktoré uviedli, že na prvom stupni vyučujú iba nemecký jazyk. Tento podiel je však veľmi nízky v porovnaní s celkovým počtom škôl, čo potvrdzuje silné postavenie angličtiny ako dominantného jazyka v školách respondentov na prvom stupni. Tieto výsledky ukazujú, že na prvom stupni prevažuje jednoznačná orientácia škôl na výučbu anglického jazyka, zatiaľ čo zavádzanie ďalších cudzích jazykov je skôr výnimočné.

S cieľom posúdiť, či pozorovaný podiel vo výskumnej vzorke môže pochádzať z populácie, v ktorej tento podiel presahuje 20 %, sme použili binomický test. Ak pristúpime k binomickému testu, p-hodnota je na úrovni približne 1,0. Z toho vyplýva, že na hladine signifikantnosti 5 % nezamietame nulovú hypotézu a neexistuje štatistická podpora pre alternatívnu hypotézu, podľa ktorej by podiel škôl vyučujúcich na prvom stupni aj iný cudzí jazyk ako angličtinu, prevyšoval 20 %.

Hypotéza predpokladala, že podiel škôl, ktoré na prvom stupni vyučujú aj iný cudzí jazyk ako angličtinu, prevyšuje 20 %. Na základe získaných údajov však možno konštatovať, že len približne 11 % škôl respondentov ponúka okrem angličtiny aj ďalší jazyk. Keďže zistený podiel dosahuje len 10,9 % a binomický test túto skutočnosť potvrdzuje, **alternatívna hypotéza sa zamieta a prijímame nulovú hypotézu.** To znamená, že **podiel škôl respondentov, ktoré na prvom stupni vyučujú aj iný cudzí jazyk ako angličtinu, neprevyšuje 20 %.**

2) Vyhodnotenie hypotézy 2

Druhú hypotézu sme verifikovali na základe odpovedí na otázku č. 14, v ktorej sme sa pýtali, kedy sa podľa učebného plánu školy vyučuje druhý cudzí jazyk. Keďže v predchádzajúcej správe (2018, 30) bola položená totožná otázka, uvádzame aj porovnanie s výsledkami predchádzajúcej vzorky.

Tabuľka 28: Ročníky, v ktorom sa vyučuje druhý cudzí jazyk v školskom roku 2024/2025

	Spolu	
5. až 9. ročníku	45	10,9 %
6. až 9. ročníku	43	10,5 %
7. až 9. ročníku	271	65,9 %
8. až 9. ročníku	5	1,2 %
9. ročníku	5	1,2 %
Nevyučujeme druhý cudzí jazyk	42	10,2 %
Celkový súčet	411	100,0 %

Zdroj: Výpočty autorov

H0: Podiel škôl, ktoré na druhom stupni nezaraďujú druhý cudzí jazyk z voliteľných (disponibilných) hodín, neprevyšuje 20 %.

H1: Podiel škôl, ktoré na druhom stupni nezaraďujú druhý cudzí jazyk z voliteľných (disponibilných) hodín, prevyšuje 20 %.

Na základe analyzovaných údajov možno konštatovať, že výučba druhého cudzieho jazyka na druhom stupni základných škôl má výrazne nerovnomerné rozloženie naprieč jednotlivými ročníkmi. Najväčšia skupina škôl, až 65,9 %, zavádza druhý cudzí jazyk od siedmeho ročníka, čo potvrdzuje, že väčšina škôl sa riadi odporúčaním rámcového učebného plánu začínať s druhým jazykom využitím voliteľných (disponibilných) hodín na druhom stupni. Menej časté sú prípady, keď sa druhý jazyk začína skôr – od piateho až deviateho ročníka ho ponúka 10,9 % škôl, a od šiesteho až deviateho ročníka 10,5 % škôl.

Zaujímavým zistením je, že len 1,2 % škôl respondentov ponúka druhý cudzí jazyk len v ôsmej a deviatej triede alebo výlučne v deviatom ročníku, čo poukazuje na veľmi obmedzený časový priestor pre tento predmet. Najdôležitejším je však údaj, že 42 škôl,

teda 10,2 % respondentov, uviedlo, že druhý cudzí jazyk na druhom stupni vôbec nevyučuje.

Pri použití binomického testu, možno konštatovať, že výsledná p-hodnota je na úrovni približne 1,0. Vyplýva z toho, že na hladine signifikantnosti 5 % nezamietame nulovú hypotézu a neexistuje štatistická podpora pre alternatívnu hypotézu, podľa ktorej by podiel škôl, ktoré na druhom stupni nezaradujú druhý cudzí jazyk z voliteľných (disponibilných) hodín, prevyšoval 20 %.⁵

Hypotéza predpokladala, že podiel škôl, ktoré na druhom stupni nezaradujú druhý cudzí jazyk z voliteľných (disponibilných) hodín, prevyšuje 20 %. Na základe získaných údajov sa tento predpoklad nepotvrdil, keďže **len 10,2 % škôl druhý cudzí jazyk vôbec nevyučuje.** To znamená, že väčšina škôl má druhý cudzí jazyk zaradený do svojho učebného plánu, pričom sa jeho výučba začína prevažne od siedmeho ročníka. Alternatívna hypotéza sa preto zamietla a prijímame nulovú hypotézu. To znamená, že **podiel škôl, ktoré na druhom stupni nezaradujú druhý cudzí jazyk z voliteľných (disponibilných) hodín, neprevyšuje 20 %.**

Pri porovnaní s výsledkami predchádzajúcej správy (2018, 30) možno konštatovať, že vtedajšia vzorka uvádzala nepokrytie výučby druhého cudzieho jazyka v 16 % škôl, zatiaľ čo v aktuálnej vzorke ide o 10,2 %. V roku 2017/2018 bol druhý cudzí jazyk najčastejšie zaradený v 7. – 9. ročníku (60 % škôl), v 5. – 9. ročníku (14 %) a v 6. – 9. ročníku (10 %). V aktuálnom súbore podľa otázky č. 14 uvádzajú školy zaradenie druhého jazyka v 7. – 9. ročníku v 65,9 % prípadov, v 5. – 9. ročníku v 10,9 % a v 6. – 9. ročníku v 10,5 %. Aj napriek rozdielnemu zloženiu vzoriek možno konštatovať, že údaje z aktuálneho výskumného súboru sa v porovnaní s predchádzajúcim vo väčšej miere približujú odporúčaniam rámcového učebného plánu, pokiaľ ide o zaradenie druhého cudzieho jazyka v jednotlivých ročníkoch.

Záver

Záverečná správa o postavení prvého a druhého cudzieho jazyka na základných školách je výsledkom prieskumu realizovaného na 411 školách, ktoré však predstavovali reprezentatívnu vzorku vzhľadom na jednotlivé kraje Slovenska. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 1033 učiteľov s rôznorodým profesijným profilom a z rôzne veľkých a geograficky diferencovaných škôl. Z hľadiska rozloženia vyučovaných jazykov prevažoval anglický jazyk, ktorý je najčastejším hlavným vyučovaním jazykom respondentov. Najčastejším vedľajším cudzím jazykom respondentov bol nemecký jazyk. Menej početne sú zastúpené nemecký a ruský jazyk, pričom francúzsky, španielsky a taliansky jazyk sú zastúpené len v malej miere. Tento stav odráža dlhodobý trend dominancie angličtiny v školskom prostredí aj s preferenciami rodičov a žiakov.

Z údajov vyplýva, že väčšina zapojených škôl vyučuje dva cudzie jazyky, čo je v súlade s minimálnymi požiadavkami príslušného štátneho vzdelávacieho programu. Potvrdilo sa tiež, že len menší podiel škôl nerealizuje výučbu druhého cudzieho jazyka. Hoci ide o 10,2 % škôl, tie predstavujú dôležitú skupinu, pri ktorých sa prejavujú špecifické pedagogické a organizačné výzvy, najmä pri zabezpečení výučby druhého cudzieho jazyka v dôsledku ťažkostí nájsť kvalifikovaných učiteľov alebo nižšieho záujmu žiakov a rodičov.

Z pohľadu učebného plánu sa ukázalo, že 74,5 % škôl respondentov zavádzalo prvý cudzí jazyk už v 1. ročníku, hoci rámcový učebný plán stanovuje povinný začiatok výučby od 3. ročníka. V predchádzajúcej správe (2018, 20) bol podiel škôl zavádzajúcich cudzí jazyk v prvom ročníku taktiež vysoký. To možno interpretovať tak, že skoré zavádzanie anglického jazyka má v školách už stabilný charakter a predstavuje dlhodobú prax. Zo skúmanej vzorky vyplýva, že iba dve školy uviedli, že nemecký jazyk vyučujú výlučne ako prvý cudzí jazyk. Ročníky zaradenia druhého cudzieho jazyka sú medzi školami výrazne heterogénne. Najčastejšie sa druhý cudzí jazyk vyučuje v 7., 8. a 9. ročníku, čo korešponduje s RUP. Zároveň dáta potvrdili, že 42 škôl (10,2 %) druhý cudzí jazyk nevyučuje vôbec. Dôvody absencie druhého cudzieho jazyka sú prevažne dva: nezáujem žiakov alebo rodičov (59,5 %) a nedostatok učiteľov (19 %). Analýza ďalej ukázala, že menšie školy častejšie nezaraďujú druhý cudzí jazyk do svojho vzdelávacieho programu, zatiaľ čo školy v mestskom prostredí – najmä vo väčších mestách – majú tendenciu začínať s jeho výučbou už v piatom alebo šiestom ročníku. Zároveň sa potvrdilo, že veľkosť školy síce ovplyvňuje ročník, v ktorom je druhý jazyk zavedený, no neprejavuje sa ako faktor určujúci rozsah časovej dotácie prvého cudzieho jazyka na druhom stupni.

Pozornosť sme venovali aj školám, ktoré druhý cudzí jazyk do vzdelávacieho procesu nezaraďujú. Analýza ukázala, že v týchto školách sa druhý cudzí jazyk najčastejšie nahrádza posilnením prvého cudzieho jazyka; významné postavenie má aj slovenský jazyk a literatúra; v mnohých prípadoch dochádza k doplneniu časovej dotácie aj matematiky alebo informatiky a v menšej miere prírodovedných predmetov.

Ohľadne tvorby učebných osnov výsledky ukazujú, že táto činnosť je na mnohých školách najmä individuálnou úlohou učiteľov. Viac ako polovica učebných osnov je vytváraná jednotlivými učiteľmi, zatiaľ čo predmetové komisie zohrávajú výrazne väčšiu úlohu najmä vo veľkých školách. Zistenie, že v menších školách sú učebné osnovy často prebraté priamo z platného vzdelávacieho štandardu, môže potvrdzovať obmedzené personálne a organizačné kapacity týchto škôl. Z hľadiska zdrojov používaných pri tvorbe učebných osnov sa ukázalo, že najvýznamnejšiu úlohu zohrávajú vzdelávacie štandardy príslušného cudzieho jazyka, pričom dôležitým východiskom je aj učebnica, ktorú škola aktuálne používa. Len okrajovo sa pri tvorbe plánov uplatňujú učebné osnovy vydavateľstiev, ktoré predstavujú najmenej využívaný zdroj.

Výskumná správa poukazuje na mimoriadne silnú závislosť praxe respondentov týkajúcej sa vyučovania cudzieho jazyka od používaných učebníc, ktoré v mnohých školách fakticky plnia funkciu hlavného východiska pri plánovaní a realizácii výučby.

Detailná analýza používaných učebníc pre všetky vyučované jazyky potvrdila výraznú rozmanitosť, ktorá závisí od konkrétneho predmetu aj od toho, či ide o hlavný alebo vedľajší cudzí jazyk učiteľa. Ukázalo sa, že učebnica spolu s pracovným zošitom predstavuje jednoznačne najdôležitejší zdroj a tvorí základ vyučovania, zatiaľ čo digitálne aplikácie zohrávajú najmenej významnú úlohu. Materiály pochádzajúce z online portálov či vlastná tvorba učiteľov sú využívané najmä doplnkovo. Súčasne sa naprieč takmer všetkými školami ukázala výrazná preferencia používať v rámci jedného ročníka jednotnú učebnicu, pričom samotný výber učebnice často závisí od rozhodnutia predmetovej komisie alebo jednotlivého učiteľa, čo je obzvlášť typické pre menšie školy.

Údaje zozbierané v oblasti profesijného rozvoja poukazujú na výraznú mieru angažovanosti učiteľov základných škôl v rôznych formách vzdelávania, čo potvrdzuje jeho pevné zakotvenie v pedagogickej praxi respondentov. Viac ako 90 % učiteľov absolvovalo aspoň jeden typ vzdelávacej aktivity, pričom dominantné postavenie má aktualizácie a inovačné vzdelávanie. Tieto formy predstavujú najčastejšiu voľbu a často sa vyskytujú v kombináciách s kvalifikačným či špecializačným vzdelávaním, čo naznačuje snahu učiteľov priebežne rozvíjať odborné kompetencie. Pozitívnym zistením je aj vysoký podiel učiteľov, ktorí sa vzdelávali v poslednom roku, čo môže naznačovať stabilnejší systém podpory aj väčšiu dostupnosť krátkodobých a online foriem vzdelávania. Okrem formálneho vzdelávania sa mnohí pedagógovia zúčastnili aj ďalších odborných aktivít, najmä školení vydavateľstiev alebo zahraničných stáží, hoci časť aktivít mala všeobecnejší alebo osobnostný charakter.

Vyzbierané údaje k poslednej otázke dotazníkového prieskumu poukazujú na to, že väčšina škôl respondentov plánuje implementovať reformu v neskorších termínoch, predovšetkým od septembra 2026. Takýto časový rámec zapojenia do reformy zodpovedá aj rozloženiu termínov implementácie na celoslovenskej úrovni. Konštatujeme, že rozloženie odpovedí sa vo viacerých kategóriách približuje celoslovenským údajom, pričom najväčšia odchýlka sa týkala podielu škôl zapojených už v roku 2023.

Výsledky výskumu jednoznačne ukázali, že ani jedna zo stanovených hypotéz sa nepotvrdila. Prvá hypotéza "Podiel škôl respondentov, v ktorých sa vyučuje aj iný cudzí jazyk ako anglický, je vyšší ako 20 %" bola vyvrátená, nakoľko reálny podiel predstavuje len 10,9 %. Výsledky zároveň ukázali, že dominancia anglického jazyka na prvom stupni sa spája s nízkou mierou využívania možnosti voľby iného prvého cudzieho jazyka. Možnosť zaviesť iný prvý cudzí jazyk ako anglický jazyk, ktorá existuje od roku 2019 po prijatí Dodatku č. 3 k ŠVP, školy respondentov v praxi takmer nevyužívajú. Až 89,1 % škôl uviedlo, že na prvom stupni vyučujú výlučne angličtinu, pričom ďalšie jazyky sú zastúpené len ojedinele. Dve školy (0,5 %) zaviedli nemecký jazyk ako jediný prvý cudzí jazyk, čo poukazuje na minimálne využívanie zmeny v RUP diverzifikovať jazykový repertoár žiaka. Overenie hypotézy zároveň potvrdilo, že napriek tejto jednoznačnej dominancii angličtiny väčšina škôl druhý cudzí jazyk na druhom stupni zavádza, pričom jeho absencia je v našej vzorke menej častá, než sa pôvodne predpokladalo.

Druhá hypotéza, ktorá predpokladala podiel škôl respondentov nezaraďujúcich druhý cudzí jazyk vyšší než 20 %, sa nepotvrdila. Analýza poukázala na to, že aktuálne údaje z našej vzorky jednoznačne ukazujú nižší podiel škôl: 10,2 % škôl respondentov druhý cudzí jazyk na druhom stupni základných škôl vôbec nevyučuje. Väčšina škôl respondentov druhý cudzí jazyk v učebnom pláne má, pričom dominantným modelom ostáva jeho zavádzanie od siedmeho ročníka (65,9 %), čo je v súlade s RUP a reflektuje stabilitu tohto usporiadania v praxi v školách respondentov. Výrazná prevaha zavádzania druhého cudzieho jazyka v 7. ročníku zároveň dopĺňa zistenia o rozdieloch naprieč lokalitami a veľkosťami škôl: vidiecke školy začínajú s výučbou neskôr a častejšie ju nezaraďujú vôbec, zatiaľ čo väčšie mestské školy druhý jazyk implementujú skôr, už v 5. či 6. ročníku. Pri porovnaní s predchádzajúcou správou (2018, 27)(16 % škôl bez výučby 2. CJ) možno konštatovať, že aktuálna vzorka naznačuje nižší podiel takýchto škôl.

Reprezentatívnosť výskumnej vzorky podľa jednotlivých krajov vytvára priestor na formulovanie niekoľkých odporúčaní:

- podporiť systematickejšie zavádzanie druhého cudzieho jazyka na základných školách zvyšovaním povedomia žiakov a rodičov o význame a prínosoch učenia sa viacerých cudzích jazykov, napr. prostredníctvom cielenej informačnej kampane;
- motivovať absolventov študijných programov učiteľstva v oblasti cudzích jazykov učiť na základných školách, napríklad prostredníctvom systémových motivačných opatrení;
- rozšíriť metodickú podporu a materiálové zdroje najmä pre jazyky, ktoré majú menšie zastúpenie (nemčina, francúzština, ruština, španielčina, taliančina);
- podporiť profesijný rozvoj učiteľov v oblastiach plánovania, tvorby učebných osnov a práce s otvorenými učebnými zdrojmi a využívaním nových technológií v triede;
- podnietiť odbornú diskusiu o ďalšom smerovaní výučby druhého cudzieho jazyka na druhom stupni základných škôl, vrátane možnosti jeho postupného

zavedenia ako povinného predmetu za predpokladu zabezpečenia potrebných metodických a personálnych podmienok.

Predložený výskum prináša prehľad o stave cudzojazyčného vzdelávania v základných školách respondentov v školskom roku 2024/2025. Výsledky potvrdzujú stabilitu anglického jazyka ako prvého cudzieho jazyka vo všetkých školách respondentov a zároveň poukazujú na rozdiely v spôsobe zaradenia druhého cudzieho jazyka, pričom vo väčšine škôl respondentov ide o nemecký jazyk. Respondenti sa vyjadrili, že v každodennej pedagogickej praxi sú pre nich učebnice dôležité. Výsledky poukazujú na potrebu systematickej podpory škôl, najmä tých menších a vidieckych, a zdôrazňujú dôležitosť profesijného rozvoja učiteľov v kontexte prebiehajúcej kurikulárnej reformy.

Prezentované zistenia predstavujú relevantný zdroj poznatkov pre tvorcov vzdelávacej politiky, odborné inštitúcie aj samotné školy. Zároveň vytvárajú východisko pre ďalší výskum a pre formulovanie odporúčaní k zlepšovaniu kvality cudzojazyčného vzdelávania na Slovensku.

Literatúra

- Bockaničová, K., Butašová, A., Ďuriš, B., Krnáčová, A., & Miklošovič, T. (2018). *Stav implementácie inovovaných štátnych vzdelávacích programov v oblasti cudzích jazykov do pedagogickej praxe v základných školách*. Štátny pedagogický ústav.
<https://www.statpedu.sk/files/sk/publikacna-cinnost/publikacie/stav-implementacie.pdf>
- Gavora, P. (2008). *Úvod do pedagogického výskumu*. Univerzita Komenského v Bratislave.
- Gavora, P., et al. (2010). *Elektronická učebnica pedagogického výskumu*. Univerzita Komenského v Bratislave.
<http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/>
- Gingras, M.-E., & Belleau, H. (2015). *Avantages et désavantages du sondage en ligne comme méthode de collecte des données : une revue de la littérature*. Institut national de la recherche scientifique.
<https://espace.inrs.ca/id/eprint/2678/1/Inedit02-15.pdf>
- Lojová, G., Straková, Z. (2012). *Teoretické východiská vyučovania angličtiny v primárnom vzdelávaní*. Univerzita Komenského v Bratislave. ISBN 978-80-223-3315-3
- Pokrivčáková, S. (2023). *Akčný výskum v didaktike anglického jazyka*. Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave.
<https://pdfweb.truni.sk/download?e-skripta/pokrivcakova-akcny-vyskum-daj-2023.pdf>
- Rimarčík, M. (2007). *Štatistika pre prax*. Marián Rimarčík.
- Rosa, V., Turek, I., Zelina, M. (2002). *Milénium: Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov*. Ministerstvo školstva SR, IRIS.
- Segretain, A. (2023). Aktuálny stav vyučovania cudzích jazykov na Slovensku. *Jazyk a literatúra*, 8 (1-2), 37-88. Národný inštitút vzdelávania a mládeže.
<https://nivam.sk/wp-content/uploads/2024/03/Jazyk-a-literatura.pdf>
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. (2019). *Dodatok č. 3 k Štátnemu vzdelávaciemu programu pre primárne vzdelávanie ISCED 1*.
<https://www.minedu.sk/data/att/3be/22150.180136.pdf>
- Národný inštitút vzdelávania a mládeže. (2023). *Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie*. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.
https://www.minedu.sk/data/files/11808_statny-vzdelavaci-program-pre-zakladne-vzdelavanie-cely.pdf
- Štátny pedagogický ústav. (2022). *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie (doplňujúce vydanie)*. Rada Európy.
<https://www.statpedu.sk/files/sk/vyskum/publikacna-cinnost/publikacie/spolocny-europsky-ramec-jazyky-ucenie-vyucovanie-hodnotenie-doplnujuce-vydanie.pdf>
- Štátny pedagogický ústav. (2017). *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie (revidované vydanie)*. Rada Európy.

https://www.statpedu.sk/files/sk/publikacna-cinnost/publikacie/serr_tlac-indd.pdf

Štátny pedagogický ústav (2015). *Štátny vzdelávací program pre primárne vzdelávanie*. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/svp_pv_2015.pdf

Štátny pedagogický ústav. (2015). *Štátny vzdelávací program pre nižšie stredné vzdelávanie*. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/svp_nsv_6_2_2015.pdf

Štátny pedagogický ústav. (2015). *Štátny vzdelávací program pre úplné stredné všeobecné vzdelávanie*. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/statny_vzdel_program_pre_gymnazia.pdf

Zákon č. 138/2019 Z. z. o zmene a doplnení zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní.

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

Prílohy

Príloha č. 1: Dotazník

Dotazník o stave vyučovania cudzích jazykov na základných školách na Slovensku

Vážená pani učiteľka,
Vážený pán učiteľ,

dovoľujeme si Vás požiadať o vyplnenie dotazníka pre učiteľky a učiteľov cudzích jazykov. Dotazník je anonymný a údaje z neho budú použité ako výskumné dáta v rámci úlohy s názvom „Výskumná sonda do vyučovania cudzích jazykov v základných školách“.

Dotazník je rozdelený do 5 častí:

- základné údaje o škole a vašej praxi,
- učebný plán školy,
- učebné osnovy,
- používané učebnice,
- profesijný rozvoj.

Dotazník je určený učiteľkám a učiteľom všetkých 6 cudzích jazykov s rôznou aprobáciou. Jednotlivé časti v dotazníku sa Vám sprístupnia v závislosti od toho, ktorý cudzí jazyk a na ktorom stupni vzdelania učíte. Preto sa môže stať, že číselné poradie otázok v dotazníku nebude pri vyplňaní nadväzovať.

Dotazník je dostupný do 15.12.2024.

Ďakujeme Vám pekne za ochotu a čas, ktorý do vyplňania dotazníka vložíte.

Ak chcete uložiť svoj postup, [Prihlásiť sa do Googlu](#). [Ďalšie informácie](#)

* Označuje povinnú otázku

1. Kód školy *

Vaša odpoveď

2. Vaša škola sa nachádza *

- ☐ v meste nad 20 000 tisíc obyvateľov.
- ☐ v meste do 20 000 tisíc obyvateľov.
- ☐ na vidieku.

3. Koľko žiakov/-čok navštevuje Vašu školu v školskom roku 2024/2025? *

- ☐ Menej ako 100.
- ☐ Od 100 do 200.
- ☐ Od 200 do 350.
- ☐ Viac ako 350.

4. Koľko učiteľov/-iek vyučuje cudzie jazyky vo Vašej škole? *

Vaša odpoveď

5. Váš vek je *

- ☐ do 25 rokov.
- ☐ 26 – 35 rokov.
- ☐ 36 – 45 rokov.
- ☐ 46 – 55 rokov.
- ☐ viac ako 56 rokov.

6. Počet rokov Vašej pedagogickej praxe je *

- ☐ 0 – 5.
- ☐ 6 – 10.
- ☐ 11 – 15.
- ☐ 16 – 20.
- ☐ viac ako 20.

7. Na Vašej škole ste *

- ☐ vedúci/a predmetovej komisie pre viac cudzích jazykov.
- ☐ vedúci/a predmetovej komisie pre jeden cudzí jazyk.
- ☐ učiteľ/ka cudzieho jazyka.

Učebný plán školy

8. Vo Vašej škole sa v školskom roku 2024/2025 vyučuje podľa učebného plánu školy *

- ☐ jeden cudzí jazyk.
- ☐ dva cudzie jazyky.
- ☐ tri cudzie jazyky.
- ☐ štyri cudzie jazyky.
- ☐ päť cudzích jazykov.
- ☐ šesť cudzích jazykov

9. Na prvom stupni sa vo Vašej škole vyučuje prvý cudzí jazyk od *

- ☐ prvého ročníka.
- ☐ druhého ročníka.
- ☐ tretieho ročníka.

10. Na prvom stupni sa vo Vašej škole vyučuje (možnosť výberu viacerých odpovedí) *

- ☐ anglický jazyk.
- ☐ francúzsky jazyk.
- ☐ nemecký jazyk.
- ☐ ruský jazyk.
- ☐ španielsky jazyk.
- ☐ taliansky jazyk.

11. Časová dotácia na prvý cudzí jazyk za celý prvý stupeň podľa učebného plánu školy je vo Vašej škole *

- ☐ 6 hodín.
- ☐ 7 – 8 hodín.
- ☐ 9 – 10 hodín.
- ☐ 11 hodín a viac.

12. Časová dotácia na prvý cudzí jazyk za celý druhý stupeň podľa učebného plánu školy je vo Vašej škole *

- ☐ 15 hodín.
- ☐ 16 – 17 hodín.
- ☐ 18 – 19 hodín.
- ☐ 20 a viac hodín.

13. Ktorý druhý cudzí jazyk **ponúkla** Vaša škola žiakom/rodičom pre školský rok 2024/2025? (možnosť výberu viacerých odpovedí) *

- ☐ Anglický jazyk.
- ☐ Francúzsky jazyk.
- ☐ Nemecký jazyk.
- ☐ Ruský jazyk.
- ☐ Španielsky jazyk.
- ☐ Taliansky jazyk.
- ☐ Žiadny druhý cudzí jazyk.

14. Druhý cudzí jazyk sa vo Vašej škole vyučuje podľa učebného plánu školy v školskom roku 2024/2025 v

☐ 5. až 9. ročníku.

☐ 6. až 9. ročníku.

☐ 7. až 9. ročníku.

☐ Nevyučujeme druhý cudzí jazyk.

Preskočiť na 18. otázku

ZŠ s druhým cudzím jazykom

15. Ktorý druhý cudzí jazyk sa žiaci, ktorí sú v siedmom ročníku v školskom roku 2024/2025, učia? (možnosť výberu viacerých odpovedí) *

- ☐ Anglický jazyk.
- ☐ Francúzsky jazyk.
- ☐ Nemecký jazyk.
- ☐ Ruský jazyk.
- ☐ Španielsky jazyk.
- ☐ Taliansky jazyk.
- ☐ Žiadny druhý cudzí jazyk.

16. Ktorý druhý cudzí jazyk sa žiaci, ktorí sú v ôsmom ročníku v školskom roku 2024/2025, učia? (možnosť výberu viacerých odpovedí) *

- ☐ Anglický jazyk.
- ☐ Francúzsky jazyk.
- ☐ Nemecký jazyk.
- ☐ Ruský jazyk.
- ☐ Španielsky jazyk.
- ☐ Taliansky jazyk.
- ☐ Žiadny druhý cudzí jazyk.

17. Ktorý druhý cudzí jazyk sa žiaci, ktorí sú v deviatom ročníku v školskom roku 2024/2025, učia? (možnosť výberu viacerých odpovedí) *

- ☐ Anglický jazyk.
- ☐ Francúzsky jazyk.
- ☐ Nemecký jazyk.
- ☐ Ruský jazyk.
- ☐ Španielsky jazyk.
- ☐ Taliansky jazyk.
- ☐ Žiadny druhý cudzí jazyk.

ZŠ bez druhého cudzieho jazyka

18. Druhý cudzí jazyk sa vo Vašej škole nevyučuje z dôvodu *

- ☐ nedostatku finančných prostriedkov.
- ☐ ťažkosti nájsť kvalifikovaných/-é učiteľov/-ky pre druhý cudzí jazyk.
- ☐ nezájmu žiakov/rodičov.
- ☐ Iné: _____

19. Ak iné, vypíšte, prosím, dôvod:

Vaša odpoveď _____

20. Ak sa vo Vašej škole nevyučuje druhý cudzí jazyk, v 7. ročníku ho nahradil iný *
vyučovací predmet zameraný na

- ☐ slovenský jazyk a literatúru.
- ☐ prvý cudzí jazyk.
- ☐ matematiku.
- ☐ informatiku.
- ☐ fyziku.
- ☐ chémiu.
- ☐ biológiu.
- ☐ dejepis.
- ☐ geografiu.
- ☐ občiansku náuku.
- ☐ telesnú a športovú výchovu.
- ☐ Iné: _____

21. Ak sa vo Vašej škole nevyučuje druhý cudzí jazyk, v 8. ročníku ho nahradil iný *
vyučovací predmet zameraný na

- ☐ slovenský jazyk a literatúru.
- ☐ prvý cudzí jazyk.
- ☐ matematiku.
- ☐ informatiku.
- ☐ fyziku.
- ☐ chémiu.
- ☐ biológiu.
- ☐ dejepis.
- ☐ geografiu.
- ☐ občiansku náuku.
- ☐ telesnú a športovú výchovu.
- ☐ Iné: _____

22. Ak sa vo Vašej škole nevyučuje druhý cudzí jazyk, v 9. ročníku ho nahradil iný *
vyučovací predmet zameraný na

- ☐ slovenský jazyk a literatúru.
- ☐ prvý cudzí jazyk.
- ☐ matematiku.
- ☐ informatiku.
- ☐ fyziku.
- ☐ chémiu.
- ☐ biológiu.
- ☐ dejepis.
- ☐ geografiu.
- ☐ občiansku náuku.
- ☐ telesnú a športovú výchovu.
- ☐ Iné: _____

Učebný plán školy - 2. časť

23. Počet cudzích jazykov vyučovaných vo Vašej škole v siedmom ročníku sa v školskom roku **2024/2025** oproti školskému roku **2019/2020**

★

- ☐ znížil.
- ☐ zvýšil.
- ☐ nezmenil.
- ☐ Nevyučujeme druhý cudzí jazyk v siedmom ročníku. *Preskočiť na 26. otázku*

24. Percento žiakov siedmeho ročníka, ktorí sa učia druhý cudzí jazyk je ★

- ☐ 100 %.
- ☐ 75 – 99 %.
- ☐ 50 – 74%.
- ☐ 25 – 49 %.
- ☐ menej ako 25 %.

25. Druhý cudzí jazyk sa vo Vašej škole vyučuje podľa učebného plánu školy v dotácii ★

- ☐ menej ako 6 hodín.
- ☐ 6 hodín.
- ☐ 7 – 8 hodín.
- ☐ 9 – 10 hodín.
- ☐ 11 a viac hodín.

Učebné osnovy

26. Učebné osnovy pre príslušný cudzí jazyk vytvoril/-a najmä *

- ☐ vedúci/-a predmetovej komisie.
- ☐ učiteľ/-ka príslušného cudzieho jazyka.
- ☐ predmetová komisia príslušného cudzieho jazyka.
- ☐ učebné osnovy neboli vytvorené nakoľko sú totožné s platným vzdelávacím štandardom štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný cudzí jazyk.

27. Zoradíte podľa dôležitosti, čo bolo zdrojom pri tvorbe učebných osnov v školskom vzdelávacom programe (od najdôležitejšieho po najmenej dôležité). *

	1 najdôležitejšie	2	3 najmenej dôležité
Učebnica, ktorú na hodinách jazyka používate.	☐	☐	☐
Platný vzdelávací štandard štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný jazyk.	☐	☐	☐
Učebné osnovy vypracované vydavateľstvom.	☐	☐	☐

28. Zoradte podľa dôležitosti, ktoré učebné zdroje používate pri vyučovaní príslušného cudzieho jazyka (od najdôležitejšieho po najmenej dôležité).

*

1 najdôležitejšie

2

3

4 najmenej
dôležité

Na vyučovacích
hodinách
používam
učebnicu
a pracovný zošit.

☐☐☐☐

Na vyučovacích
hodinách
používam hotové
materiály
z rôznych
vzdelávacích
portálov.

☐☐☐☐

Na vyučovacích
hodinách
používam
vlastné materiály,
ktoré si vytváram
z rôznych
internetových
zdrojov.

☐☐☐☐

Na vyučovacích
hodinách
používam
aplikácie na
výučbu cudzích
jazykov.

☐☐☐☐

Učebnice

29. Pri výbere učebníc na výučbu cudzích jazykov rozhoduje *

- ☐ vedenie školy.
- ☐ predmetová komisia príslušného jazyka.
- ☐ vedúci/-a predmetovej komisie.
- ☐ každý/-á učiteľ/-ka samostatne.

30. Učebnice používané v škole sú *

- ☐ jednotné pre všetky triedy v ročníku.
- ☐ rôzne pre všetky triedy v ročníku.

[illegible]

Ak učíte dva cudzie jazyky, pojem „hlavný cudzí jazyk“ označuje ten cudzí jazyk, z ktorého vyučujete viac hodín týždenne. Na cudzí jazyk, z ktorého máte menej vyučovacích hodín, sa vzťahuje pojem „vedľajší cudzí jazyk“.

32. Hlavný cudzí jazyk vyučujete *

- ☐ 0 - 5 rokov
- ☐ 6 - 10 rokov
- ☐ 11 - 15 rokov
- ☐ 16 - 20 rokov
- ☐ viac ako 20 rokov

33. Hlavný cudzí jazyk, ktorý vyučujete, je *

- ☐ anglický jazyk. *Preskočiť na 34. otázku*
- ☐ francúzsky jazyk. *Preskočiť na 39. otázku*
- ☐ nemecký jazyk. *Preskočiť na 44. otázku*
- ☐ ruský jazyk *Preskočiť na 49. otázku*
- ☐ španielsky jazyk. *Preskočiť na 54. otázku*
- ☐ taliansky jazyk. *Preskočiť na 59. otázku*

Hlavný cudzí jazyk - AJ

34. Hlavný cudzí jazyk - anglický jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 35. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 38. otázku*

Hlavný cudzí jazyk - AJ ako 1. CJ

35. Na hodinách anglického jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ English world (1. a 2.diel)
- ☐ Family and friends (1. a 2. diel)
- ☐ First Friends (1. a 2. diel)
- ☐ Our Discovery Island (Starter, 1. až 4. diel)
- ☐ Young stars (1. až 4. diel)
- ☐ Kid's Box (Starter, 1. až 3. diel)
- ☐ Guess What (1. až 4. diel)
- ☐ Treetops (1. a 2. diel)
- ☐ Young explorers (1. a 2. diel)
- ☐ Incredible English (Starter, 1. až 3. diel)
- ☐ Iné: _____

36. Na hodinách anglického jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu:

V možnosti „Iné“ uvedte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ English world (3.diel)
- ☐ Family and friends (3. diel)
- ☐ Wider World (1. diel)
- ☐ Guess What (5. diel)
- ☐ Project 1 (4. edícia - upgraded)
- ☐ Project 1 (3. alebo 4. edícia)
- ☐ Project 2 (4. edícia)
- ☐ Project Explore (1. diel)
- ☐ Rise and Shine (5. diel)
- ☐ English Plus (1. diel)
- ☐ Iné: _____

37. Na hodinách anglického jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu:

V možnosti „Iné“ uvedte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Family and friends (4. a 5. diel)
- ☐ English world (4. a 5. diel)
- ☐ Project Explore (2. až 4. diel)
- ☐ English Plus (2. a 3. diel)
- ☐ Enter The Portal (3. a 4. diel)
- ☐ Project (4. edícia - upgraded – 2. a 3. diel)
- ☐ Project (3. alebo 4. edícia)
- ☐ Motivate (2. a 3. diel)
- ☐ Wider World (2. a 3. diel)
- ☐ Global Stage (4. a 5. diel)
- ☐ Iné: _____

Hlavný cudzí jazyk - AJ ako 2. CJ

38. Na hodinách anglického jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

★

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Nevyučujem anglický jazyk ako druhý cudzí jazyk

☐ Iné: _____

Preskočiť na 64. otázku

Hlavný cudzí jazyk - FJ

39. Hlavný cudzí jazyk - francúzsky jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 40. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 43. otázku*

Hlavný cudzí jazyk - FJ ako 1. CJ

40. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Tip Top 1
- ☐ Iné: _____

41. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Tip Top 2
- ☐ Iné: _____

42. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Adosphere 1
- ☐ Adosphere 2
- ☐ Adosphere 3
- ☐ Iné: _____

Hlavný cudzí jazyk - FJ ako 2. CJ

43. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Nevyučujem francúzsky jazyk ako 2. cudzí jazyk

☐ Iné: _____

Preskočiť na 64. otázku

Hlavný cudzí jazyk - NJ

44. Hlavný cudzí jazyk - nemecký jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 45. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 48. otázku*

Hlavný cudzí jazyk - NJ ako 1. CJ

45. Na hodinách nemeckého jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu:

Vaša odpoveď

46. Na hodinách nemeckého jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu:

Vaša odpoveď

47. Na hodinách nemeckého jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu:

Vaša odpoveď

Hlavný cudzí jazyk - NJ ako 2. CJ

48. Na hodinách nemeckého jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Nevyučujem nemecký jazyk ako 2. cudzí jazyk

☐ Iné: _____

Preskočiť na 64. otázku

Hlavný cudzí jazyk - RJ

49. Hlavný cudzí jazyk - ruský jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 50. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 53. otázku*

Hlavný cudzí jazyk - RJ ako 1. CJ

50. Na hodinách ruského jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu *

Vaša odpoveď

51. Na hodinách ruského jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu: *

Vaša odpoveď

52. Na hodinách ruského jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu: *

Vaša odpoveď

Hlavný cudzí jazyk - RJ ako 2. CJ

53. Na hodinách ruského jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Nevyučujem ruský jazyk ako 2. cudzí jazyk
- ☐ Klassnyje družja, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1)
- ☐ Klassnyje družja 2, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1)
- ☐ Klassnyje družja 3, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1+)
- ☐ Iné:

Preskočiť na 64. otázku

Hlavný cudzí jazyk - ŠJ

54. Hlavný cudzí jazyk - španielsky jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 55. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 58. otázku*

Hlavný cudzí jazyk – ŠJ ako 1. CJ

55. Na hodinách španielskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu:

*

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Clan 7 – Nivel 1

☐ Clan 7 – Nivel 2

☐ Colega 1

☐ Colega 2

☐ Submarino 1

☐ Submarino 2

☐ Submarino 3

☐ Iné: _____

56. Na hodinách španielskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu:

*

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Espacio Joven 360 - A1

☐ ¿Español? ¡Por supuesto! 1

☐ Iné: _____

57. Na hodinách španielskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu:

*

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Espacio Joven 360 - A1

☐ Espacio Joven 360 – A2.1

☐ ¿Español? ¡Por supuesto! 1

☐ ¿Español? ¡Por supuesto! 2

☐ Iné: _____

Hlavný cudzí jazyk – ŠJ ako 2. CJ

58. Na hodinách španielskeho jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

★

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Nevyučujem španielsky jazyk ako 2. cudzí jazyk

☐ QUÉ GUAY! A1.1

☐ QUÉ GUAY! A1.2

☐ Espacio Joven 360 - A1

☐ Instantes 1

☐ ¿Español? ¡Por supuesto! 1

☐ Explora 1

☐ Explora 2

☐ Iné: _____

[Preskočiť na 64. otázku](#)

Hlavný cudzí jazyk - TJ

59. Hlavný cudzí jazyk - taliansky jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 60. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 63. otázku*

Hlavný cudzí jazyk – TJ ako 1. CJ

60. Na hodinách talianskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu:

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Forte! 1
- ☐ Iné: _____

61. Na hodinách talianskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu:

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Forte! 2
- ☐ Iné: _____

62. Na hodinách talianskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu:

Vaša odpoveď _____

Hlavný cudzí jazyk – TJ ako 2. CJ

63. Na hodinách talianskeho jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Nevyučujem taliansky jazyk ako 2. cudzí jazyk

☐ Iné: _____

Vedľajší cudzí jazyk

Ak učíte dva cudzie jazyky, pojem „vedľajší cudzí jazyk“ sa vzťahuje na jazyk, z ktorého máte v úväzku menej vyučovacích hodín.

64. Vedľajší cudzí jazyk vyučujete *

- ☐ Nevyučujem žiadny vedľajší cudzí jazyk. *Preskočiť na 96. otázku*
- ☐ 0 – 5 rokov.
- ☐ 6 – 10 rokov.
- ☐ 11 – 15 rokov.
- ☐ 16 – 20 rokov.
- ☐ viac ako 20 rokov.

65. Vedľajší cudzí jazyk, ktorý vyučujete, je *

- ☐ Nevyučujem žiadny vedľajší cudzí jazyk. *Preskočiť na 96. otázku*
- ☐ anglický jazyk. *Preskočiť na 66. otázku*
- ☐ francúzsky jazyk. *Preskočiť na 71. otázku*
- ☐ nemecký jazyk. *Preskočiť na 76. otázku*
- ☐ ruský jazyk. *Preskočiť na 81. otázku*
- ☐ španielsky jazyk. *Preskočiť na 86. otázku*
- ☐ taliansky jazyk. *Preskočiť na 91. otázku*

Vedľajší cudzí jazyk - AJ

66. Vedľajší cudzí jazyk - anglický jazyk, vyučujete ako: *

☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy)

Preskočiť na 67. otázku

☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy)

Preskočiť na 70. otázku

Vedľajší cudzí jazyk – AJ ako 1. CJ

67. Na hodinách anglického jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ English world (1. a 2.diel)
- ☐ Family and friends (1. a 2. diel)
- ☐ First Friends (1. a 2. diel)
- ☐ Our Discovery Island (Starter, 1. až 4. diel)
- ☐ Young stars (1. až 4. diel)
- ☐ Kid's Box (Starter, 1. až 3. diel)
- ☐ Guess What (1. až 4. diel)
- ☐ Treetops (1. a 2. diel)
- ☐ Young explorers (1. a 2. diel)
- ☐ Incredible English (Starter, 1. až 3. diel)
- ☐ Iné: _____

68. Na hodinách anglického jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ English world (3.diel)
- ☐ Family and friends (3. diel)
- ☐ Wider World (1. diel)
- ☐ Guess What (5. diel)
- ☐ Project 1 (4. edícia - upgraded)
- ☐ Project 1 (3. alebo 4. edícia)
- ☐ Project 2 (4. edícia)
- ☐ Project Explore (1. diel)
- ☐ Rise and Shine (5. diel)
- ☐ English Plus (1. diel)
- ☐ Iné: _____

69. Na hodinách anglického jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Family and friends (4. a 5. diel)
- ☐ English world (4. a 5. diel)
- ☐ Project Explore (2. až 4. diel)
- ☐ English Plus (2. a 3. diel)
- ☐ Enter The Portal (3. a 4. diel)
- ☐ Project (4. edícia - upgraded – 2. a 3. diel)
- ☐ Project (3. alebo 4. edícia)
- ☐ Motivate (2. a 3. diel)
- ☐ Wider World (2. a 3. diel)
- ☐ Global Stage (4. a 5. diel)
- ☐ Iné: _____

Vedľajší cudzí jazyk – AJ ako 2. CJ

70. Na hodinách anglického jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Nevyučujem anglický jazyk ako 2. cudzí jazyk
- ☐ Iné: _____

Vedľajší cudzí jazyk - FJ

71. Vedľajší cudzí jazyk - francúzsky jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 72. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 75. otázku*

Vedľajší cudzí jazyk – FJ ako 1. CJ

72. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Tip Top 1
- ☐ Iné: _____

73. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu *

- ☐ Tip Top 2
- ☐ Iné: _____

74. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Adosphere 1
- ☐ Adosphere 2
- ☐ Adosphere 3
- ☐ Iné: _____

75. Na hodinách francúzskeho jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

*

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Adosphere 1

☐ Adosphere 2

☐ Iné:

Preskočiť na 96. otázku

Vedľajší cudzí jazyk - NJ

76. Vedľajší cudzí jazyk - nemecký jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 77. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 80. otázku*

Vedľajší cudzí jazyk – NJ ako 1. CJ

77. Na hodinách nemeckého jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu:

Vaša odpoveď

78. Na hodinách nemeckého jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu:

Vaša odpoveď

79. Na hodinách nemeckého jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu:

Vaša odpoveď

Vedľajší cudzí jazyk – NJ ako 2. CJ

80. Na hodinách nemeckého jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

*

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Nevyučujem nemecký jazyk ako 2. cudzí jazyk

☐ Iné: _____

[Preskočiť na 96. otázku](#)

Vedľajší cudzí jazyk - RJ

81. Vedľajší cudzí jazyk - ruský jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 82. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 85. otázku*

Vedľajší cudzí jazyk – RJ ako 1. CJ

82. Na hodinách ruského jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu *

Vaša odpoveď

83. Na hodinách ruského jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu: *

Vaša odpoveď

84. Na hodinách ruského jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu: *

Vaša odpoveď

Vedľajší cudzí jazyk – RJ ako 2. CJ

85. Na hodinách ruského jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu: *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

- ☐ Nevyučujem ruský jazyk ako 2. cudzí jazyk
- ☐ Klassnyje družja, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1)
- ☐ Klassnyje družja 2, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1)
- ☐ Klassnyje družja 3, Ruština pre 2. stupeň základných škôl (A1+)
- ☐ Iné:

Preskočiť na 96. otázku

Vedľajší cudzí jazyk - ŠJ

86. Vedľajší cudzí jazyk - španielsky jazyk, vyučujete ako: *

- ☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 87. otázku*
- ☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy) *Preskočiť na 90. otázku*

Vedľajší cudzí jazyk – ŠJ ako 1. CJ

87. Na hodinách španielskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu:

*

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Clan 7 – Nivel 1

☐ Clan 7 – Nivel 2

☐ Colega 1

☐ Colega 2

☐ Submarino 1

☐ Submarino 2

☐ Submarino 3

☐ Iné: _____

88. Na hodinách španielskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu:

*

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Espacio Joven 360 - A1

☐ ¿Español? ¡Por supuesto! 1

☐ Iné: _____

89. Na hodinách španielskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu:

*

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Espacio Joven 360 - A1

☐ Espacio Joven 360 – A2.1

☐ ¿Español? ¡Por supuesto! 1

☐ ¿Español? ¡Por supuesto! 2

☐ Iné: _____

90. Na hodinách španielskeho jazyka (ako druhého cudzieho jazyka podľa učebného plánu školy) na 2. stupni používate učebnicu:

★

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Nevyučujem španielsky jazyk ako 2. cudzí jazyk

☐ QUÉ GUAY! A1.1

☐ QUÉ GUAY! A1.2

☐ Espacio Joven 360 - A1

☐ Instantes 1

☐ ¿Español? ¡Por supuesto! 1

☐ Explora 1

☐ Explora 2

☐ Iné:

[Preskočiť na 96. otázku](#)

Vedľajší cudzí jazyk - TJ

91. Vedľajší cudzí jazyk - taliansky jazyk, vyučujete ako: *

☐ prvý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy)

Preskočiť na 92. otázku

☐ druhý cudzí jazyk (podľa učebného plánu školy)

Preskočiť na 95. otázku

Vedľajší cudzí jazyk – TJ ako 1. CJ

92. Na hodinách talianskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) na 1. stupni používate učebnicu:

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Forte! 1

☐ Iné: _____

93. Na hodinách talianskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 5. ročníku používate učebnicu:

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Forte! 2

☐ Iné: _____

94. Na hodinách talianskeho jazyka (ako prvého cudzieho jazyka podľa učebného *
plánu školy) v 6. – 9. ročníku používate učebnicu:

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

Vaša odpoveď _____

Vedľajší cudzí jazyk – TJ ako 2. CJ

95. Na hodinách talianskeho jazyka (ako druhého cudzieho jazyka) na 2. stupni používate učebnicu *

V možnosti „Iné“ uveďte, prosím, konkrétny názov učebnice

☐ Nevyučujem taliansky jazyk ako 2. cudzí jazyk

☐ Iné: _____

Profesijný rozvoj učiteľov cudzích jazykov v danej škole

96. Počas Vašej pedagogickej praxe ste absolvovali vzdelávanie/-a v rámci profesijného rozvoja (možnosť výberu viacerých odpovedí)?

- ☐ Aktualizačné
- ☐ Inovačné
- ☐ Špecializačné
- ☐ Kvalifikačné
- ☐ Neabsolvoval/-a som.

97. Ak áno, kedy naposledy?

- ☐ Pred rokom.
- ☐ Pred 2 až 5 rokmi
- ☐ Pred viac ako 5 rokmi.

98. Počas Vašej pedagogickej praxe ste absolvovali iné formy vzdelávania v rámci * profesijného rozvoja (možnosť výberu viacerých odpovedí)?

- ☐ Zahraničnú stáž
- ☐ Domácu krátkodobú stáž
- ☐ Školenie s vydavateľmi/distribútormi
- ☐ Neabsolvoval/-a som.
- ☐ Iné:

99. Ak áno, kedy naposledy?

- ☐ Pred rokom.
- ☐ Pred 2 až 5 rokmi.
- ☐ Pred viac ako 5 rokmi.

Záver

100. Vo Vašej škole sa učí/bude učiť podľa nového štátneho vzdelávacieho programu pre základné vzdelávanie *

- ☐ od septembra 2023
- ☐ od septembra 2024
- ☐ od septembra 2025
- ☐ od septembra 2026

Späť

Odoslať

Vymazať formulár

POSTAVENIE PRVÉHO A DRUHÉHO CUDZIEHO JAZYKA V ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Autorský kolektív: PaedDr. Katarína Bockaničová, PhD., Mgr. Anna Krnáčová,
Mgr. Zuzana Lichá, Mgr. Tomáš Miklošovič, PhD., PaedDr. Arnaud Segretain, PhD.

Recenzia: prof. PhDr. Gabriela Lojová, PhD., PhDr. Denisa Ďuranová

Jazyková revízia: Mgr. Anna Passiová

Vydal: NIVaM – Národný inštitút pre vzdelávanie a mládeže

Ševčenkova 11

851 01 Bratislava

Bratislava, 2026.

ISBN: 978-80-565-1685-0

**Postavenie prvého a druhého cudzieho jazyka
v základných školách**

Národný inštitút vzdelávania a mládeže

Bratislava

2026

ISBN 978-8-05651-685-0

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE